

ZARZĄDZENIE NR 0050.59.2021
WÓJTA GMINY ŻARY

z dnia 28 maja 2021 r.

w sprawie przedstawienia raportu o stanie Gminy Żary za 2020 rok

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 za zm.) zarządzam co następuje:

§ 1. Przedstawiam raport o stanie Gminy Żary za 2020 rok, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Raport o stanie Gminy Żary podlega przedłożeniu Radzie Gminy Żary oraz publikacji na stronie internetowej Gminy Żary oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy

Leszek Mrożek

RAPORT O STANIE GMINY ŻARY

2020-01-01

Urząd Gminy Żary

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1 Położenie i powierzchnia gminy	5
1.2 Wielkość gminy i sołectw	6
1.3 Gminne jednostki organizacyjne	8
1.4 Realizacja uchwał Rady Gminy	8
1.5 Demografia	9
1.6 Promocja Gminy Żary	13
1.7 Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	15
2. ROZWÓJ LOKALNY	17
2.1. Strategia Rozwoju Gminy Żary	17
2.2. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Żary do roku 2020	18
2.3. Program rewitalizacji dla Gminy Żary na lata 2016-2020	20
2.4. Wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym unijnych i krajowych	21
2.4.1. w zakresie oświaty i edukacji:	21
2.4.2. w zakresie turystyki i sportu	22
2.4.3. w zakresie transportu	23
2.4.4. w zakresie gospodarki wodno - ściekowej	25
3. BUDŻET GMINY / FINANSE GMINY	26
3.1. Finanse	26
3.2. Podatki i opłaty lokalne	31
4. MIENIE KOMUNALNE	33
4.1. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	33
4.2. Dzierżawa Gruntów Gminnych	34
4.3. Użytkowanie wieczyste gruntów	34
4.4. Cmentarze komunalne na terenie Gminy	35
5. GOSPODARKA	37
5.1. Strefa inwestycyjna Gminy Żary	37
5.2. Pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	39
5.3. Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego do produkcji rolnej	42
5.4. Centralna ewidencja działalności gospodarczej	43
6. GOSPODARKA PRZESTRZENNA	47
7. GOSPODAROWANIE ODPADAMI	51
8. OCHRONA ŚRODOWISKA	55
8.1. Ochrona powietrza i środowiska	55

8.2.	Ochrona gospodarki wodnej	57
8.3.	Program usuwania azbestu	59
8.4.	Środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć	60
8.5.	Ochrona przyrody.....	61
8.6.	POMNIKI PRZYRODY.....	62
9.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	67
9.1.	Zaopatrzenie mieszkańców w wodę	67
9.2.	Infrastruktura drogowa	68
9.3.	Infrastruktura oświetleniowa (oświetlenie drogowe - uliczne).....	69
9.4.	Komunikacja zbiorowa	70
9.5.	Cmentarze	71
10.	KULTURA, SPORT I TURYSTYKA	72
10.1.	Sport i turystyka	72
10.2.	Kultura	73
10.3.	Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Żary z/s w Bieniowie.....	75
10.4.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	81
11.	ZABYTKI	82
11.1.	Złotnik.....	82
12.	OŚWIATA.....	92
12.1.	Ogólna sytuacja demograficzna	92
12.2.	Wydatki na oświatę i uzyskiwane dochody.....	94
12.3.	Inwestycje w oświacie	101
12.4.	Doposażenie bazy dydaktycznej i rozwój kompetencji kadry:	101
12.5.	Stypendia i nagrody finansowe	101
12.6.	Projekty unijne	102
12.7.	Wyniki sprawdzianów w klasach ósmych szkół podstawowych.....	102
12.8.	Zatrudnienie w szkołach	102
13.	POMOC SPOŁĘCZNA W GMINIE ŻARY.....	106
13.1.	Ogólna charakterystyka wydatków	106
13.2.	Pomoc społeczna.....	107
13.3.	Zadania realizowane z ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	113
13.4.	Świadczenie wychowawcze 500+	114
13.5.	Jednorazowe świadczenie „dobry start” (300+).....	115
13.6.	Karta dużej rodziny.....	116
13.7.	Pozostałe zadania realizowane przez ośrodek	116
13.8.	Projekty i programY realizowane przez ośrodek w 2020 r.	117
13.9.	Podsumowanie działalności GOPS	121

14.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OBRONA CYWILNA.....	123
14.1.	Ochrona przeciwpożarowa.....	123
14.2.	Zarządzanie kryzysowe.....	129
15.	INWESTYCJE	133
15.1.	Realizacja inwestycji na terenie gminy.....	133
15.2.	Inwestycje w infrastrukturę wodociągową	133
15.3.	Inwestycje w infrastrukturę drogową	134
15.4.	Inwestycje w zakresie gospodarki nieruchomościami	137
	Inwestycje w bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową.....	138
15.5.	Inwestycje w oświatę	139
15.6.	Inwestycje w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska	140
15.7.	Inwestycje w świetlice i obiekty kulturalne.....	140
15.8.	Inwestycje w obiekty sportowe.....	141
15.9.	Inwestycje finansowane z Funduszu sołeckiego	142
16.	Podsumowanie	145

WSTĘP

**Szanowni Państwo,
Drodzy Mieszkańcy i Mieszkanki Gminy Żary
Radni i Radne Rady Gminy Żary**

Oddaję w Państwa ręce „Raport o stanie gminy za 2020 rok”. To już trzecia tego typu publikacja przygotowana zgodnie z wprowadzoną w 2018r. nowelizacją Ustawy o samorządzie gminnym. Coroczne publikowanie Raportu daje możliwość ukazania w jednym dokumencie pełnego spektrum działań podejmowanych na rzecz rozwoju naszej Gminy, zobrazowania ich skali oraz stopnia zaawansowania realizacji.

Zgodnie z art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy i budżetu. Zawiera ona dane i informacje o działalności Wójta i podległych mu jednostek organizacyjnych. Informacje podzielone są na obszary tematyczne, szczególnie znaczące z punktu widzenia jakości życia mieszkańców takie jak budżet gminy, inwestycje, sprawy społeczne, edukacja, ochrona środowiska, kultura, bezpieczeństwo oraz inne istotne kwestie. Zaprezentowano także efektywne działania w zakresie pozyskiwania środków unijnych na wsparcie inwestycji. Raport przedstawia również efekty funkcjonowania Funduszu sołeckiego w Gminie, służącego do realizacji własnych pomysłów mieszkańców. Jednocześnie działalność wielu stowarzyszeń na terenie Gminy pozwala spełniać zainteresowania nie tylko dzieci, ale i dorosłych. Dla opracowania raportu zostały wykorzystane dokumenty, opracowania i sprawozdania będące w posiadaniu Urzędu, a także jednostek organizacyjnych.

Dołożyłem wszelkich starań, by dokument był czytelny, by nie był zbiorem suchych faktów, by pokazywał, jaka jest Gmina Żary. Zdaję sobie sprawę, że stoimy przed kolejnymi wyzwaniami, że jeszcze wiele musimy poprawić, ale jestem przekonany, że przy współudziale Radnych Gminy Żary oraz mieszkańców, nasza Gmina będzie nadal się rozwijała i stanowiła atrakcyjną lokalizację do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku.

Zachęcam do lektury i dialogu.

Leszek Mrożek
Wójt Gminy Żary

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1 POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY

Gmina Żary jest gminą wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego, w granicach powiatu żarskiego, na pograniczu Niziny Śląskiej i Niziny Wielkopolskiej.

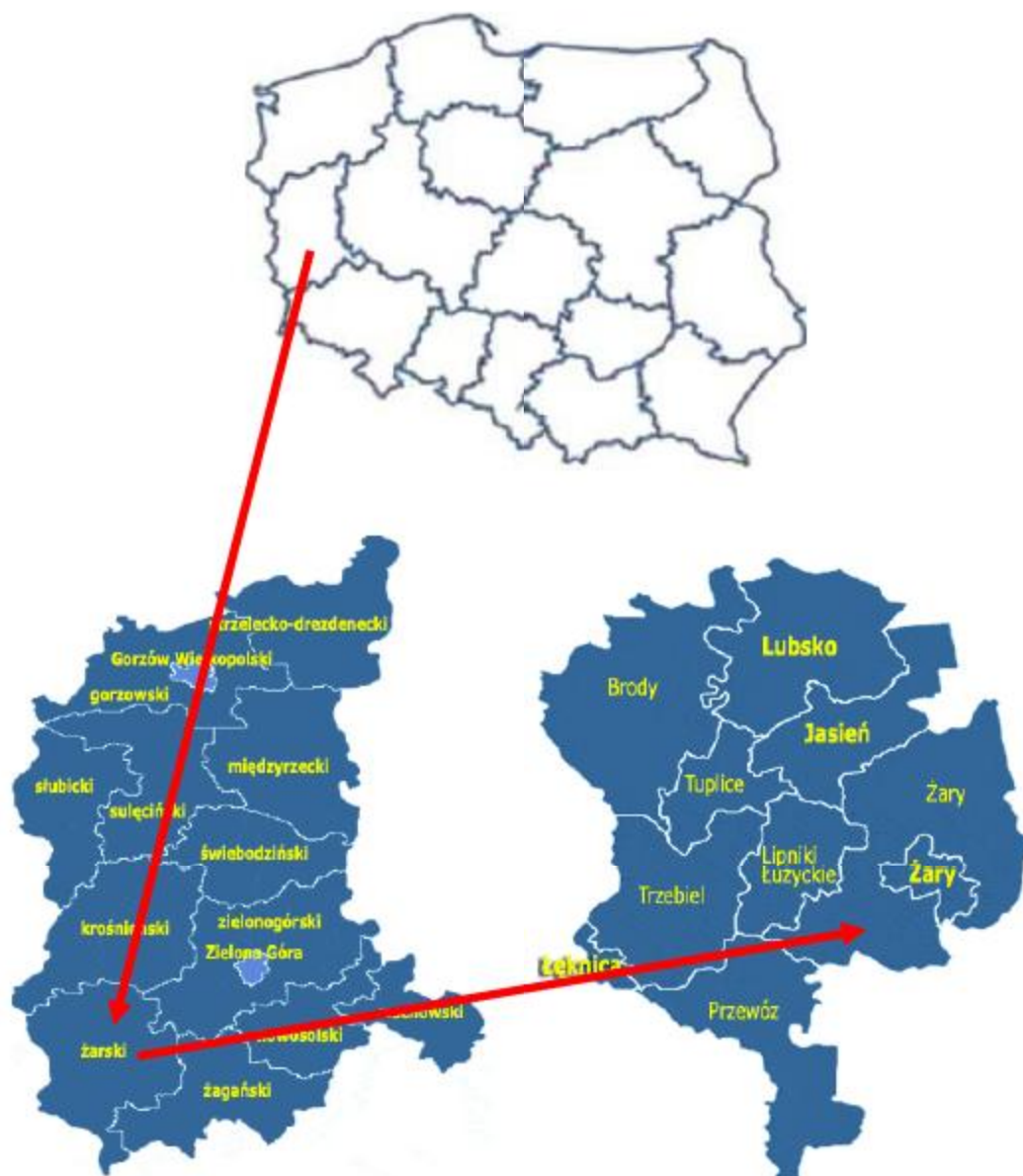
Gmina sąsiaduje z:

- gminą Jesień (od północnego zachodu) – powiat żarski,
- gminą Lipniki Łużyckie (od zachodu) - powiat żarski,
- gminą Przewóz (od południowego zachodu) – powiat żarski,
- gminą Wymiarki (od południa) – powiat żagański,
- gminą Iłowa (od wschodu) – powiat żagański,
- gminą Żagań (od wschodu/północnego wschodu) – powiat żagański,
- gminą Nowogród Bobrzański (od północy) – powiat zielonogórski
- miastem Żary i Żagań.

Gmina Żary zajmuje głównie tereny Wysoczyzny, która obejmuje Wzgórza Żarskie, leżące na północ od wsi Łaz i osiągające wysokość 229 m n.p.m.

Gmina położona jest w bliskiej odległości od przejść granicznych z Niemcami: w Przewozie (ok. 30 km), Olszynie (ok. 25 km) i Łęknicy (ok. 35 km). Teren Gminy Żary przecięty jest ważnymi szlakami komunikacyjnymi - drogami krajowymi nr: 12 i 27, umożliwiającymi dojazd do przejść drogowych na granicy, a także autostradą A18, łączącą dawne przejście w Olszynie z autostradą A4 prowadzącą w kierunku Przemyśla, na której zlokalizowano węzeł Żary.

Rycina 1. Położenie Gminy Żary

1.2 WIELKOŚĆ GMINY I SOŁECTW

Gmina Żary jako jedna z największych gmin w województwie lubuskim zajmuje powierzchnię ok. 294 km² (29362 ha) i liczy 12.018 mieszkańców, którzy zamieszkują 24 sołectwa. Sołectwami tymi są: Biedrzychowice Dolne, Bieniów, Bogumiłów-Janików, Drozdów-Rusocice, Drozków, Grabik, Kadłubia, Lubanice, Lubomyśl, Łaz, Łukawy, Marszów, Miłowice, Mirostowice Dolne, Mirostowice Górne, Olbrachtów, Olszyniec, Rościce, Sieniawa Żarska, Siodło, Stawnik, Surowa, Włostów-Dąbrowiec, Złotnik.

Legenda:

- granica administracyjna Gminy Żary
- granice sołectw
- granice obrębów geodezyjnych
- obszar zwartej zabudowy

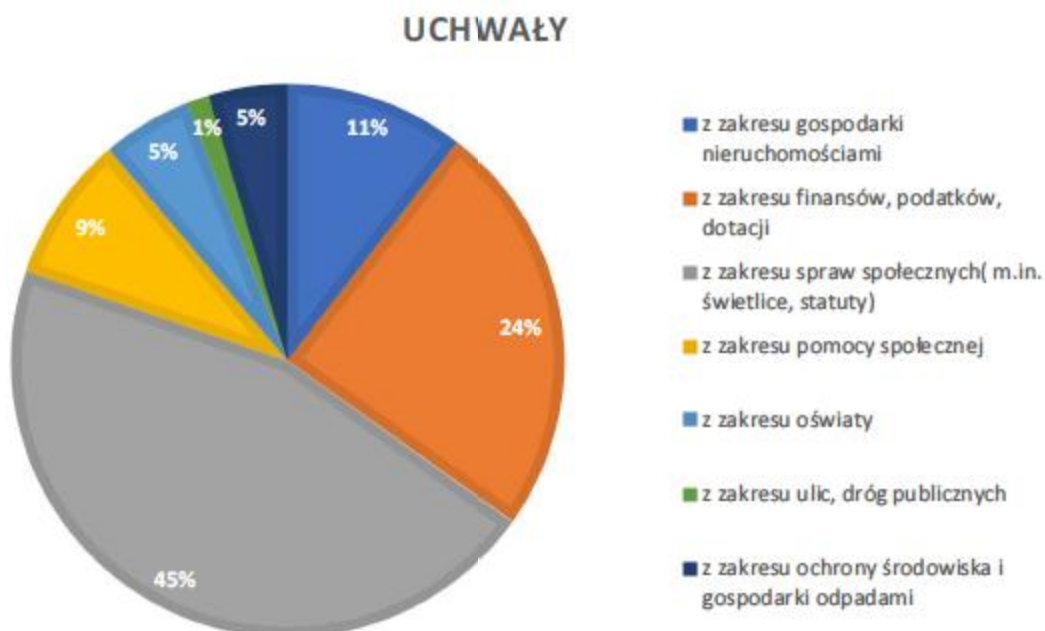
Pod względem obszaru Gmina zajmuje ponad 21% ogólnej powierzchni powiatu żarskiego i jest największą Gminą w tym powiecie.

1.3 GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach;
- 2) Centrum Usług Wspólnych Gminy Żary;
- 3) Szkoła Podstawowa w Bieniowie;
- 4) Szkoła Podstawowa w Lubanicach;
- 5) Szkoła Podstawowa w Mirostowicach Dolnych;
- 6) Szkoła Podstawowa w Olbrachtowie;
- 7) Szkoła Podstawowa w Sieniawie Żarskiej;
- 8) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Złotniku;
- 9) Zespół Szkół w Grabiku;

1.4 REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

W 2020 r. Rada Gminy Żary na 9 posiedzeniach procedowała łącznie 86 uchwał.

Wszystkie akty prawne podjęte przez organ uchwałodawczy i przekazane do realizacji organowi wykonawczemu zostały pozytywnie zaopiniowane przez organ nadzoru, czyli Wojewodę Lubuskiego.

Uchwałą Nr XVIII/204/20 z dnia 2 lipca 2020 r. Rada umożliwiła udzielanie dotacji na zadania służące ochronie zasobów wodnych, polegające na gromadzeniu wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania. Program ma na celu utrzymanie zasobów wód gruntowych oraz poprawy lokalnego mikroklimatu poprzez zwiększenie naturalnej retencji na terenie Gminy Żary.

Podjęcie przez Radę Gminy Żary Uchwały Nr XIX/216/20 z dnia 29.07.2020 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Żarskiemu przyczyniło się do przebudowania drogi powiatowej nr 1076F w m. Złotnik.

Uchwałą Nr XXII/246/20 z dnia 10 listopada Rada Gminy Żary przyjęła Strategię Rozwoju Gminy Żary na lata 2021-2030 r.

Strategia Rozwoju Gminy Żary jest kluczowym dokumentem określającym zasady rozwoju gminy w perspektywie czasowej najbliższych 9 lat. Opracowanie przedstawia koncepcję funkcjonowania Gminy Żary, zawiera wizję i misję jej rozwoju. W dokumencie wskazane są też cele strategiczne, operacyjne oraz działania planowane do realizacji, które wpisują się w politykę UE w nowym okresie finansowania, co daje szansę na pozyskanie dotacji na realizację założeń tego dokumentu.

1.5 DEMOGRAFIA

WYKAZ ILOŚCIOWY MIESZKAŃCÓW GMINY ŻARY W LATACH 2018-2020

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały wg stanu na ostatni dzień roku	
		2019	2020
1	BIEDRZYCHOWICE DOLNE	288	291
2	BIENIÓW	828	826
3	BOGUMIŁÓW	228	227
4	DABROWIEC	73	72
5	DROZDÓW	82	81
6	DROŻKÓW	492	493
7	GRABIK	996	1005
8	JANIKÓW	50	49
9	KADŁUBIA	511	516
10	LUBANICE	596	589
11	LUBOMYŚL	465	468
12	ŁAZ	450	458
13	ŁUKAWY	118	116
14	MARSZÓW	470	470
15	MIŁOWICE	298	298

16	MIROSTOWICE DOLNE	1135	1118
17	MIROSTOWICE GÓRNE	451	444
18	OLBRACHTÓW	1119	1129
19	OLSZYNIEC	330	325
20	ROŚCICE	105	109
21	RUSOCICE	36	36
22	SIENIAWA ŻARSKA	1115	1109
23	SIODŁO	287	287
24	STAWNIK	203	201
25	SUROWA	186	184
26	WŁOSTÓW	212	212
27	ZŁOTNIK	894	893
	RAZEM	12018	12006

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

LICZBA URODZEŃ W GMINIE ŻARY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ W LATACH 2019-2020

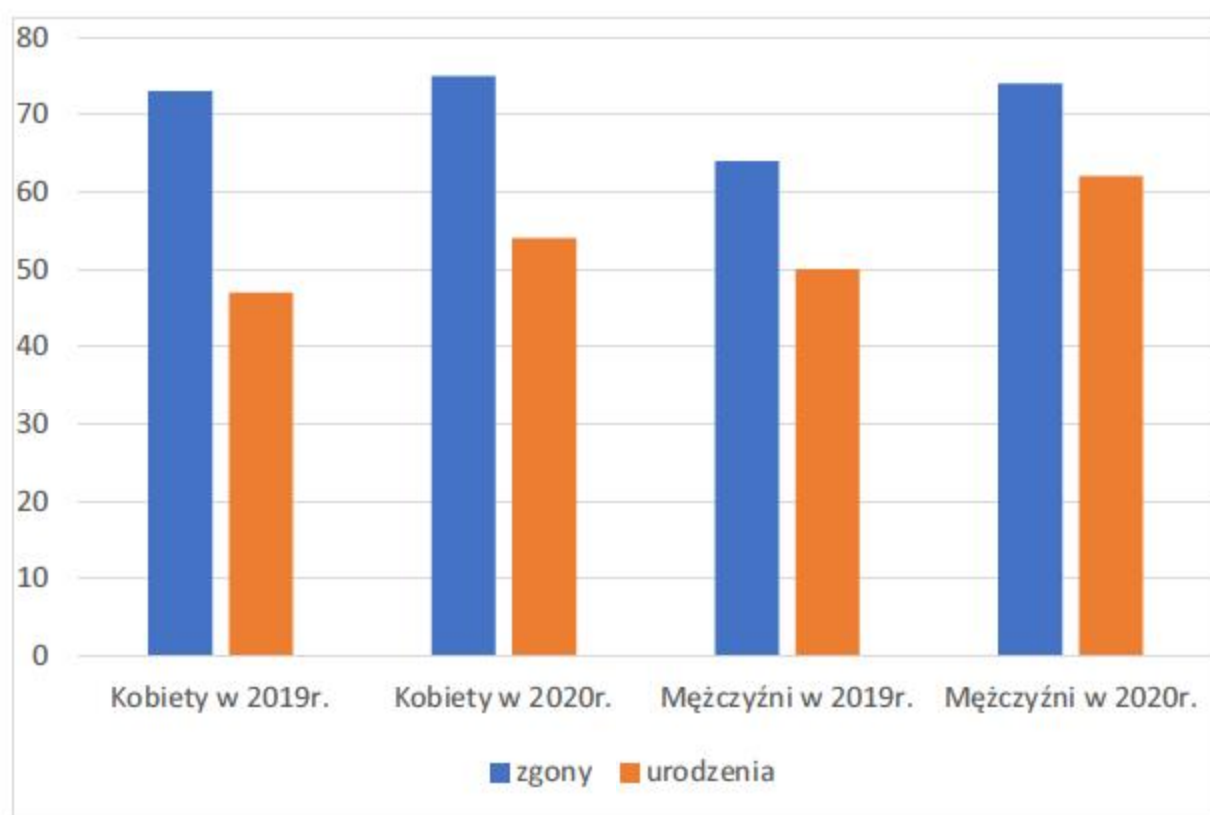
Płeć	Liczba urodzeń w 2019 r.	Liczba urodzeń w 2020 r.
Żeńska	47	54
Męska	50	62
Razem	97	116

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

LICZBA ZGONÓW W GMINIE ŻARY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ W LATACH 2019-2020

Płeć	Liczba zgonów w 2019 r.	Liczba zgonów w 2020 r.
Żeńska	73	75
Męska	64	74
Razem	137	149

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

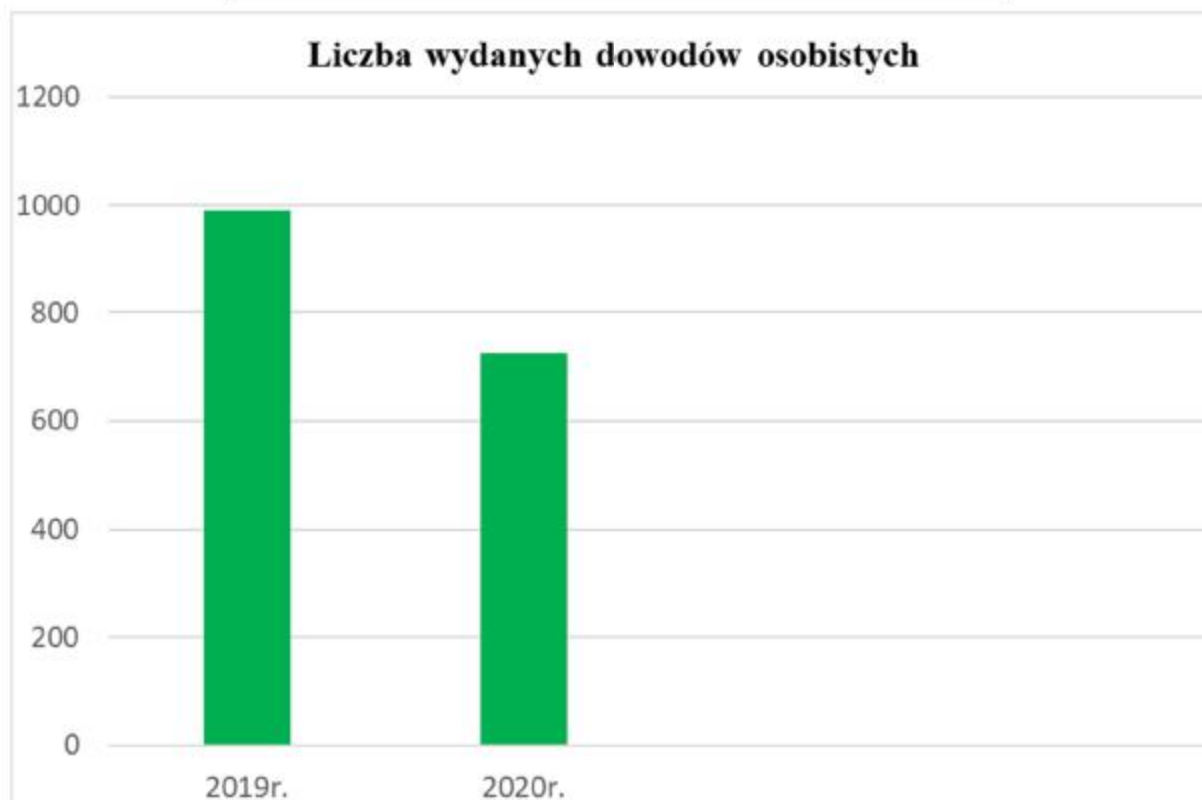

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

Zgodnie z danymi Ewidencji Ludności w Gminie Żary mieszka 12 006 osób. W okresie ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności Gminy Żary. Zaobserwowano utrzymujący się dodatni przyrost naturalny.

LICZBA WYDANYCH DOWODÓW OSOBISTYCH**W LATACH 2019-2020**

Rok 2019r.	Rok 2020r.
991	725

LICZBA ZAMELDOWAŃ/WYMELDOWAŃ**W 2020 ROKU**

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w Gminie Żary w 2020r. -262.

Liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w gminie Żary w 2020r. -167.

Czas oczekiwania na dowód osobisty wynosi nie więcej niż 30 dni od dnia złożenia wniosku

1.6 PROMOCJA GMINY ŻARY

Samorząd Gminy Żary stara się jak najlepiej promować naszą gminę. Stworzenie pozytywnego wizerunku gminy jest ważnym uwarunkowaniem powodzenia w działaniach na rzecz rozwoju. Funkcję pozytywnego wizerunku gminy wykorzystujemy w ubieganiu się o mieszkańców, inwestorów, środki pomocowe z różnego rodzaju programów.

Działania promocyjne podejmowane przez gminę:

1. Utworzenie strony internetowej gminy, który ma charakter lokalnej gazety. Najważniejszą dla nas rzeczą jest aby nasza strona nie była statyczna ale często aktualizowane informacje dawały źródło wiedzy mieszkańcom i zainteresowanym osobom o wszystkich ważnych wydarzeniach z terenu gminy Żary.
2. Najważniejsze informacje o podejmowanych przez samorząd działaniach i wydarzeniach z życia lokalnej społeczności odzwierciedla m.in. wydawanie gazety gminnej pn. „Wiadomości z Gminy Żary” oraz aktualizowany codziennie gminny profil „fejsbukowy”.
3. Zamieszczanie informacji w prasie, radio i lokalnej telewizji dotyczących najistotniejszych przedsięwzięć realizowanych przez Gminę np. programach ekologicznych, programie szczepień przeciwko Covid – 19, utworzeniu punktu/biura podawczego oraz przeniesienie kasy na parter budynku urzędu w celu poprawy jakości obsługi mieszkańców.
4. Współpraca z przedsiębiorcami, instytucjami i firmami w zakresie wydania wspólnych publikacji np. Kalendarz imprez kulturalnych i sportowych, współfinansowany przez lokalnych reklamodawców.
5. Wydawanie własnych publikacji tj. folderów, ulotek, broszur, gminnego kalendarza.
6. Wspieranie wydania publikacji książkowej nastoletniego mieszkańca m. Łaz, pod tytułem „Łaz - wieś na najwyższym poziomie”. Mateusz Wieczorek zdobył I miejsce w finale centralnego konkursu w kat. prac indywidualnych w Polsce w Ogólnopolskim Młodzieżowym Konkursie Krajoznawczym PTTK „Poznajemy Ojcowiznę”.
7. Umieszczenie czerwonych metalowych serc na plastikowe nakrętki przed wszystkimi sześcioma szkołami na terenie gminy z logo gminy. W Grabiku są dwa: jedno przed szkołą, drugie, „mruka” do wszystkich przed wejściem do przedszkola. Wrzucane do nich nakrętki sprzedawane w punktach skupu i zamieniane na gotówkę, która w całości przeznaczana jest na rehabilitację chorych dzieci z terenu gminy.
8. Nagradzanie za osiągnięcia mieszkańców gminy, którzy reprezentując ją zdobyli wysokie lokaty w zawodach, turniejach i konkursach rangi ogólnopolskiej czy międzynarodowej, przyczyniając się do promowania jej pozytywnego wizerunku.

9. Zakup i dystrybucja 1200 sztuk kominów/maseczek ochronnych z logo Gminy Żary dla uczniów szkół i przedszkolaków gminny.

Funkcję promocyjną pełnią również w dużym stopniu imprezy i konkursy rangi gminnej. Wprawdzie rok 2020, ze względu na pandemię mocno okroił cykliczne imprezy, to jednak odbył się konkurs recytatorski w warunkach reżimu sanitarnego, a huczne poprzednimi laty gminne dożynki, zastąpiła jedynie msza i konkurs na wieniec dożynkowy, przy ograniczonym udziale mieszkańców.

28 sierpnia w Mirostowicach Dolnych odbyła się uroczystość Jubileusz 60 -lecia zespołu śpiewaczego „i Koła Gospodyń Wiejskich, podczas którego jubilatki ogłosiły oficjalnie zakończenie swojej działalności artystycznej.

Innym elementem jest promocja gminy przez zespoły śpiewacze, które prezentują swój dorobek na wszelkiego rodzaju festiwalach, przeglądach czy imprezach organizowanych przez inne regiony, a które z racji obostrzeń pandemicznych nie mogły się odbyć. Jedyną w naszej gminie zespół folklorystyczny górali czadeckich „Dolina Nowego Słońca” ze Złotnika, stanowiący doskonałą promocję dla gminy, dotychczas czynnie biorący udział w imprezach o charakterze międzynarodowym również ograniczył swoją aktywność.

1.7. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI

W ramach współpracy z innymi jednostkami, Gmina Żary od wielu lat jest członkiem Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego. Ponadto w ramach pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów z partnerami niemieckimi, tj. z Gminą Neuhausen - Spree oraz Gablenz, Gmina Żary jest członkiem Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion „Sprewa-Nysa-Bóbr” oraz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie. Na walnych zebraniach członków podejmowane są uchwały w różnych sprawach dotyczących gmin.

Nie można również pominąć współpracy zagranicznej, która dla Gminy Żary jest bardzo ważna i od lat cieszy się wspólnymi przedsięwzięciami na pograniczu polsko – niemieckim. W dniu 29.02.2012 r. władze Gminy Żary i Gminy Gablenz z Saksonii podpisały ramowe porozumienie o współpracy, na mocy którego realizowane są wspólne projekty. Natomiast w dniu 25.06.2015r. z Gminą Neuhausen – Spree podpisana została umowa partnerska o wzajemnej współpracy m. in. w zakresie kultury, turystyki, sportu, edukacji, wymianie młodzieży, ochronie środowiska oraz zadań z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego realizowanego przez Ochotnicze Straże Pożarne. Co roku

odbywają się spotkania konsultacyjne, na których oba samorządy przedstawiają swoje potrzeby dotyczące realizacji wspólnych projektów w danym roku.

W 2020 roku do Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr Gmina Żary wraz z Gminą Neuhausen/Spree złożyła wniosek o dofinansowanie realizacji projektu promującego obszar przygraniczny, jego walory turystyczne i przyrodnicze pt. „Gmina Żary i Neuhausen/Spree zapraszają”. W ramach projektu planuje się wydać wspólny kalendarz polsko-niemiecki na rok 2022, opracować folder turystyczny oraz nagrać film promocyjny.

Przedsięwzięcie współfinansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG V A – Brandenburgia – Polska 2014-2020 i realizowane jest w okresie 01.01.2021 – 31.12.2021. Wartość projektu wynosi 15.702,18 euro, a dofinansowanie 13.346,85 euro.

Rokrocznie w ramach współpracy partnerskiej Gmina Żary brała udział w wielu imprezach okolicznościowych zarówno w Gminie Gablenz jak i Neuhausen/Spree.

Delegacje obydwu partnerskich gmin były również zapraszane na wszystkie cykliczne imprezy organizowane rokrocznie przez Gminę Żary. Jednak z uwagi na wystąpienie w 2020 roku stanu epidemii nie było możliwości zorganizowania jakiegokolwiek uroczystości ani po jednej, ani po drugiej stronie.

2. ROZWÓJ LOKALNY

Urząd jako gminna jednostka organizacyjna realizuje zadania należące do samorządu gminy i działa w oparciu o przyjęte dokumenty programowe:

2.1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻARY

Strategia Rozwoju Gminy Żary została opracowana na lata 2021-2030. Wyznacza ona kilka kierunków opracowanych na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz konsultacji społecznych. Jednym z nich jest „Równomierny rozwój gminy i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym”. Realizowany jest poprzez działania w dwóch obszarach: podtrzymania wzrostu populacji i pozytywnych procesów demograficznych oraz rozwoju infrastruktury technicznej na rzecz społeczeństwa. W tej sferze działania gmina skupia się nad powstrzymaniem odpływu młodzieży z terenu gminy Żary, aktywizacji seniorów na rynku pracy i w życiu społecznym, wzmocnieniu sfery usług dla tej grupy. W zakresie rozwoju infrastruktury środki ciężkości przeniesione zostaną na budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury przedszkolnej, szkolnej, sportowo- rekreacyjnej, komunalnej i kulturalnej. Nacisk położony będzie na budowę infrastruktury technicznej w zakresie sieci wod-kan, gazowej, elektrycznej, oczyszczalni ścieków, przydomowych oczyszczalni ścieków, rozwoju usług publicznych (w tym elektronicznych), rozwoju sieci oświetlenia, sieci dróg i chodników.

Kolejnym kierunkiem będzie „Wzmocnienie i wykorzystanie kapitału społecznego”. Znajdzie się w nim wsparcie osób i środowisk w rozwoju indywidualnym i zbiorowym. Tu ogniskową będzie praca nad przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, aktywizacją i integracją mieszkańców, wsparcie w pozyskiwaniu środków finansowych przez partnerów samorządu, udział partnerów społecznych w konsultowaniu kierunków rozwoju dla poszczególnych miejscowości, wzmacnianie współpracy między pokoleniami i działalności instytucji kultury na terenie gminy. W tym obszarze działania skupią się na rozwoju kształcenia dostosowanego do potrzeb rynku pracy. Tu ważne będzie śledzenie potrzeb edukacyjnych w poszczególnych miejscowościach, racjonalne inwestowanie w infrastrukturę oświatową, wsparcie systemu stypendialnego uczniów, ale i wykorzystanie rozwiązań technologicznych, organizacyjnych w nauczaniu. Istotnym punktem strategii jest również wspieranie przedsiębiorczości, lokalnej społeczności i organizacji III sektora.

Trzeci kierunek wyznaczają „Działania osób, firm i instytucji w trosce o środowisko”, począwszy od edukacji ekologicznej w przedszkolach i szkołach, promocję selektywnej zbiórki

odpadów, poprawę gospodarki odpadami, działania zmierzające do likwidacji dzikich wysypisk, utrzymanie czystości w miejscowościach oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, rozwój gospodarki niskoemisyjnej i zielono-niebieskiej infrastruktury. W tym ostatnim nacisk przypadnie na niwelowanie emisji szkodliwych substancji w ciepłownictwie, rozwój małej retencji, rozwój ścieżek rowerowych, działania związane z usuwaniem azbestu, czy termomodernizację budynków publicznych i niepublicznych.

Jednym z celów strategii będzie też „Wzmocnienie współpracy z ościennymi gminami, partnerami i instytucjami”. Jego realizacja polegać będzie na monitoringu oraz pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy dla przedsięwzięć na terenie gminy, ale i włączaniu partnerów społecznych i podmiotów gospodarczych do współpracy, aktywnej promocji gminy, ale i adaptacji obiektów dziedzictwa kulturowego. Istotnym elementem działań będzie też dalszy rozwój współpracy w ramach Żarsko-Żagańskiego Obszaru Funkcjonalnego a w nim integracja systemu komunikacji miejskiej, budowa wspólnych ścieżek rowerowych, wspólna promocja gospodarcza, tworzenie wspólnej oferty turystycznej jak również wzmocnianie współpracy zagranicznej z partnerami.

2.2. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ŻARY DO ROKU 2020

Gmina Żary posiadała uchwalony Plan Gospodarki Niskoemisyjnej z perspektywą do roku 2020, w którym zostały wyznaczone następujące cele:

- redukcja do roku 2020 emisji gazów cieplarnianych o 4 % (tj. o 4 630,28 Mg CO₂/rok; wartość odniesienia: łączna emisja CO₂ w 2015 r. – 115 726,56 Mg CO₂), w stosunku do roku bazowego, tj. 2015 r.;
- zwiększenie do roku 2020 udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomu 4% (tj. wzrost wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych o 910,41 MWh/rok; wartość odniesienia: łączne zużycie energii elektrycznej w 2015 r. – 22 760,20 MWh/rok), w stosunku do roku bazowego, tj. 2015 r.;
- redukcja do 2020 roku zużycia energii końcowej o 4 % (tj. o 3 706,59 MWh; wartość odniesienia: łączne zużycie energii finalnej w 2015 r. – 92 664,85 MWh), w stosunku do roku bazowego, tj. 2015 r.

W związku ze zidentyfikowanym zanieczyszczeniem w Gminie zaplanowano podjęcie szeregu działań, w tym inwestycyjnych, których efektem było ograniczenie przewidywanej emisji w roku 2020. Realizując Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Żary, przystąpiono do realizacji projektu partnerskiego w zakresie rozwoju transportu niskoemisyjnego i popularyzacji ruchu rowerowego pn.

„Kompleksowy Program Komunikacji w Żarsko – Żagańskim Obszarze Funkcjonalnym”. Projekt realizowany był w latach 2016-2020.

Sukcesywnie od 2016 roku nowobudowane odcinki oświetlenia drogowego wyposażane są w energooszczędne oprawy typu LED. Na koniec 2020 roku zamontowanych było łącznie we wszystkich miejscowościach 1.980 szt. punktów świetlnych, na które składa się 308 szt. energooszczędnych opraw LED oraz 131 szt. hybrydowych lamp solarnych. Pozostała część – 1353 - to dotychczasowe oprawy sodowe. Realizowana modernizacja i rozbudowa oświetlenia w Gminie Żary doprowadzi w efekcie do radykalnego obniżenia mocy zainstalowanej urządzeń oświetleniowych oraz energochłonności oświetlenia w przeliczeniu na jeden punkt świetlny a co za tym idzie, do ograniczenia zużycia energii elektrycznej, a następnie emisji gazów do atmosfery.

Lampy solarne przy placu zabaw w Łukawach

2.3. PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY ŻARY NA LATA 2016-2020

Gmina Żary posiadała lokalny program rewitalizacji na lata 2016 – 2020 opracowany w oparciu o Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Głównym celem Programu rewitalizacji jest podniesienie atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako przestrzeni życiowej i zawodowej oraz ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, bezrobociu, niskiej aktywności społecznej, przemocy i przestępczości. Ze względu na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk wyznaczono 2 podobszary na terenie Gminy o powierzchni 3 729 ha, które będą poddane rewitalizacji:

- **Podobszar I – Bogumiłów – Janików, Drozdów – Rusocice;**
- **Podobszar II – Włostów, Dąbrowiec.**

Tereny te charakteryzują się występowaniem szczególnie niekorzystnych zjawisk. Kierunki działań zaplanowane na obszarze rewitalizacji zorientowane są przede wszystkim na: aktywizację społeczności lokalnej, przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu, poprawę warunków i jakości edukacji oraz bezpieczeństwa mieszkańców, a ponadto stworzenie miejsc dedykowanych różnym grupom użytkowników oraz uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej. W ramach zadań inwestycyjnych planowanych w Programie rewitalizacji w 2019 r. zakończono ostatnie działanie tj.: **Budowę Centrum Kulturalno – Edukacyjnego w sołectwie Drozdów – Rusocice** wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

Świetlica w Drozdowie

W Programie rewitalizacji ujęto również zadania społeczne, które były realizowane w latach 2017-2019 przez GOPS w Żarach.

2.4. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH, W TYM UNIJNYCH I KRAJOWYCH

W 2019 roku Gmina Żary realizowała następujące projekty dofinansowane ze środków zewnętrznych, w tym przede wszystkim środków unijnych:

2.4.1. w zakresie oświaty i edukacji:

„Mamo, Tato! Chcę do przedszkola! Rozwój wychowania przedszkolnego w Gminie Żary”. Realizacja projektu była kontynuowana w 2020r. i zakładała doposażenie budynku przedszkola w Grabiku w niezbędny sprzęt, pomoce dydaktyczne oraz rozbudowę istniejącego placu zabaw. Projekt realizowany był w latach 2019-2020 przez Gminę Żary ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach LRPO Lubuskie 2020; Działanie 8.1 „Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej” / poddziałanie 8.1.1 „Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej – projekty realizowane poza formułą ZIT”. Wartość całkowita zadania: 350.191,25 zł, dofinansowanie: 297.662,56 zł.

Wyposażenie przedszkola w Grabiku

2.4.2. w zakresie turystyki i sportu

„Przygoda z Nysą – zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko-niemieckiego – etap V”. Realizacja projektu była kontynuowana w 2020r a celem projektu jest poprawa atrakcyjności turystycznej pogranicza polsko-niemieckiego oraz zwiększenie dostępu do jego atrakcji przyrodniczych i kulturowych, poprzez tworzenie ścieżek rowerowych wraz z miejscami odpoczynku oraz regionalną i ponadregionalną kampanią promocyjną. Przedsięwzięcie dofinansowane jest w ramach Programu Współpracy Interreg Polska Saksonia 2014 – 2022 ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt realizowany jest przez Gminę Żary w partnerstwie z 5 instytucjami po stronie polskiej i trzema instytucjami po stronie niemieckiej. Liderem projektu jest Gmina Zgorzelec. Zakres rzeczowy projektu na terenie naszej gminy obejmował budowę infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. Projekt jest realizowany w latach 2019-2021. Całkowita wartość zadania dla Gminy Żary opiewa na kwotę 71.377,60 euro, z tego dofinansowanie wynosi 60.670,78 euro.

"Przygoda z Nysą" Mirostowice Dolne

2.4.3. w zakresie transportu

„Kompleksowy program komunikacji w Żarsko – Żagańskim Obszarze Funkcjonalnym”

Przedsięwzięcie realizowane jest w latach 2017 – 2021. Celem projektu jest ograniczenie emisji CO₂ z transportu do atmosfery w Żarsko - Żagańskim Obszarze Funkcjonalnym oraz poprawa funkcjonowania komunikacji publicznej na terenie Gminy Żary. W ramach projektu na terenie naszej gminy zamontowano 23 nowe wiaty przystankowe wraz z wyposażeniem oraz 7 wiat rowerowych i 2 tablice świetlne wchodzące w skład systemu informacji pasażerskiej. Zadanie jest współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020, Oś priorytetowa 3 - Gospodarka niskoemisyjna, działanie 3.3 - Ograniczenie niskiej emisji w miastach, poddziałanie 3.3.1 - Ograniczanie niskiej emisji w miastach - projekty realizowane poza formułą ZIT. Całkowita wartość zadania opiewa na kwotę 951.613,40 zł. Rozliczono część inwestycji i otrzymano częściowe dofinansowanie zadania w wysokości 411.927,00 zł.

„ Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Siodło”

W ramach zadania zmodernizowano odcinek drogi o długości 300 mb. Wartość całkowita zadania 95.763,91 zł; dotacja z budżetu Województwa Lubuskiego związana z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej: 36.000 zł.

„ Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Lubomyśl”

W ramach zadania zmodernizowano odcinek drogi o długości 560 mb. Wartość całkowita zadania to 180.022,80 zł; dotacja z budżetu Województwa Lubuskiego związana z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej: 67.200 zł.

„ Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Olbrachtów”

W ramach zadania zmodernizowano odcinek drogi o długości 670 mb. Wartość całkowita zadania to 214.350,87 zł; dotacja z budżetu Województwa Lubuskiego związana z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej: 80.400 zł.

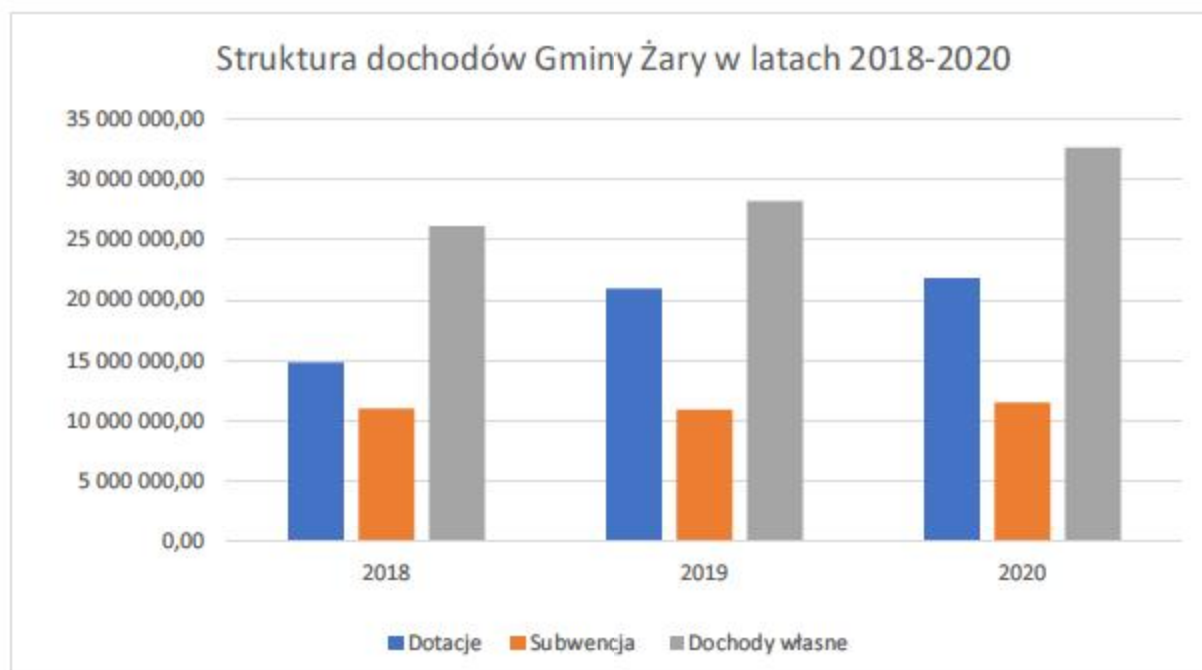
2.4.4. w zakresie gospodarki wodno - ściekowej

W 2020r. Gmina Żary podpisała umowę o dofinansowanie projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Żary” ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. Celem jest rozwiązanie problemów gospodarki wodno – ściekowej poprzez przebudowę siedmiu stacji uzdatniania wody wraz z wykonaniem systemu sterowania radiowego oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków. Całkowita wartość zadania wynosi 2.348.750,00 zł. Dofinansowanie wynosi 1.216.650,00 zł.

3. BUDŻET GMINY / FINANSE GMINY

3.1. FINANSE

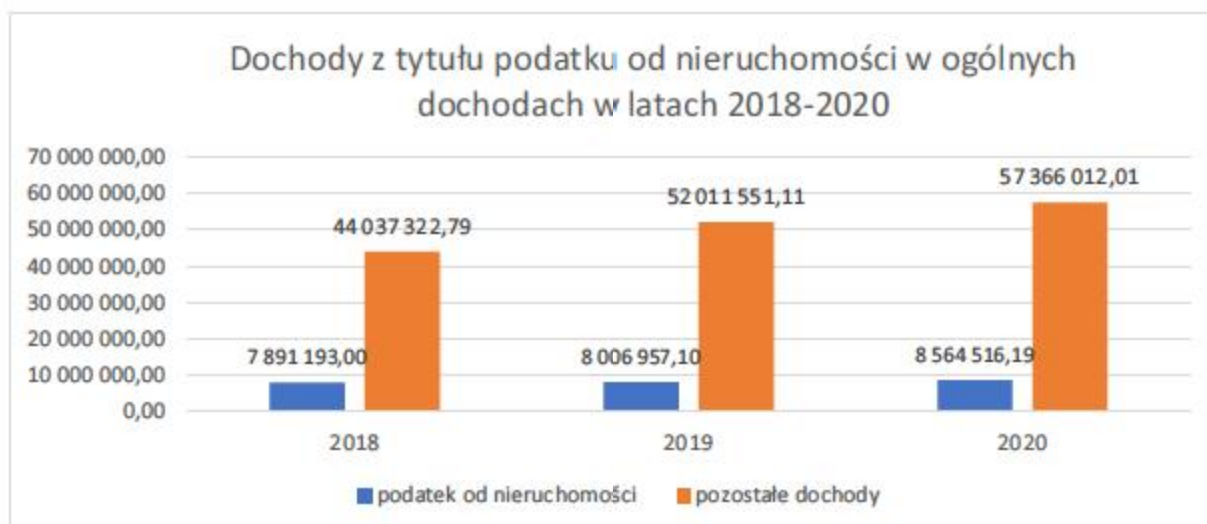
Polityka finansowa Gminy Żary realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej prognozie finansowej Gminy Żary oraz w uchwale budżetowej w ramach wydatków majątkowych.

Finansową pozycję Gminy określa wysokość osiąganych dochodów budżetowych. Najwyższy udział w dochodach mają podatki:

- dochodowy od osób fizycznych – 11.667.253 zł,
- dochodowy od osób prawnych - 796.090,46 zł,
- od nieruchomości – 8.564.516,19 zł.

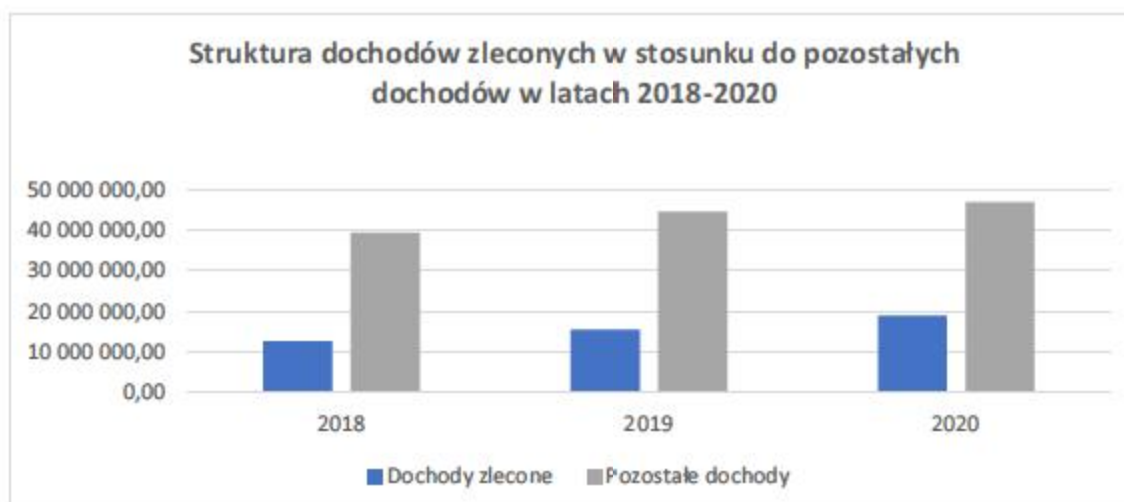
Od 2016 roku znaczącym składnikiem dochodów Gminy jest rządowy program „Rodzina 500+” – 12.828.267,37 zł. Widać tu znaczny wzrost w stosunku do roku 2019 spowodowany zwiększeniem liczby dzieci korzystających ze świadczenia od lipca 2019r. Rok 2020 był pierwszym pełnym rokiem w którym ze świadczenia korzystały wszystkie dzieci bez względu na kryterium dochodowe. Kolejną pozycję zajmują subwencje – 11.508.858 zł oraz dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące – 20.972.536,06 zł. Dochody własne Gminy Żary stanowią 32.636.488,30 zł.

W formie dotacji celowych na realizację zadań zleconych Gmina otrzymała środki m.in. na:

- zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej;
- realizację świadczenia wychowawczego 500+;
- realizacja programu „Dobry start”;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej;
- świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego;
- wyposażenie szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne i ćwiczeniowe;
- kartę dużej rodziny.

Zakres realizacji zadań zleconych przedstawia się następująco:

Na realizację zadań wynikających z przepisów ustrojowych Gmina w 2020 roku wydatkowała środki w wysokości 60.804.652,24 zł. Strukturę wydatków na poszczególne obszary przedstawia poniższy wykres:

Obszarem, na który Gmina wydatkuje największą część środków jest rodzina – 18.197.672,45 zł. Są to środki otrzymane z dotacji celowych na zadania zlecone m.in. „Rodzina 500+”, „Dobry start”, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Ze środków własnych największy obszar wydatkowania środków budżetowych stanowi oświata – 14.587.400,45 PLN. Ważnym obszarem wydatkowania środków jest również ochrona środowiska, na którą wydatkowano 4.731.246,65 PLN.

Systematycznie wzrastają również co roku wydatki na inwestycje i modernizacje na terenie Gminy Żary. W pierwszej połowie roku 2020 z powodu epidemii COVID-19 przewidywano zmniejszenie dochodów, jednak na przestrzeni całego roku taka sytuacja nie wystąpiła i nadal dochody prezentują trend wzrostowy.

Na finanse Gminy wpływ mają również mieszkańcy sołectw, uczestnicząc w decydowaniu o przeznaczeniu środków w ramach Funduszu sołectkiego. W Gminie Żary środki z tego funduszu są wyodrębniane od 2010 roku. Z każdym rokiem na poszczególne sołectwa przyznawana jest coraz wyższa pula, o której przeznaczeniu decydują mieszkańcy.

Kwoty Funduszu sołectkiego przypadające na poszczególne sołectwa w latach 2016 – 2019 przedstawia poniższa tabela:

Jednocześnie Gmina co roku zwraca się z wnioskiem o częściowy zwrot z budżetu państwa środków wydatkowanych z ww. Funduszu. Wysokość poniesionych wydatków i kwoty otrzymanego zwrotu prezentuje poniższe zestawienie:

Inwestycje w latach 2016 – 2020 w poszczególne obszary działalności Gminy prezentuje poniższe zestawienie:

DZIAŁ	ROK					SUMA Z LAT 2016-2020
	2016	2017	2018	2019	2020	
Rolnictwo i łowiectwo	957 395,75	899 731,75	1 765 946,23	535 080,14	666 508,00	4 824 661,87
Transport i łączność	2 323 249,17	3 050 791,84	1 582 831,09	2 079 656,77	3 440 555,60	12 477 084,47
Gospodarka mieszkaniowa	159 050,61	230 560,12	45 900,00	373 923,99	947 603,70	1 757 038,42
Działalność usługowa	181 866,60	-	29 370,00	15 974,00	7 917,13	235 127,73
Administracja publiczna	31 550,00	-	57 440,00	46 690,80	155 525,65	291 206,45
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	46 998,29	1 748 355,60	1 358 670,00	382 667,00	544 405,00	4 081 095,89
Oświata i wychowanie	1 378 486,79	118 648,00	31 365,00	2 519 164,64	338 681,90	4 386 346,33
Ochrona zdrowia	-	-	-	100 000,00	-	100 000,00
Pomoc społeczna	19 500,00	-	-	242 309,88	-	261 809,88
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	-	-	-	69 987,07	69 987,07
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	761 958,44	855 831,47	1 279 056,74	1 204 559,21	1 476 952,77	5 578 358,63
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	345 554,17	494 652,09	791 933,07	2 039 782,16	2 379 101,30	6 051 022,79
Kultura fizyczna	255 409,87	959 835,55	2 209 221,25	267 854,42	105 043,31	3 797 364,40
RAZEM	6 461 019,69	8 358 406,42	9 151 733,38	9 807 663,01	10 132 281,43	43 911 103,93

Z powyższego zestawienia wynika, iż obszarem w który Gmina najbardziej inwestuje są drogi gminne, budowa nowych dróg oraz modernizacja i przebudowa już istniejących dróg lokalnych.

W latach 2016 -2020 Gmina wydatkowała na ten cel 12.477.084,47 zł. Drugim obszarem , na który Gmina Żary wydatkowała w ostatnich latach była kultura 6.051.022,79 zł. Wydatki inwestycyjne w tym obszarze dotyczą budowy nowych oraz modernizacji istniejących świetlic wiejskich. Trzecim elementem w który gmina najbardziej inwestowała była gospodarka komunalna i ochrona środowiska

5.578.358,63 zł. W obszarze tym większość wydatkowanych środków stanowiły wydatki na oświetlenie drogowe oraz dotacje dla mieszkańców na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wymianę pieców. Na uwagę zasługuje również obszar w skład którego wchodzi wydatki na infrastrukturę wodociągową. W ciągu ostatnich 5 lat na ten cel przeznaczono 4.824.661,87 zł.

Jak wynika z powyższej analizy wydatków Gmina Żary inwestuje zarówno w obszary zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo, wpływające na zwiększenia standardu życia oraz zapewniające rozwój kulturalny wpływający na kształtowanie i umacnianie swojego dziedzictwa.

Mieszkańcy mają również wpływ na wydatkowanie środków poprzez funkcjonowanie Funduszu Sołeckiego w ramach którego sołectwa od 2010 r. mogą decydować na co przeznaczą przyznane środki. Z każdym rokiem na poszczególne sołectwa przyznawana jest coraz większa pula środków. Kwoty Funduszu Sołeckiego przypadające na poszczególne sołectwa w latach 2017 – 2020 przedstawia poniższa tabela:

Miejscce	ROK					Suma z lat 2016-2020
	2017	2018	2019	2020	2021	
Biedrzychowice Dolne	14 645,40	18 763,40	20 180,90	20 422,08	22 401,23	96 413,01
Bieniów	29 116,10	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	194 770,70
Bogumiłów-Janików	14 732,75	18 462,58	20 059,58	20 048,51	21 674,21	94 977,63
Włostów-Dąbrowiec	14 412,47	18 462,58	20 300,00	20 339,07	22 037,72	95 551,84
Drozdów-Rusocice	9 666,55	12 333,46	13 400,46	13 365,67	14 540,35	63 306,49
Drozków	20 963,59	27 411,86	29 431,68	29 636,93	31 625,27	139 069,33
Grabik	29 116,10	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	194 770,70
Kadłubia	20 672,43	27 148,64	30 130,48	30 633,13	32 852,11	141 436,79
Lubanice	23 787,85	30 608,03	33 213,41	33 331,16	35 805,62	156 746,07
Lubomyśl	20 119,23	25 569,36	27 664,14	27 478,49	30 171,23	131 002,45
Łaz	19 973,64	25 381,35	27 499,71	27 727,54	30 307,55	130 889,79
Łukawy	9 375,38	12 032,64	13 030,51	13 241,15	14 585,79	62 265,47
Marszów	19 420,44	25 118,14	27 370,40	27 769,05	30 580,18	130 258,21
Miłowice	14 296,01	18 612,99	20 347,32	20 754,15	22 719,30	96 729,77
Mirostowice Dolne	29 116,10	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	194 770,70
Mirostowice Górne	19 303,97	24 629,31	27 047,55	27 852,07	30 216,67	129 049,57
Obrachtów	29 116,10	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	194 770,70
Olszyniec	16 334,13	20 756,30	22 197,08	22 040,91	24 173,34	105 501,76
Rościce	8 909,53	11 355,80	12 455,00	12 618,00	14 040,53	59 378,86
Sieniawa Żarska	29 116,10	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	194 770,70

Siodło	14 237,77	18 612,99	20 018,48	20 463,59	22 264,91	95 597,74
Stawnik	11 879,37	15 191,21	16 520,00	16 850,00	18 448,00	78 888,58
Surowa	11 355,28	14 777,59	16 442,28	16 478,80	17 539,30	76 593,25
Złotnik	29 116,10	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	194 770,70
Razem	458 782,39	590 840,23	643 943,18	650 100,10	708 614,91	3 052 280,81

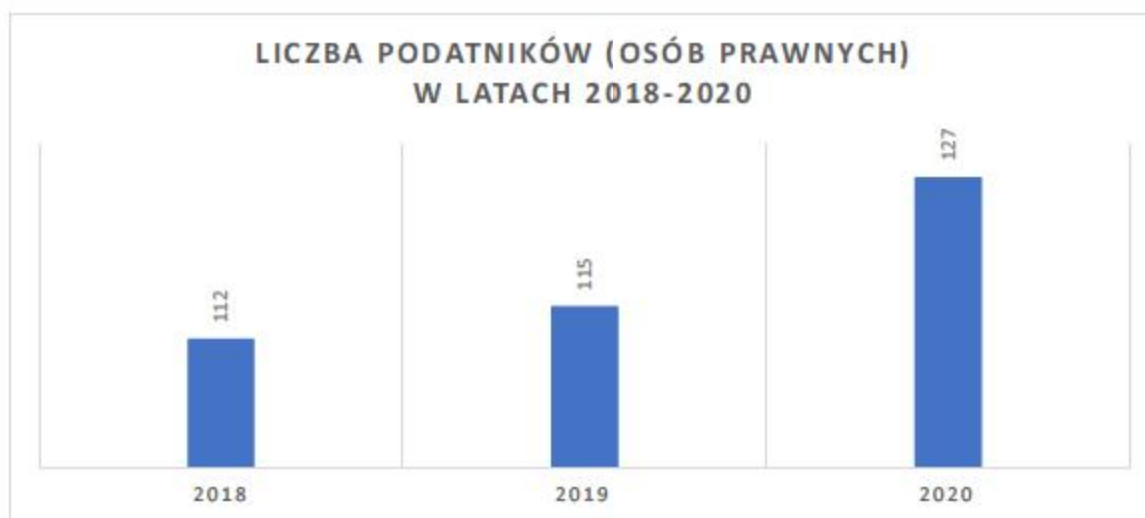
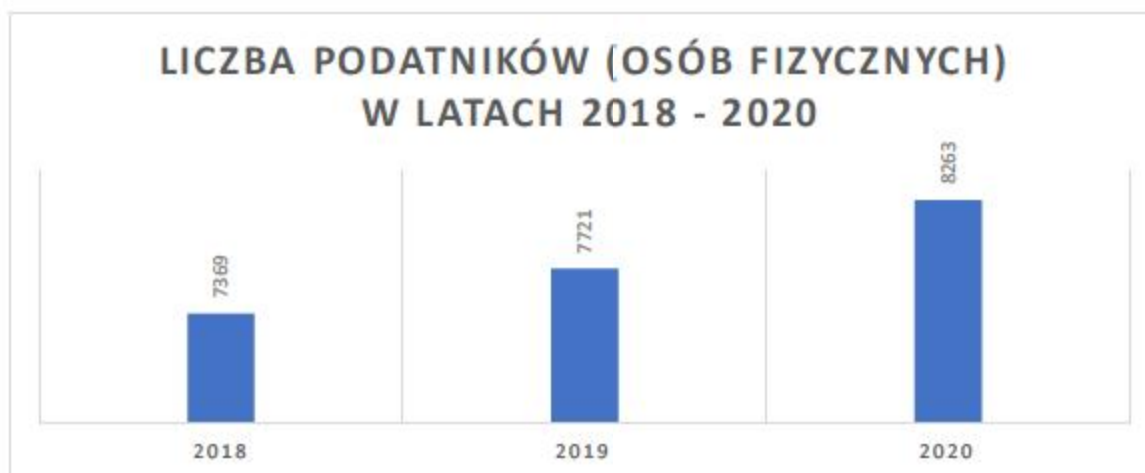
Jednocześnie Gmina co roku zwraca się z wnioskiem o częściowy zwrot z budżetu państwa środków wydatkowanych z ww. Funduszu. Wysokość poniesionych wydatków i kwoty otrzymanego zwrotu prezentuje poniższe zestawienie:

Rok	Wysokość FS	Zwrot w roku następnym
2010	316 126,00	83 146,94
2011	357 770,00	86 646,72
2012	326 573,00	91 175,96
2013	352 436,00	98 956,00
2014	384 258,79	134 569,81
2015	420 984,14	158 254,30
2016	462 465,45	154 962,45
2017	458 782,39	148 101,49
2018	590 840,23	164 124,18
2019	643 943,18	161 042,59
2020	618 989,41	-
2021	708 614,91	-
Razem	5 641 783,50	1 280 980,44

3.2. PODATKI I OPŁATY LOKALNE

Ważnym elementem finansów Gminy jest polityka fiskalna kształtowana przez wysokość podatków i opłat lokalnych, o której w dużej mierze decyduje Rada Gminy, mając jednak na uwadze określone przez Ministra Finansów stawki maksymalne dla podatków lokalnych.

Liczba podatników na Gminie Żary od kilku lat systematycznie wzrasta, co świadczy o jej atrakcyjności pod względem decyzji o osiedleniu i inwestowaniu na terenie Gminy.

Jak widać na powyższych wykresach liczba podatników zwiększyła się w roku 2020 roku o 542 osoby fizyczne. Jest to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 7%. Wzrost spowodowany jest zwiększoną liczbą osób zainteresowanych inwestycjami w nieruchomości na terenach wiejskich. Widać zwiększającą się atrakcyjność terenów w Gminie Żary zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak również na cele inwestycyjne. Natomiast u osób prawnych dynamika wzrostu jest nieco niższa, ale trend wzrostowy jest zachowany. Dzięki wzrostowi liczby podatników zwiększają się wpływy z podatków, w szczególności podatku od nieruchomości co umożliwia inwestowanie w infrastrukturę, która ma wpływ na komfort życia mieszkańców i zwiększenie atrakcyjności Gminy pod kątem zakupu nieruchomości.

4. MIENIE KOMUNALNE

4.1. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Gmina Żary prowadzi racjonalną politykę mieszkaniową zmierzającą do zwiększenia możliwości zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych najuboższych mieszkańców i poprawy stanu technicznego lokali komunalnych. Obecny stan techniczny zasobu komunalnego Gminy Żary wskazuje na potrzebę znacznych nakładów finansowych. W gminnym zasobie znajdują się budynki przedwojenne i powojenne o niskim standardzie, a ogólny stan lokali ocenia się jako średni. Brak nakładów na posiadane lokale znajdujące się w zasobie nieruchomości gminnych w latach 1990-2010, skutkuje koniecznością zaangażowania większych środków na lokale w zakresie przekraczającym zwykły zarząd. W miarę potrzeb i możliwości finansowych gminy, wymienia się stolarkę okienną i drzwiową. Dokonuje się napraw instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, pokryć dachowych oraz drobnych napraw bieżących mając na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo lokatorów.

Ze względu na ograniczone możliwości lokalowe, czas oczekiwania na lokal mieszkalny przez osoby zakwalifikowane do przydziału lokalu przez Społeczną Komisję Mieszkaniową, wynosi około 2 lata. Na koniec 2020 r. na liście oczekujących znajdowały się 2 osoby oczekujące na przyznanie lokalu socjalnego, przy czym komisja corocznie szczegółowo weryfikuje sytuację osób ubiegających się o przydział mieszkań.

Na koniec roku 2020 w zasobie nieruchomości Gminy Żary znajdowały się:

1. Lokale mieszkalne w ilości 72 szt. o łącznej powierzchni 3 269,56 m², z czego w najem oddanych było 64 szt., w tym 8 lokali oddanych w najem socjalny. Na pozostałe lokale składają się:

- 3 mieszkania chronione administrowane przez GOPS,
- 1 lokal tymczasowy,
- 2 lokale przeznaczone do sprzedaży,
- 1 lokal w budynku byłej szkoły w m. Olszyniec – przeznaczony na realizację zadań własnych,
- 1 lokal przeznaczony do kapitalnego remontu.

2. Lokale użytkowe w ilości 8 szt. o łącznej powierzchni 485,45 m², z czego w najem oddane 4 szt.

Pozostałe 3 szt. po byłych ośrodkach zdrowia, 1 szt. po działalności usługowej – wszystkie przeznaczone do remontu lub sprzedaży. Lokale oddane w najem mają obecnie następujące przeznaczenie:

- 2 ośrodki zdrowia,
- 1 apteka,
- 1 salonik prasowy.

W 2020 r. sprzedano 3 lokale na rzecz dotychczasowych najemców, którym udzielono bonifikaty. Sprzedano w trybie przetargu ustnego nieograniczonego budynek po byłej świetlicy w m. Łaz.

Grunty gminne są przeznaczane do sprzedaży zgodnie z planem wykorzystania zasobu oraz na podstawie wpływających wniosków osób zainteresowanych. Ponadto w pierwszej kolejności wyznaczane do sprzedaży są nieruchomości objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz te nieruchomości, dla których została wydana decyzja o warunkach zabudowy. Sprzedaż odbywa się w trybie przetargowym, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Sprzedano również w trybie przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości przeznaczone pod zabudowę inwestycyjną o pow. 0,4211 ha położone w m. Kadłubia i w m. Sieniawa Żarska o pow. 0,22 ha i 1,57 ha.

Większość gruntów gminnych przeznacza się w dzierżawę.

4.2. DZIERŻAWA GRUNTÓW GMINNYCH

Gminne grunty oddane w dzierżawę zagospodarowywane są z przeznaczeniem na różne cele zgodnie z wpływającymi wnioskami. W większości są to grunty o charakterze rolnym, wspomagające lokalnych rolników, pozwalające na powiększenie prowadzonych gospodarstw rolnych. Grunty gminne cieszą się dużą popularnością przy wykorzystaniu na cele rekreacyjne oraz na ogródki przydomowe, dzięki którym nasi mieszkańcy mają miejsce do wypoczynku lub uprawy warzyw na własny użytek. Do dzierżawy oddawane są również grunty dla wspólnot mieszkaniowych lub pod działalność gospodarczą.

Rok	Ogólna powierzchnia wydzierżawionych użytków (w ha)	Liczba wydzierżawionych działek	Uzyskana kwota z wpłat
2017	91,63	137	114 500,25 zł
2018	96,178	136	97 022,10 zł
2019	97,35	129	102 804,34 zł
2020	95,1834	149	121 223,81 zł

4.3. UŻYTKOWANIE WIECZYSTE GRUNTÓW

Użytkowanie wieczyste jest prawem rzeczowym zbliżonym do prawa własności, jednak ograniczonym czasowo, a także związanym z obowiązkiem uiszczania opłaty rocznej. Z dniem 1 stycznia 2019 roku prawo użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe przekształciło się w prawo własności. Wójt Gminy Żary potwierdził zaświadczeniem przekształcenie z mocy prawa 8 nieruchomości. Względem pozostałych

gruntów prawo to nadal funkcjonuje. Prawo użytkowania wieczystego ustanowione jest obecnie dla 33 użytkowników wieczystych figurujących w ewidencji gruntów i budynków, których prawo zostało nadane w latach poprzednich w tym dla:

- 25 osób fizycznych
- 8 przedsiębiorstw.

Użytkowanie wieczyste jest prawem rzeczowym zbliżonym do prawa własności, jednak ograniczonym czasowo, a także związanym z obowiązkiem uiszczania opłaty rocznej. Obniżenie należności w roku 2020, z tytułu opłat rocznych za grunty oddane w użytkowanie wieczyste, związane jest z przesunięciem terminu płatności do dnia 31 stycznia 2021 r., zgodnie z art. 15j ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

4.4. CMENTARZE KOMUNALNE NA TERENIE GMINY

Prowadzenie cmentarzy komunalnych stanowi zadanie własne gmin. Samorządy są zobowiązane do zapewnienia prawidłowego stanu sanitarnego i technicznego cmentarzy oraz do finansowania wydatków na ich utrzymanie. Wpływy z pobieranych opłat za usługi cmentarne stanowią dochód własny gminy i są wydatkowane na utrzymanie cmentarzy komunalnych. Cmentarze komunalne na terenie Gminy Żary są położone w miejscowościach Bieniów, Biedzychowice Dolne, Grabik, Marszów, Mirostowice Dolne, Olbrachtów, Olszyniec, Włostów, Złotnik. W imieniu gminy bezpośredni nadzór w sprawach porządkowych na terenie cmentarzy pełni opiekun. Na każdym cmentarzu znajdują się budynek przycmentarny, który może być otwarty na życzenie rodziny osoby zmarłej, pod warunkiem odpowiedzialności materialnej za mienie znajdujące się w tym obiekcie oraz po uiszczeniu opłaty.

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI DZIAŁEK CMENTARZY KOMUNALNYCH Z TERENU GMINY ŻARY

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia budynku	Powierzchnia
1	Biedrzychowice Dolne	49	-	0,26 ha
2	Bieniów	102/1	44,90m ²	0,68 ha
3	Grabik	170/2	-	0,65 ha
4	Marszów	35	35,14m ²	1,12 ha
5	Mirostowice Dolne	391	40,43m ²	1,69 ha
6	Olbrachtów	269 270	54,90m ²	0,64 ha 0,5393 ha
7	Olszyniec	19	27,20m ²	1,20 ha
8	Włostów	67 68/2	63,40m ²	0,19 ha 0,2694 ha
9	Złotnik	381/1	-	0,66 ha
Razem			265,97m²	7,8987 ha

Na podstawie prowadzonej dokumentacji tj. ksiąg spisowych osób pochowanych na cmentarzu w układzie rocznikowym wynika :

Lp.	Miejscowość- cmentarz	Liczba osób pochowanych
1.	Biedrzychowice Dolne	281
2.	Bieniów	146
3.	Grabik	490
4.	Marszów	189
5.	Mirostowice Dolne	1293
6.	Olbrachtów	626
7.	Olszyniec	147
8.	Włostów	176
9.	Złotnik	489
	Razem	3837

5. GOSPODARKA

5.1. STREFA INWESTYCYJNA GMINY ŻARY

Gmina Żary aktualnie posiada trzy obszary inwestycyjne.

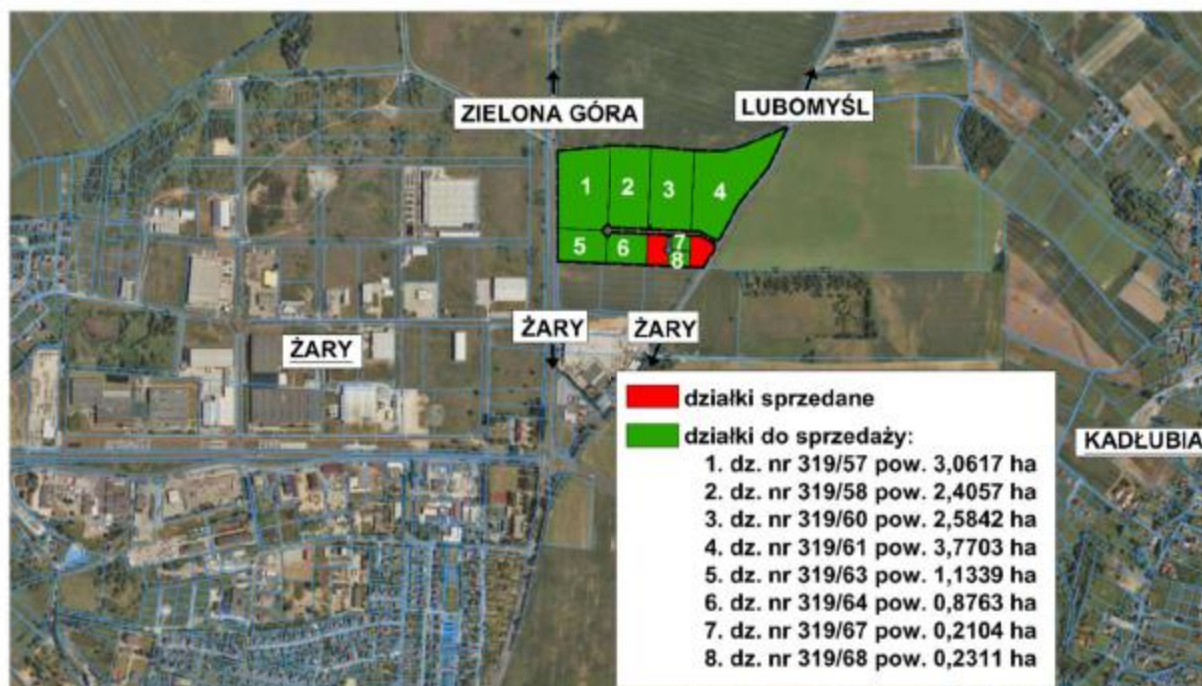
Pierwszy z nich znajduje się w obrębie ewidencyjnym Kadłubia. Położony jest przy Żarskiej Strefie Gospodarczej, pomiędzy drogą krajową nr 27 relacji Zielona Góra – Żary – Przewóz, a drogą powiatową 1076F relacji Żary – Lubomyśl – Złotnik. Wielkość obszaru strefy to ok. 16 ha.

Strefa została uzbrojona w:

- drogę wewnętrzną wraz z chodnikiem po obu stronach drogi o szerokości 1,5 m,
- plac manewrowy o wymiarach 25x25 m,
- sieć wodociągową,
- sieć kanalizacyjną,
- sieć elektryczną.

Strefę stanowi dziesięć różnej wielkości działek inwestycyjnych, z których w roku 2019 dwie zostały sprzedane.

Dla strefy obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej.

Drugi obszar inwestycyjny znajduje się w obrębie ewidencyjnym Sieniawa Żarska. Położony jest przy drodze krajowej nr 12 relacji Głogów – Żagań – Żary – Łęknica. Wielkość obszaru strefy to ok. 9 ha.

Strefa została uzbrojona w sieć wodociągową. Ponadto planuje się:

- wydzielenie poszczególnych działek inwestycyjnych,
- wydzielenie dróg wewnętrznych,
- budowę sieci elektrycznej,
- wydzielenie placu manewrowego o wymiarach 35x25 m.

Strefę stanowią aktualnie trzy różnej wielkości działki inwestycyjne. Dla strefy obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej.

Z uwagi na duże zainteresowanie terenami inwestycyjnymi na terenie Gminy Żary, z końcem roku 2016, podjęto pierwsze działania mające na celu utworzenia trzeciej strefy inwestycyjnej, a dokładniej, przystąpiono do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Sieniawie Żarskiej. Rada Gminy Żary w kwietniu 2020 roku uchwaliła ww. plan miejscowy, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej.

Trzeci obszar inwestycyjny znajduje się w obrębie ewidencyjnym Sieniawa Żarska. Położony jest przy zakładzie „Magnaplast” sp. z o.o., przy drodze krajowej nr 12 relacji Głogów – Żagań – Żary – Łęknica.

Wielkość obszaru strefy to ok. 16 ha. Strefa została uzbrojona w sieć wodociągową. Ponadto planuje się:

- wydzielenie poszczególnych działek inwestycyjnych,
- wydzielenie dróg wewnętrznych,
- budowę sieci elektrycznej,
- wydzielenie placu manewrowego o wymiarach 40x40 m.

Strefę stanowi aktualnie sześć różnej wielkości działek inwestycyjnych, z których w roku 2019 dwie zostały sprzedane.

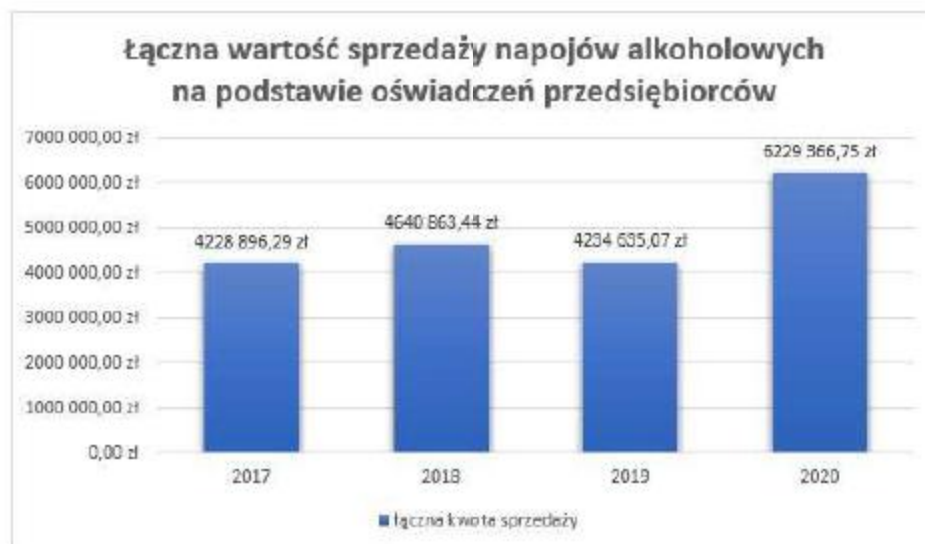

5.2. POZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Przedsiębiorca, prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych obowiązany jest do złożenia, do dnia 31 stycznia każdego roku, pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży brutto (z uwzględnieniem VAT i podatku akcyzowego) poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży, w roku poprzednim.

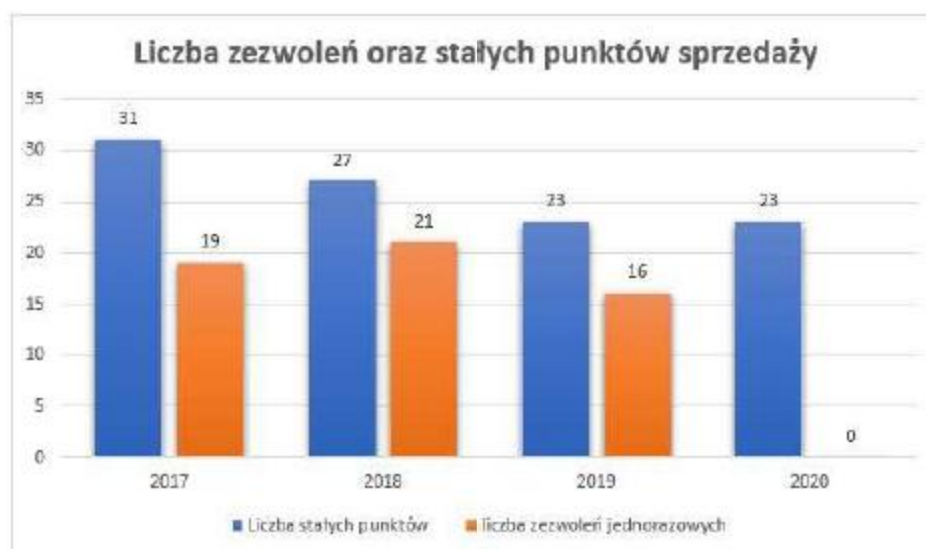
Na terenie Gminy Żary wartość sprzedaży przedstawia poniżej tabela:

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Żary na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych				
Rok	do 4,5 % oraz piwa	od 4,5 % do 18% z wyjątkiem piwa	powyżej 18%	Razem
2017	2 065 979,10 zł	299 626,71 zł	1 863 290,48 zł	4 228 896,29 zł
2018	2 295 171,11 zł	285 170,06 zł	2 060 522,27 zł	4 640 863,44 zł
2019	2 006 886,75 zł	261 737,00 zł	1 966 011,32 zł	4 234 635,07 zł
2020	2 880 818,84 zł	385 097,32 zł	2 963 450,59 zł	6 229 366,75 zł
Łącznie	9 248 855,80 zł	1 231 631,09 zł	8 853 274,66 zł	19 333 761,55 zł

Jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są na okres do 2 dni, wyłącznie przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ze względu na panującą w kraju pandemię COVID-19 w roku 2020 nie wydano ani jednego zezwolenia jednorazowego.

Liczba zezwoleń oraz stałych punktów sprzedaży		
Rok	Liczba stałych punktów sprzedaży	Liczba zezwoleń jednorazowych
2017	31	19
2018	27	21
2019	23	16
2020	23	0

Przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są na okres do 2 lat (zezwolenia cateringowe). Warunkiem prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych jest zgłaszanie organowi

zezwalającemu, zmian stanu faktycznego i prawnego, w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany.

Poniższa tabela przedstawia wielkość opłat wpłaconych przez przedsiębiorców, którzy posiadali zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w poszczególnych latach.

Dokonane opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	
Rok	Kwota
2017	114 586,82 zł
2018	116 772,18 zł
2019	114 229,02 zł
2020	101 916,50 zł
łącznie	332 917,70 zł

Ustawa z dnia 18 października 2019 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Dochody wpłacone przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia mogą być przeznaczone wyłącznie na:

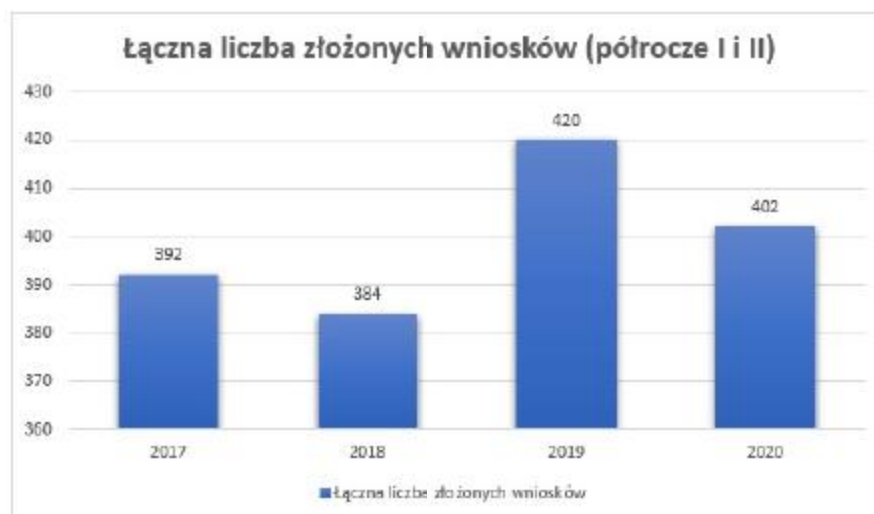
- realizację zadań wynikających z gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów,
- realizację zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów.

Podstawą do realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Program ten jest uchwalany corocznie przez radę gminy i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie.

5.3. ZWROT PODATKU AKCYZOWEGO ZAWARTEGO W CENIE OLEJU NAPĘDOWEGO DO PRODUKCJI ROLNEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego do produkcji rolnej do Wójta Gminy Żary wpłynęły wnioski, które przedstawia poniższa tabela.

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba złożonych wniosków o zwrot podatku akcyzowego w I półroczu	195	195	213	215
Łączna liczba wniosków o zwrot podatku akcyzowego (I i II półrocze)	392	384	420	402
Łączna powierzchnia użytków rolnych zgłoszona przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku akcyzowego w ha	6554,49	6846,5192	6383,7203	8244,7653
Średnia roczna liczba dużych jednostek przeliczeniowych bydła, zgłoszona przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku (w szt.)	0	0	496,97	491,65
Łączna kwota zwrotu	446 679,98 zł	447 177,46 zł	547 194,19 zł	544 447,22 zł

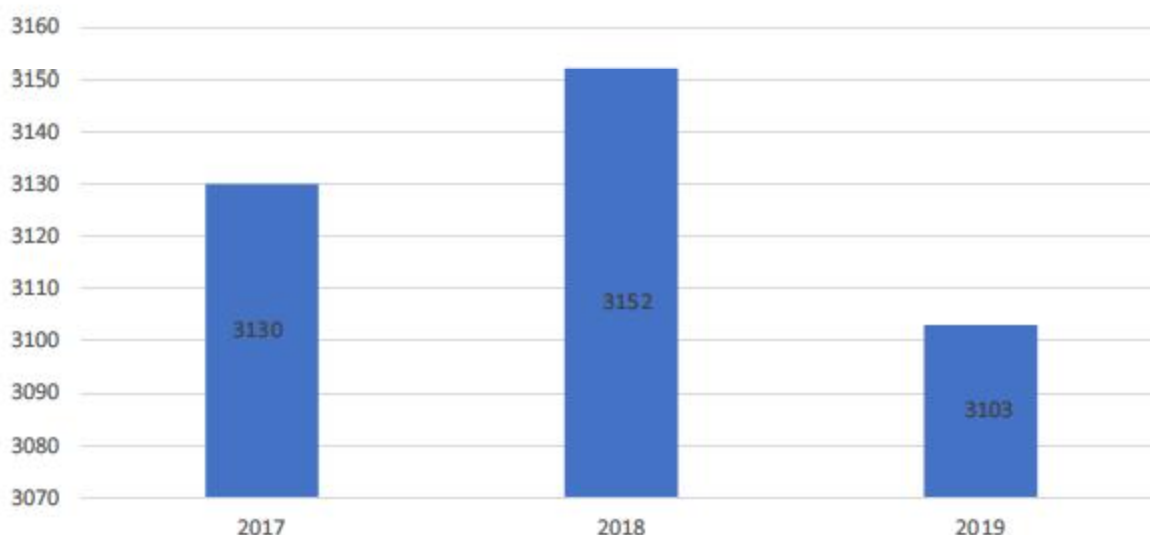
5.4. CENTRALNA EWIDENCJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na terenie Gminy Żary w indywidualnych działalnościach gospodarczych najczęściej przedsiębiorców wybierało sektor usług. Bardzo popularny jest również handel, budownictwo oraz doradztwo, przede wszystkim biur rachunkowych. W branży handlowej największe grono stanowią detaliści oraz firmy, które zajmują się handlem samochodami i motocyklami, a także ich naprawą. Druga pod względem liczebności grupa firm, to przedsiębiorcy, którzy działają w branży budowlanej. Największą część przedsiębiorstw budowlanych stanowią osoby zajmujące się różnego rodzaju instalacjami w budynkach oraz pracami wykończeniowym, przedsiębiorcy z tej branży zajmują się również wznoszeniem budynków. Trzecią pod względem liczebności grupę mikro firm stanowią te, których działalność zaliczana jest do „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej”. Przedsiębiorcy oferujący usługi księgowe, prawnicze i doradztwa podatkowego. Na kolejnym miejscu są architekci i inżynierowie oraz firmy oferujące badania techniczne oraz przedsiębiorcy zajmujący się tzw. pozostałą działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. W tym gronie znajdują się m.in. fotografowie, tłumacze przysięgli, projektanci wnętrz. Przybyło także przedsiębiorców świadczących usługi z zakresu opieki zdrowotnej oraz zajmujących się administrowaniem i działalnością pomocniczą (tu wliczane są m.in. biura podróży, firmy dbające o porządek w budynkach i na zewnątrz, firmy detektywistyczne, sprzątające).

Branże, w jakich działają mikrofirmy

Liczba firm funkcjonujących na terenie Gminy Żary w poszczególnych latach

Wnioski dotyczące działalności gospodarczej				
Rok	2017	2018	2019	2020
Ilość wniosków o założenie nowej działalności gospodarczej	88	110	95	55
Ilość wniosków o zamknięcie działalności gospodarczej	39	38	40	19
Ilość wniosków o dokonanie zmian we wpisach dotyczących działalności gospodarczej	228	152	273	157
Ilość wniosków o wznowienie działalności gospodarczej	25	28	22	21
Ilość wniosków o zawieszenie działalności gospodarczej	76	62	63	36

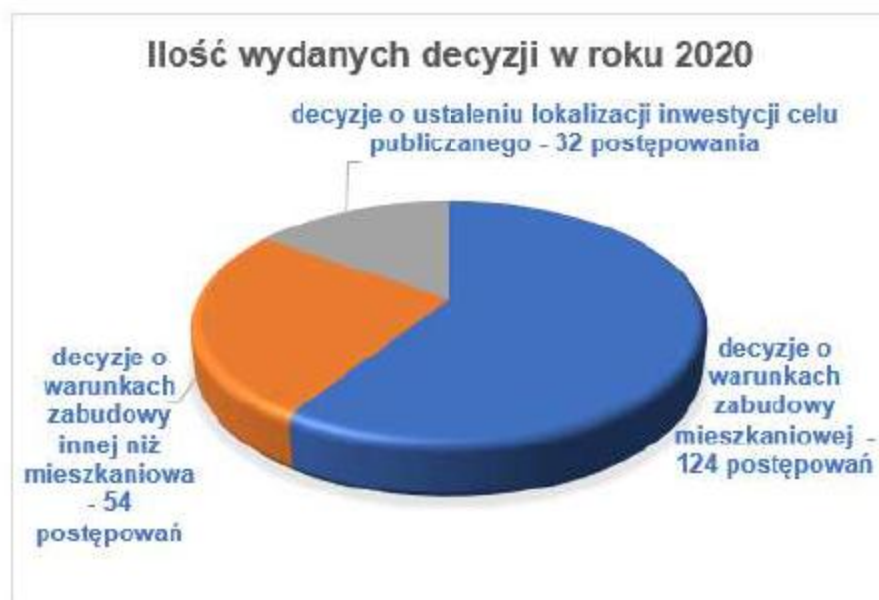
Oprócz działalności jednoosobowej na terenie Gminy Żary swoje siedziby posiada kilka dużych firm, w tym:

- **Baza Paliw Sp. z o.o. APEXIM AB** - działalność w zakresie magazynowania oraz tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw płynnych. Działalność realizowana jest w ramach nowoczesnej bazy paliw usytuowanej w Mirostowicach Dolnych.
- **GEWIND Grabik Sp. z o.o.** jest częścią portugalskiego holdingu Gesfinu działającego w branży nieruchomości, ochrony środowiska oraz energetyki. Spółka na terenie Polski realizuje inwestycje polegające na budowie farm wiatrowych. Celem Spółki jest znaczący udział w rozwoju zrównoważonego, trwałego i przyjaznego dla środowiska sektora „zielonej” energetyki w Polsce. Na terenie Gminy Żary w miejscowości Lubanice powstały dwie siłownie wiatrowe.
- **MAGNAPLAST Sp. z o.o.** wchodzi w skład niemieckiego holdingu zajmującego się przetwórstwem tworzyw sztucznych i jest liderem w produkcji systemów kanalizacyjnych. Firma swoją działalność prowadzi w miejscowości Sieniawa Żarska.
- **MK Sp. z o.o. MK Systemy Kominowe** to jeden z największych producentów systemów odprowadzania spalin ze stali szlachetnych w Polsce, firma wprowadza nowatorskie rozwiązania w tej dziedzinie. Zakład prowadzi działalność w miejscowości Kadłubia.

- **RELPOŁ Sp. z o.o.** jest znanym europejskim producentem przekaźników, działającym w branży od 1958 roku. Produkty Relpol S.A. stosowane są w obszarach: automatyki przemysłowej i energetycznej, energoelektroniki, elektroniki przemysłowej i użytkowej, telekomunikacji, AGD i innych. Jeden z oddziałów położony jest na terenie Gminy Żary w miejscowości Mirostowice Dolne.
- **SUNDS TEXTILES POLAND Sp. z o.o.** swoją siedzibę ma w miejscowości Łaz, zajmuje się produkcją gotowych wyrobów tekstylnych.
- **DINO POLSKA S.A.** spółka posiadająca sklepy DINO, które zlokalizowane są głównie w małych i średnich miastach oraz peryferiach dużych miast. Dino to wiodący market w segmencie średniej wielkości supermarketów zlokalizowanych w pobliżu miejsc zamieszkania klientów i jedna z najszybciej rosnących sieci, pod względem liczby sklepów i przychodów ze sprzedaży, na całym rynku handlu detalicznego artykułami spożywczymi w Polsce. Na terenie Gminy Żary w 2019 roku został oddany do użytku market w miejscowości Grabik, na początku roku 2020 w miejscowości Mirostowice Dolne.

6. GOSPODARKA PRZESTRZENNA

W roku 2020 wydano 178 decyzje o warunkach zabudowy oraz 32 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zdecydowana większość, gdyż aż 124 decyzji, dotyczyła budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Średni czas uzyskania decyzji o warunkach zabudowy, od dnia złożenia wniosku, wynosi około półtora do dwóch miesięcy.

Dla wszystkich ww. decyzji, w roku 2020, łącznie wydano 172 zaświadczenia o ostateczności i prawomocności decyzji.

Ponadto w roku 2020 wydano 427 zaświadczeń o przeznaczeniu nieruchomości z uwzględnieniem informacji o wydanych warunkach zabudowy, o przeznaczeniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz o rewitalizacji.

Gmina Żary ma w swoim zasobie 22 obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 11,38 km², co przy całej powierzchni gminy stanowi niespełna ok. 4% pokrycia planistycznego.

W roku 2020 wydano 13 wypisów i wyrysów z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2020 został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego we wsi Sieniawa Żarska o pow. ok. 18,75 ha, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej.

W roku 2020 został również uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego we wsi Grabik o pow. ok. 0,65 ha, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy usług publicznych.

W roku 2020 także została rozpoczęta procedura opracowania planu miejscowego dla terenu położonego w zachodniej części obrębu ewidencyjnego Grabik o pow. ok. 4,20 ha, który ma być przeznaczony pod funkcję zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Natomiast w roku 2021 została rozpoczęta procedura opracowania planu miejscowego dla terenu położonego we wschodniej części obrębu ewidencyjnego Mirostowice Dolne o pow. ok. 22,90 ha, który ma być przeznaczony pod funkcję produkcyjną.

Ponadto Rada Gminy Żary w maju 2020 roku podjęła uchwałę w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z analizą zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Żary.

Z powyższego wykresu wynika, że w okresie 2014-2020, największy ruch inwestycyjny dot. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, inicjowany decyzjami o warunkach zabudowy, dotyczył lat 2016 (131), 2017 (142), 2018 (135), 2019 (136) oraz w mniejszym stopniu 2020 (124). W roku 2020 (124) zauważyć można niewielki spadek wydanych decyzji, jednakże w dalszym ciągu jest to znaczna ilość. Świadczy to o niezmienniej atrakcyjności Gminy Żary, w szczególności w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

7. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw nałożyła na samorzady władztwo nad odpadami wytwarzanymi na terenie Gminy. Od 1 lipca 2013 roku obowiązuje nowy system gospodarki odpadami. Gmina zorganizowała odbiór odpadów komunalnych od nieruchomości zamieszkałych. Rada Gminy Żary ustaliła, że najbardziej optymalną opłatą spełniającą zasadę „wytwarzający płaci” za gospodarowanie odpadami będzie opłata naliczana od liczby osób zamieszkałych na terenie nieruchomości.

Gospodarka odpadami 2017 – 2020

Tabela przedstawia zestawienie odebranych odpadów zmieszanych i segregowanych z terenu Gminy Żary od 2017 r. do 2020 r. oraz koszt ich odbioru i zagospodarowania.

Rok	Odpady zmieszane	Odpady segregowane	PSZOK	Koszt zagospodarowania odpadów w ZZO Marszów	Koszt odbioru odpadów przez przedsiębiorstwo komunalne PEKOM S.A.	Wydatki razem
2017	2182,78 [Mg]	685,74 [Mg]	43,77 [Mg]	641 213,45 zł	733 482,55 zł	1 374 696,00 zł
2018	2260,78 [Mg]	708,54 [Mg]	38,84 [Mg]	664 126,73 zł	767 136,80 zł	1 431 263,53 zł
2019	2262,34 [Mg]	908,75 [Mg]	111,924 [Mg]	768 450,89 zł	1 024 453,96 zł	1 792 904,85 zł
2020	2177,62 [Mg]	1166,78 [Mg]	131,98 [Mg]	856 028, 09 zł	1 132 631,97 zł	1 988 660,06 zł

Tabela przedstawia wydatki i dochody z tyt. gospodarki odpadami w poszczególnych latach.

Rok	Dochody	Wydatki	
		Odbiór i zagospodarowanie odpadów	Administracja
2017	1 359 875,04 zł	1 374 696,00 zł	72 707,10 zł
2018	1 356 599,61 zł	1 431 263,53 zł	91 833,18 zł
2019	1 830 429,88 zł	1 792 904,85 zł	156 003,30 zł
2020	2 285 301,91 zł	1 988 660,06 zł	166 557,23 zł

Wykres przedstawia liczbę mieszkańców pod względem ewidencji ludności oraz zadeklarowanych w złożonych przez mieszkańców deklaracjach, a także wyszczególnienie ilości osób, które zadeklarowały zbiórkę odpadów w sposób selektywny i zmieszany.

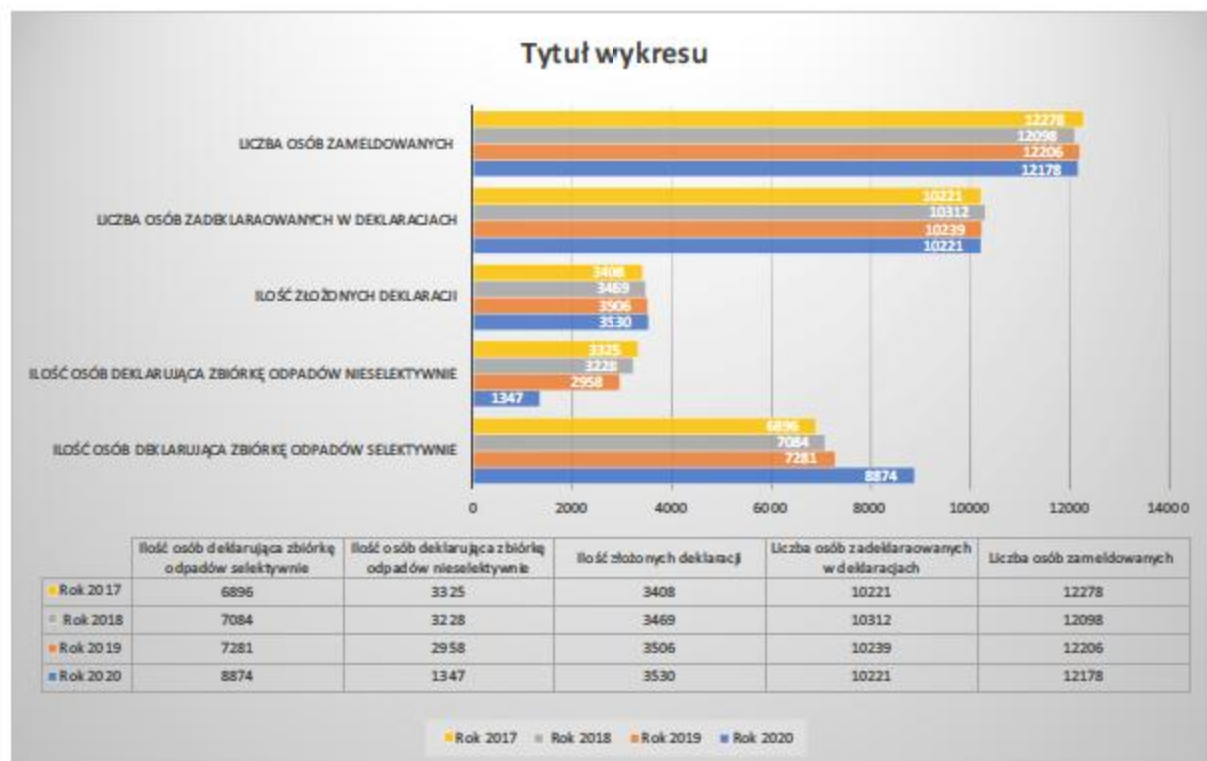

Tabela przedstawia zestawienie ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Żary.

Rok	Ilości odpadów niesegregowanych [Mg]			Ilości odpadów wielkogabarytowych [Mg]				Ilości odpadów ulegających biodegradacji [Mg]				Ilości odpadów selektywnie zbieranych [Mg]		
	tereny zamieszkałe 200301	tereny nie zamieszkałe 200301	Σ 20 03 01	tereny zamieszkałe 200307	tereny nie zamieszkałe 200307	PSZOK 200307	Σ 20 03 07	tereny zamieszkałe 200201	tereny nie zamieszkałe 200201	PSZOK 200201	Σ 20 02 01	papier	tworzywa sztuczne i metale	szkło
2017	2183	276,14	2 458,92	169,7	13,88	10,7	194,26	129,54	29	0	158,56	39,00	190,3	150,66
2018	2261	262,43	2 523,21	155,44	0	7,88	163,3	145,02	0	0	145,02	38,7	219,4	162,1
2019	2262	253,82	2 516,16	235,96	21,42	69,6	327	184,81	2	17,6	204,41	55,4	274,4	181,91
2020	2178	332,66	2 510,28	272,30	22,24	39,52	334,06	252,60	5,14	14,32	272,06	83,39	317,29	243,46

Tabela przedstawia stawki opłat za gospodarowanie odpadami w poszczególnych latach, porównanie z wybranymi gminami.

	2017		2018		2019		2020	
	Odpady segregowane	Odpady zmieszane	Odpady segregowane	Odpady zmieszane	Odpady segregowane	Odpady zmieszane	Odpady segregowane	Odpady zmieszane
Gmina Żary	9 zł / os.	16 zł / os.	9 zł / os.	16 zł / os.	14 zł / os.	19 zł / os.	17 zł / os.	34 zł / os.
Miasto Żary	12,50 zł / os.	19,50 zł / os.	12,50 zł / os.	19,50 zł / os.	17 zł / os.	24 zł / os.	Od 1 września 24 / os.	Od 1 września 48 zł / os. (sankcja)

Miasto Lubsko	10 zł / os.	16 zł / os.	10 zł / os.	16 zł / os.	17 zł / os.	25 zł / os.	Od 1 września 25 zł / os.	Od 1 września 50 zł / os. (sankcja)
Gmina Lipinki Łużyckie	10 zł / os.	18 zł / os.	10 zł / os.	18 zł / os.	14 zł / os.	24 zł / os.	Od 1 czerwca 24 zł / os.	Od 1 czerwca 48 zł / os. (sankcja)

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych z obszaru Gminy Żary w 2020 r. oraz sposób ich zagospodarowania.

Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
a) Informacja o odebranych odpadach komunalnych nieulegających biodegradacji				
Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Marszów 50A 68-200 Żary	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	317,2900	R12
	15 01 07	Opakowania ze szkła	243,4600	R12
	20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	31,5000	D5
	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 509,1200	R12
	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	286,2800	R12
	17 01 01	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	81,7000	R5
	17 01 02	Gruz ceglany	43,3200	R5
	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	18,3200	R5
b) Informacja o selektywnie odebranych odpadach komunalnych ulegających biodegradacji				
Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne ulegające biodegradacji	Kod odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Masa odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	81,1300	R12

Marszów 50A 68-200 Żary	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	252,6000	R3
Tonsmeier Zachód Sp. z o.o. Szosa Bytomska1, 67-100 Kielcz	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,4600	R12

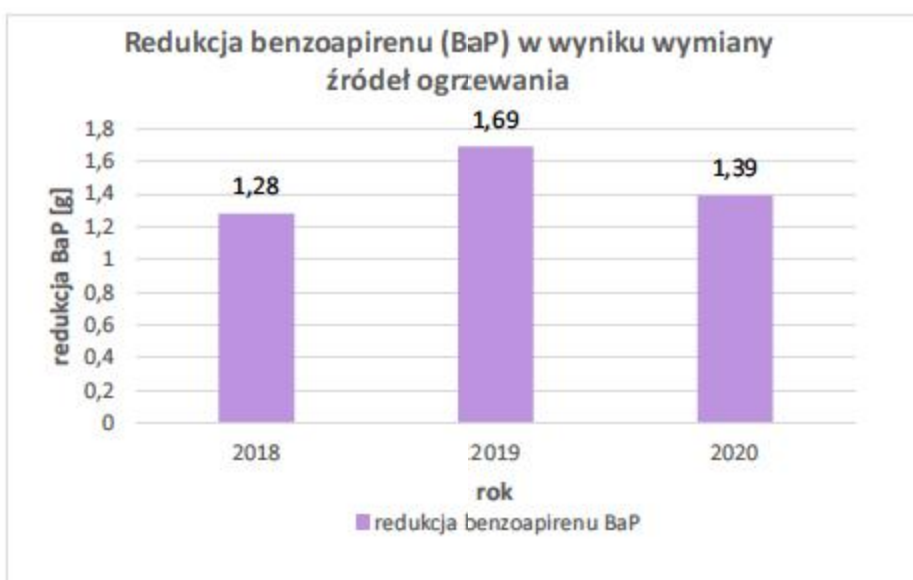
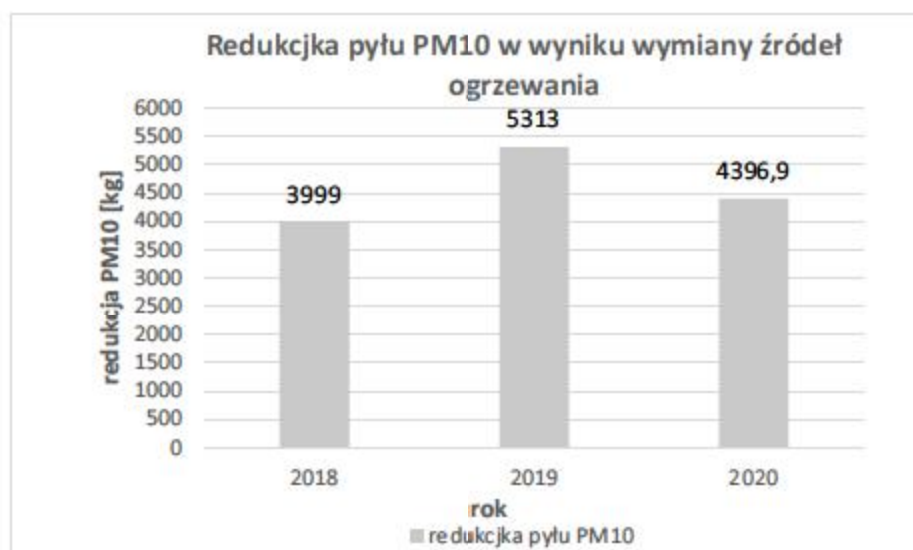
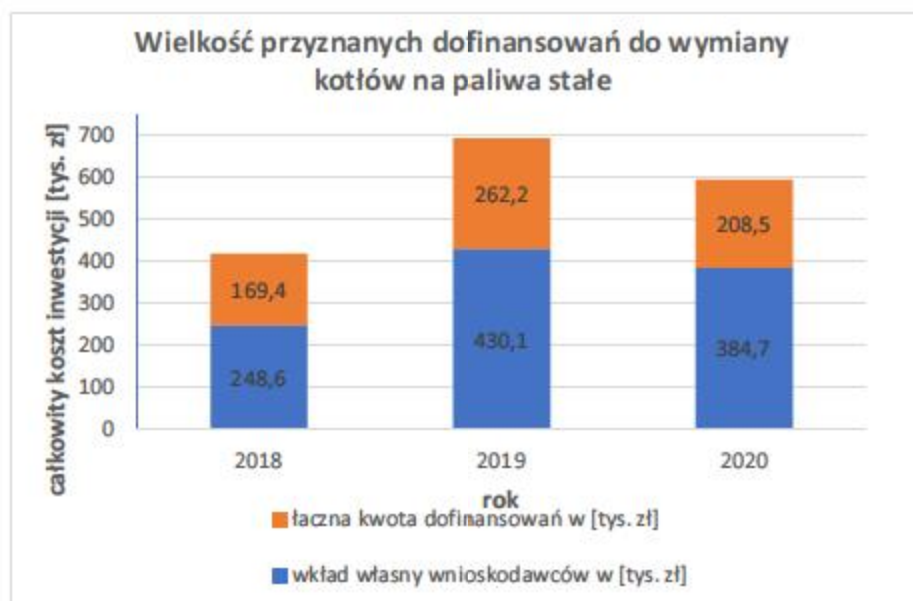
8. OCHRONA ŚRODOWISKA

8.1. OCHRONA POWIETRZA I ŚRODOWISKA

W Gminie Żary obowiązuje Program Ochrony Powietrza dla strefy lubuskiej przyjęty uchwałą Nr XLII/626/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 lutego 2018 r. W celu realizacji obowiązków wynikających z ww. programu Gmina podjęła Uchwały Rady Gminy Żary Nr: XXX/228/17 z dnia 24 sierpnia 2017 r., XL/311/18 z dnia 23 sierpnia 2018 r. oraz X/128/19 z dnia 29.08.2019 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na zadanie ograniczenia niskiej emisji poprzez dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych w Gminie Żary. Dofinansowanie przysługuje osobom fizycznym przy wymianie starego pieca na paliwo stałe na nowy ekologiczny, w budynkach lub lokalach mieszkalnych. Działając na podstawie ww. uchwał w 2020 r. przyznano dotację 35 wnioskodawcom na demontaż starych pieców i instalację nowych, ekologicznych pieców c.o. spełniających wymagania minimum 5 klasy. Łączna kwota przyznanych dotacji wyniosła 208,5 tys. zł, natomiast całkowite koszty inwestycji poniesione przez wnioskodawców wyniosły 593,2 tys. zł. W wyniku ww. działań osiągnięto efekt ekologiczny polegający na redukcji pyłu PM10 oraz benzopirenu (BaP) w ilości odpowiednio 4396,9 kg/rok PM10 i 1,39 g/rok BaP. Od początku działania ww. programu w gminie wymieniono łącznie 108 kotłów na paliwa stałe, a łączna kwota udzielonych dofinansowań wynosi 640,1 tys. zł.

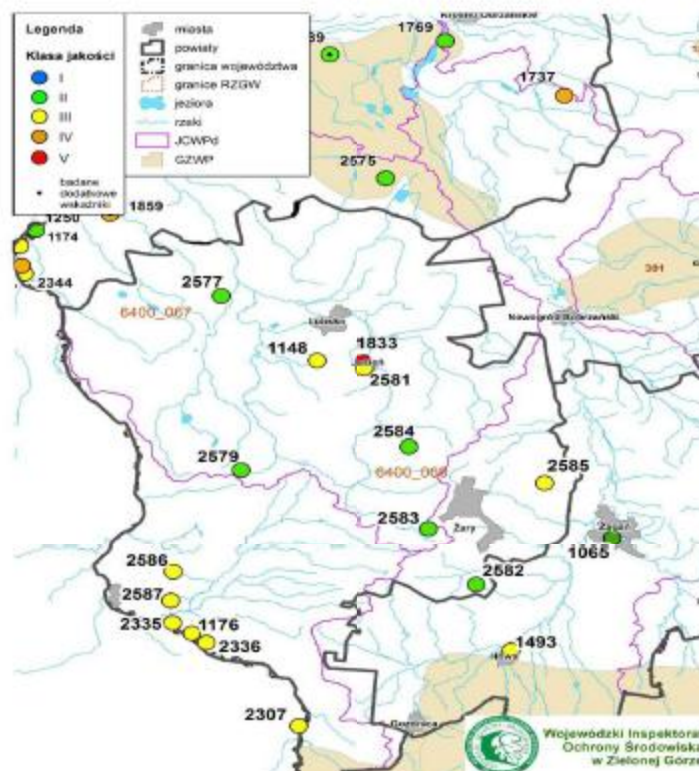
Na poniższych wykresach przedstawiono ilość wykonanych inwestycji, kwoty udzielonych dotacji oraz uzyskany efekt ekologiczny na przełomie lat 2018-2020.

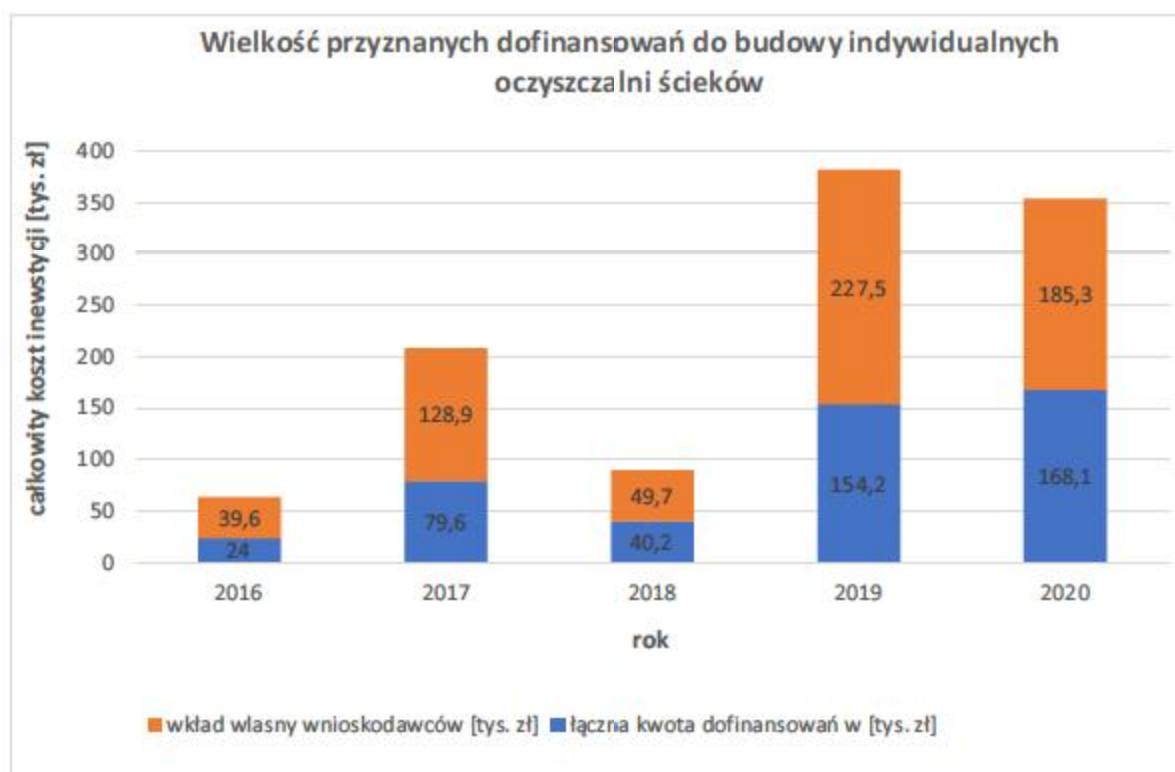
8.2. OCHRONA GOSPODARKI WODNEJ

Gmina Żary wchodzi w skład łżyckiego Związku Gmin, dla którego aktualnie obowiązuje „Program Ochrony Środowiska dla łżyckiego Związku Gmin na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025”, który zakłada realizację działań m.in. z zakresu ochrony gospodarki wodno-ściekowej i środowiska gruntowo-wodnego oraz ochrony wartości przyrodniczych. Ogólnie stan wód podziemnych na terenie Gminy, które stanowią źródła wody pitnej jest w stanie dobrym i klasyfikuje się do II i III klasy czystości. Poniższa mapa przedstawia stan wód podziemnych w okolicach Gminy Żary.

Gmina realizuje założenia ww. programu od 2011 r. m.in. na podstawie Uchwał Rady Gminy Żary nr: VIII/40/11 z dnia 5 maja 2011 r. oraz nr XL/312/18 z dnia 23 sierpnia 2018 r. i nr XIII/157/19 z dnia 28.11.2019r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Żary na realizację zadań służących ochronie gospodarki wodnej poprzez dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe lub gnojówkę i płyt gnojowych. Aktualnie o dofinansowanie mogą ubiegać się właściciele budynków mieszkalnych, których wiek przekroczył 5 lat, do budowy oczyszczalni o wydajności do 7,5 m³/dobę lub zbiornika bezodpływowego o pojemności do 10 m³. Działając na podstawie ww. uchwały Gmina w 2020 r. przyznała dotację 33 wnioskodawcom na łączną kwotę 168,1 tys. zł. W wyniku realizacji działania powstało 33 nowych indywidualnych oczyszczalni ścieków, obsługujących budynki mieszkalne. Od 2011 r. gmina sfinansowała budowę łącznie 293 przydomowych oczyszczalni.

Na poniższych wykresach zilustrowano ilość wykonanych oczyszczalni ścieków i wartości inwestycji dla poszczególnych lat.

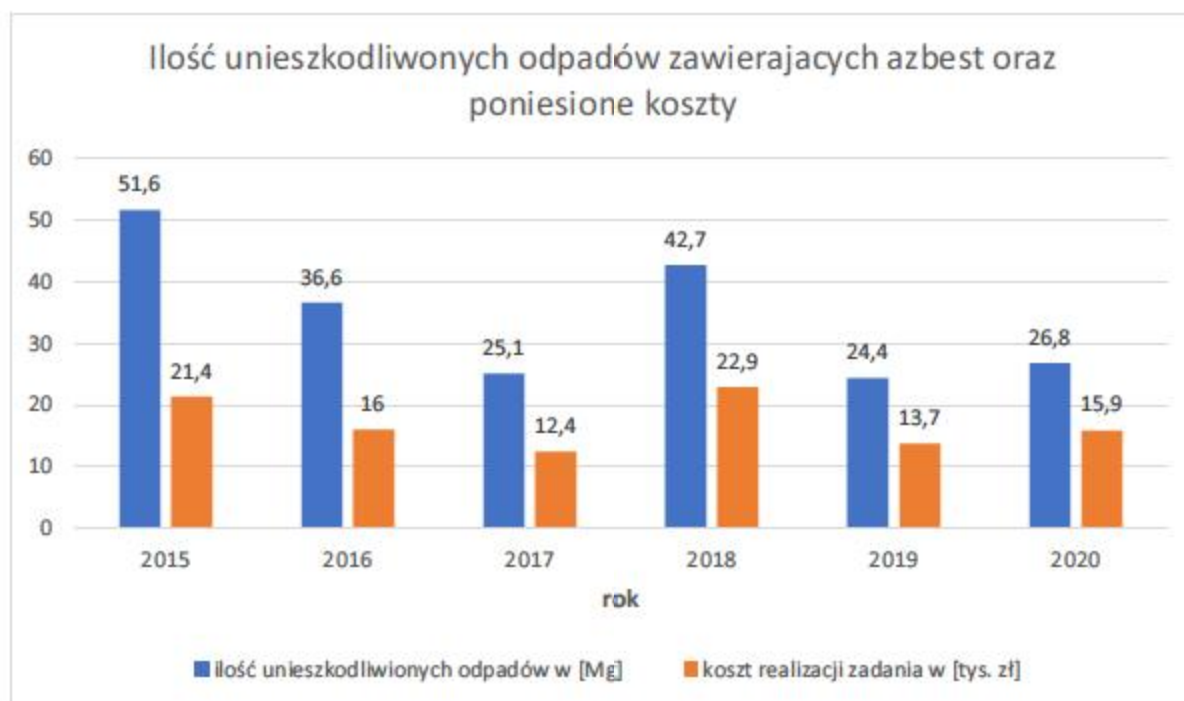

8.3. PROGRAM USUWANIA AZBESTU

Gmina Żary posiada program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żary wraz z wykonaniem inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Żary, podjęty Uchwałą Rady Gminy Żary Nr XXVII/265/12 z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żary” na lata 2012-2032. Gmina Żary działając na podstawie uchwał Rady Gminy Żary Nr: XXXV/391/13 z dnia 19 grudnia 2013 r. oraz V/35/19 z dnia 27.02.2019 r. w sprawie regulaminu dofinansowania kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żary oraz ww. programu, przy wsparciu finansowym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, od 2015 r. finansuje w 100% koszty związane z usuwaniem i utylizacją wyrobów azbestowych z gospodarstw domowych na terenie Gminy. O dofinansowanie mogą ubiegać się właściciele nieruchomości, na których znajdują się wyroby azbestowe składowane luzem lub stanowiące pokrycia dachowe, którzy powierzają wykonanie zadania firmie działającej na zlecenie Gminy Żary.

W ramach programu w 2020 r. sfinansowano usunięcie i utylizację łącznie 26,8 Mg (tony) wyrobów azbestowych z terenów gospodarstw domowych osób fizycznych, na łączną kwotę 15,9 tys. zł. Od 2015 r. łącznie usunięto 207,2 Mg odpadów azbestowych na kwotę 102,3 tys. zł.

Na wykresie poniżej przedstawiono natomiast ilości oraz koszty utylizacji wyrobów zawierających azbest w poszczególnych latach.

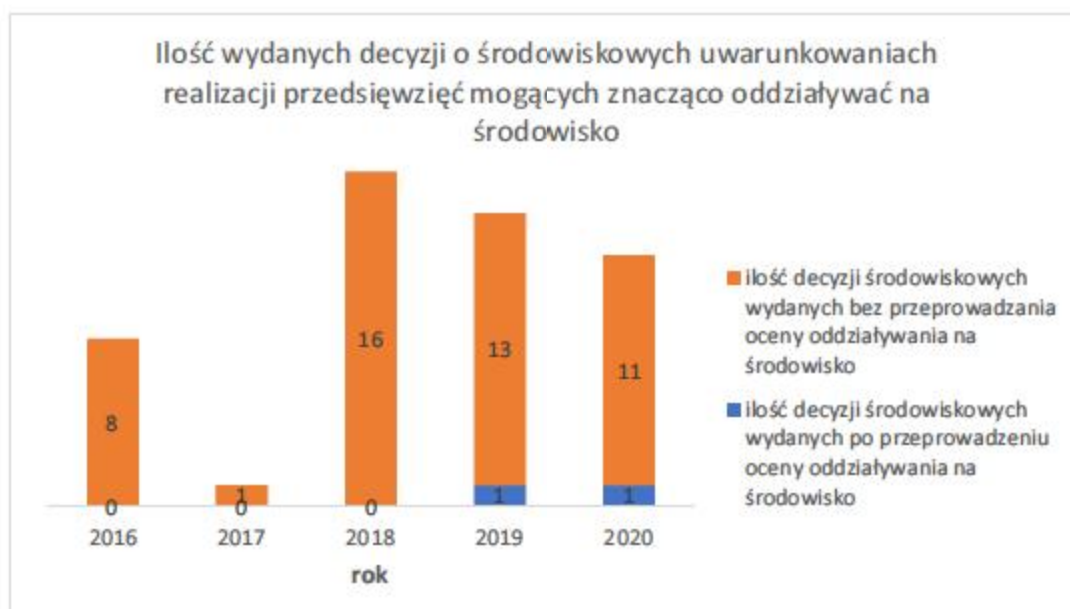

8.4. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

W 2020 r. Wójt Gminy Żary jako organ właściwy terytorialnie, działając na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wydał 12 decyzji administracyjnych, zezwalających na realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Większość planowanych przedsięwzięć w ramach wydanych decyzji dotyczy budowy farm fotowoltaicznych, natomiast pozostałe przedsięwzięcia dotyczą zabudowy produkcyjno-magazynowej. Wszystkie rozpatrywane wnioski dotyczyły inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko nakłada organ właściwy do wydania zezwolenia. Pośród wydanych decyzji tylko w jednym przypadku stwierdzony został obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania i sporządzenia raportu oddziaływania inwestycji na środowisko, w pozostałych przypadkach na podstawie kart informacyjnych przedsięwzięć stwierdzono, że planowane inwestycje nie będą oddziaływać na środowisko lokalne w znacznym stopniu, wymagającym przeprowadzania dodatkowej analizy oddziaływania na środowisko.

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydawane są dla przedsięwzięć dla których wymagane jest pozwolenie na budowę i stanowią pierwszy etap realizacji inwestycji.

Na poniższym wykresie przedstawiono ilości wydanych decyzji środowiskowych z podziałem na lata.

8.5. OCHRONA PRZYRODY

W roku 2020 działając na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, wydano dla firm, zarządców dróg i podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zezwolenia w formie decyzji na wycinkę łącznie 359 szt. drzew, nakładając jednocześnie obowiązek dokonania nasadzeń nowych drzew w łącznej ilości 199 szt. Gmina dokonała także wycinki łącznie 37 szt. drzew rosnących na nieruchomościach stanowiących własność gminy, na podstawie otrzymanych zezwoleń od Starosty Żarskiego. Drzewa w większości stanowiły jednostki w złym stanie zdrowotnym (obumarłe i spróchniałe), a ich usunięcie bezwzględnie podyktowane było poprawą bezpieczeństwa w miejscach publicznych (drogi publiczne, skwery). W większości przypadków drzewa były całkowicie obumarłe i nie brały czynnego udziału w ekosystemie oraz z powodów braku bezkolizyjnych miejsc do nasadzeń (wąskie pasy dróg publicznych), dlatego też nie nakładano w tych przypadkach na wnioskodawców obowiązku dokonania nasadzeń zastępczych.

Na poniższym wykresie przedstawiono ilość wydawanych decyzji na usunięcie drzew oraz ilości usuwanych drzew i ilości drzew do nasadzeń w ramach zezwolenia z podziałem na lata.

Usuwane w ciągu roku drzewa na terenie gminy stanowią mały odsetek w stosunku do powierzchni zalesionych, które stanowią prawie 50% całkowitej powierzchni gminy, co przedstawiono na poniższym wykresie.

8.6. POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody na terenie Gminy Żary, ustanowione na mocy Uchwał podjętych przez Radę Gminy Żary:

Uchwałą nr XII/118/08 Rady Gminy Żary z dnia 28 lutego 2008r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (5szt.)

- 1) **dąb szypułkowy „HIERONIM”** o obwodzie pnia **380cm** zlokalizowany na działce ozn. Nr ewidencyjnym 212z, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 2) **dąb szypułkowy „BOGDAN”** o obwodzie pnia **440cm** zlokalizowany na działce ozn. Nr ewidencyjnym 213y, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 3) **sosna zwyczajna „KRYSZYNA”** o obwodzie pnia **300cm** zlokalizowana na działce ozn. Nr ewidencyjnym 226c, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 4) **lipa szerokolistna „STEFAN”** o obwodzie pnia **351cm** zlokalizowana na działce ozn. Nr ewidencyjnym 226f, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 5) **dąb szypułkowy „WŁADYSŁAW”** o obwodzie pnia **405cm** zlokalizowany na działce ozn. Nr ewidencyjnym 213f, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**.

Uchwałą nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (11szt.)

- 1) **dąb szypułkowy**, o obwodzie pnia **445 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 565, Oddz. Pododdział 333 b, obręb **Łaz**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 2) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **520 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 529, Oddz. Pododdział 306 c, obręb **Łaz**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;

- 3) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **400 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 269, Oddz. Pododdział 269 l, obręb **Rościce**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 4) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **400 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 237, Oddz. Pododdział 237 j, obręb **Rościce**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 5) **buk zwyczajny** o obwodzie pnia **385 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 550, Oddz. Pododdział 304 f, obręb **Łaz**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 6) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **320 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze;
- 7) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **380 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze;
- 8) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **410 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze.
- 9) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **460 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**; Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze.
- 10) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **530 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze;
- 11) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **300 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze.

Nad wyżej wymienionymi pomnikami sprawuje obecnie zarząd i nadzór Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze w miejsce zlikwidowanej Agencji Nieruchomości Rolnych.

Uchwałą Nr XXI/133/97 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 1997r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody oraz uchwałą Nr XX/203/12 Rady Gminy Żary z dnia 21 czerwca 2012r.

w sprawie nadania nazwy pomnikowi przyrody ustanowionemu w drodze uchwały Rady Gminy Żary Nr XXI/133/97 z dnia 30 kwietnia 1997r. (25szt.)

- 1) **Platan klonolistny** o obwodzie **355cm** zlokalizowany - Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 2) **Platan klonolistny** o obwodzie **340cm** Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 3) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **370cm** zlokalizowany -Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 4) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 5) **Lipa drobnolistna** o obwodzie **315cm** zlokalizowana -Park parafialny w Bieniowie
- 6) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **500cm** zlokalizowany -Drożków (na dz. nr 79)
- 7) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **355cm** zlokalizowany -Surowa (droga gminna dz. nr 192)
- 8) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **470cm** zlokalizowany -Drożków (na dz. nr 363)
- 9) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Drożków (na dz. nr 79)
- 10) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **425cm** zlokalizowany -Park w Lubanicach (dz. nr 394/10)
- 11) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Park w Lubanicach (dz. nr 394/10)
- 12) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **430cm** zlokalizowany -Lubanie (droga gminna dz. nr 602)
- 13) **Żywotnik /dwa pnie/o** obwodzie **94 i 126** zlokalizowany -Zielony Las (oddz. 294 h)
- 14) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **375cm** zlokalizowany -Park parafialny w Bieniowie
- 15) **Kasztanowiec** o obwodzie **335cm** zlokalizowany -Park w Olbrachtowie (dz. nr 370)
- 16) **Buk pospolity** o obwodzie **320cm** zlokalizowany -Park w Olbrachtowie (dz. nr 370)
- 17) **Klon pospolity** o obwodzie **280cm** zlokalizowany -Park w Olbrachtowie (dz. nr 370)
- 18) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **375cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 19) **Dąb szypułkowy „MACIEJ”** o obwodzie **630cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 20) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **410cm** zlokalizowany - Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 21) **Lipa drobnolistna** o obwodzie **340cm** zlokalizowana -Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 22) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **360cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 23) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **400cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 24) ~~**Klon pospolity** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)~~

Zniesiony -Uchwałą NR XL/450/14 Rady Gminy Żary z dnia 25 września 2014r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody tj. pomnika przyrody ustanowionego w drodze uchwały Rady Gminy Żary Nr XXI/133/97 z dnia 30 kwietnia 1997r.

- 25) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **410cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)

Pomniki przyrody na terenie Gminy Żary, ustanowione na mocy rozporządzeń Wojewody Lubuskiego:

- 1) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 27 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 827 z dn. 05.06.2006 r.) **(1szt.)**

Skupienie drzew – 2 szt. Buk pospolity (*Fagus sylvatica*) o obwodzie **360cm** i ~~330cm~~ zlokalizowane – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 370, obręb **Olbrachtów**, Gm. Żary, będącej własnością Gminy Żary Rośnie w Parku w Olbrachtowie.

- 2) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 31 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 831 z dn. 05.06.2006 r.) **(1szt.)**

Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o nazwie **BARTEK** o obwodzie **490cm** zlokalizowany – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 642, obręb **Bieniów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubsko (obr. leśny Jasień, L-ctwo Łukawy, oddz. 380 a)

- 3) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 35 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 835 z dn. 05.06.2006 r.) **(2szt.)**

Choina kanadyjska (*Tsuga canadensis*) o obwodzie **187cm** zlokalizowana – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 551, obręb **Łaz**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki (L-ctwo Zielony Las, oddz. 294 h. Drzewo rośnie przy ruinach pałacu)

Skupienie drzew – 2 szt. Dąb szypułkowy / *Quercus robur* / o obwodzie **495cm** i **403cm** zlokalizowane – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 551, obręb **Łaz**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki (L-ctwo Zielony Las, oddz. 294 h)

- 4) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 39 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 839 z dn. 05.06.2006 r.) **(2szt.)**

Dąb szypułkowy /*Quercus robur*/ o nazwie **RUDOLF** o obwodzie **690cm** zlokalizowany – na działce ozn. nr ewidencyjnym 9/5, obręb **Olszyniec**, Gm. Żary na terenie ZR

Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o obwodzie **600cm** zlokalizowany – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 278, obręb **Olszyniec**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki (obr. leśny Żary, L-ctwo Olszyniec, oddz. 113 A j).

9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

9.1. ZAOPATRZENIE MIESZKAŃCÓW W WODĘ

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Żary obejmuje 176 km wodociągów, które pozwalają Gminie świadczyć usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie 27 miejscowości Gminy Żary. Wskazane usługi świadczone są na rzecz ok. 12 tys. mieszkańców. Na potrzeby realizacji usług w zakresie dostarczania wody, Gmina Żary eksploatuje 9 ujęć wody (Bieniów, Bogumiłów, Drożków, Łaz, Mirostowice Dolne, Sieniawa Żarska, Olbrachtów, Olszyniec, Złotnik) i 7 stacji uzdatniania wody (SUW Bogumiłów, SUW Drożków, SUW Łaz, SUW Mirostowice Dolne, SUW Sieniawa Żarska, SUW Olbrachtów, SUW Olszyniec). Łączna sprzedaż wody w roku 2019 kształtowała się na poziomie 380,210 m³, co przyniosło Gminie dochód w wysokości ok. 1.291.861 zł. ????

Sieć wodociągowa od 2015 roku jest systematycznie modernizowana i rozbudowywana. Wprowadzone zostały nowe systemy sterowania pracą na stacjach uzdatniania wody, poprzez zmianę z systemów analogowych na cyfrowe. Systematycznie wykonywane są wymiany złożeń filtrujących, a także modernizowane procesy uzdatniania wody. Kontynuowany jest również proces wymiany liczników do odczytu wody z tradycyjnych, odczytywanych przez konserwatorów na radiowe umożliwiające odczyt bez konieczności wchodzenia na posesję. Wszystkie te działania mają na celu usprawnienie procesu dostarczania wody mieszkańcom oraz podniesienie jakości wydobytej wody.

Z najważniejszych inwestycji w tym zakresie należy wymienić:

- wykonanie izolacji termicznej i modernizacja rurociągów z wymianą węzła rurociągów na zbiornikach wody pitnej przy suw Olbrachtów;
- wykonanie studni podnoszącej ciśnienie wody w sieci wodociągowej dla wsi Drozdów;
- renowacja ujęcia wody we wsi Łaz;
- renowacja ujęcia wody pitnej w Mirostowicach Dolnych,

łącznie koszt tych przedsięwzięć zamknął się kwotą 349 000,00 .zł

Ponadto dokonano zakupu i montażu wodomierzy zdalnego odczytu dla odbiorców wody w m. Drożków, Lubanice, Łukawy i Surowa – 116 697,39zł

łącznie w latach 2015 – 2020 na infrastrukturę wodociągową na terenie Gminy Żary przeznaczono blisko 6 mln zł.

9.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Sieć dróg gminnych publicznych przebiega na łącznej długości 77,3 km. Stanowią one sieć uzupełniającą, zaspokajającą elementarne potrzeby i dostęp do dróg powiatowych i wojewódzkich oraz krajowych. Dodatkowo na terenie Gminy znajduje się ok. 1100 km dróg gminnych stanowiących uzupełnienie sieci drogowej, są to tak zwane drogi wewnętrzne. Często służą jedynie miejscowym potrzebom lokalnym, w większości posiadając nawierzchnię gruntową.

Drogi powiatowe (63 km) to ciąg 16 dróg, których przebieg określono w Rozporządzeniu Ministra Komunikacji:

- nr F1076 Żary – Lubomyśl - Złotnik- Niemcza,
- nr F 1077 Świbna – Bieszków- Biedrzychowice Dolne- Bieniów – Gorzupia,
- nr F 1080 Żary - Mirostowice Dolne – Jankowa Żagańska – Lubieszów,
- nr F 1087 Wicina – Bieszków – Lubanice,
- nr F 1089 Złotnik – Olszyniec – Marszów – Żary – Kunice,
- nr F 1090 Żary – Kadłubia – Lubomyśl,
- nr F 1091 Żary – Siodło,
- nr F 1092 Drozdów – Mirostowice Górne - Mirostowice Dolne,
- nr F 1093 Żary – Łaz – Mirostowice Dolne,
- nr F 1094 Cisowa – Suchleb – Miłowice- Olbrachtów - Łaz,
- nr F 1095 Cielmów – Pietrzyków - Lubanice – Lubomyśl,
- nr F 1115 Janików - Bogumiłów – Drozdów,
- nr F 1116 Lipinki Łużyckie - Górka – Sieniawa Żarska – do drogi krajowej nr 12,

- nr F 1117 Brzostowa – Sieciejów - Górka - Grabik,
- nr 1119 od drogi krajowej nr 27 – do drogi powiatowej nr F 1076.

W ciągu zaliczanym do kategorii dróg wojewódzkich leży droga nr 287 Dychów – Lubsko - Żary (8 km), natomiast wśród dróg krajowych przebiegających przez teren Gminy Żary (45,8 km) przebiegają drogi:

- nr 12 Żary - Żagań oraz Żary - Łęknica,
- nr 18 Olszyna - Wrocław (przyszła autostrada A18),
- nr 27 Przewóz - Zielona Góra (przez Żary). W latach 2015 - 2020 na rozbudowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych zostały przeznaczone środki w wysokości ok. **9,5** mln zł.

W ramach modernizacji gminnej infrastruktury drogowej na terenie gminy na odcinkach dróg wewnętrznych w miejscowościach: Lubomyśl, Olbrachtów, Sieniawa Żarska, Kadłubia, Łaz, Stawnik, Złotnik, Olszyniec, Mirostowice Górne, Lubanice, Grabik, Drożków, Biedrzychowice Dolne i Siodło ułożono nowe dywaniki asfaltowe. Łącznie zmodernizowano 9,16 km dróg. Ponadto utwardzono trzy nowe odcinki dróg w m. Siodło, Olbrachtów i Grabik o łącznej długości 762,65 mb. Tak duży zakres realizacji możliwy był do wykonania w związku z większą dostępnością wykonawców oraz spadku cen realizacji zadań na skutek pandemii wirusa Covid.

Droga w Łazie

Droga w Lubanicach

9.3. INFRASTRUKTURA OŚWIETLENIOWA (OŚWIETLENIE DROGOWE - ULICZNE)

Na infrastrukturę oświetleniową na terenie Gminy składa się oświetlenie drogowe zainstalowane w 27 miejscowościach przy drogach krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych (w tym też wewnętrznych). Na koniec roku 2020 zamontowanych było łącznie we wszystkich miejscowościach 1980 szt. punktów świetlnych na które składało się:

- 1353 szt. opraw sodowych;
- 308 szt. energooszczędnych opraw LED;
- 131 szt. hybrydowych lamp solarnych;
- ok. 12 km kablowych linii zasilających (nowe odcinki oświetleniowe).

W roku 2020 infrastruktura oświetleniowa rozbudowana została o 23 szt. nowych ledowych punktów oświetleniowych zainstalowanych na istniejących liniach, o 27 szt. hybrydowych lamp solarnych oraz 188 szt. energooszczędnych opraw LED do zasilania których wykonano ponad 6,91 km kablowych linii zasilających.

Dzięki tym inwestycjom bezpieczeństwo na Gminie Żary z roku na rok wzrasta, przyczyniając się jednocześnie do podniesienia standardu życia na terenach wiejskich.

Rysunek 1 Lampy solarne w Łukawach

Lampy solarne w Lubanicach

9.4. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

W ramach świadczenia usług przewozowych na terenie Gminy Żary regularną komunikacją zbiorową określone trasy, na których frekwencja spada poniżej możliwości ekonomicznych świadczenia usługi przez przewoźnika konieczne jest dotowanie kursów nierentownych umożliwiającym mieszkańcom dojazd do Żar, do szkół, pracy, służby zdrowia, urzędów, sklepów itp.

Z takiej możliwości na wybranych tylko trasach i kursach (godzinach) mogą skorzystać mieszkańcy m.in. Bogumiłowa, Miłowic, Rościc, Olbrachtowa, Mirostowic Dolnych, Mirostowic Górnych, Stawnika, Łazu, Łukaw, Lubanic, Surowej, Grabika, Kadłubii, Marszowa, Olszyńca, Lubomyśla i Złotnika. W ciągu ostatnich 6 lat na ten cel Gmina przeznaczyła blisko 1,5 mln zł i z każdym rokiem w budżecie Gminy jest zabezpieczona coraz wyższa kwota na ww. cel.

9.5. CMENTARZE

Na terenie Gminy Żary położonych jest 9 cmentarzy komunalnych zlokalizowanych w

miejsowościach: Biedzychowice Dolne, Bieniów, Grabik, Marszów, Mirostowice Dolne, Olbrachtów, Olszyniec, Włostów, Złotnik. Pozostałe miejscowości do pochówku zmarłych mają do dyspozycji cmentarze parafialne w: Bieniowie, Drożkowie, Lubanicach, Lubomyślu, Mirostowicach Górnych, Olbrachtowie i Sieniawie Żarskiej.

Budynek przycmentarny w m. Olbrachtów

Właścicielem cmentarzy jest Gmina Żary. W imieniu właściciela bezpośredni nadzór w sprawach porządkowych na terenie cmentarzy pełni opiekun.

Na każdym cmentarzu znajdują się budynki przycmentarne, który może być otwarty zgodnie z życzeniem rodziny osoby zmarłej, pod warunkiem odpowiedzialności materialnej za mienie znajdujące się w tym obiekcie oraz po uiszczeniu opłaty

10. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

10.1. SPORT I TURYSTYKA

Gmina Żary posiada znacznie rozbudowaną bazę sportowo-rekreacyjną. Funkcjonuje 13 pełnowymiarowych boisk piłkarskich, 6 boisk wielofunkcyjnych zlokalizowanych przy szkołach, 9 boisk do plażowej piłki siatkowej, kompleks sportowy „Orlik” w Mirostowicach Dolnych oraz jeden obiekt lekkoatletyczny w miejscowości Grabik.

Szatnia sportowa w Sieniawie Żarskiej

Orlik w Mirostowicach Dolnych

W 2020 roku została zmodernizowana nawierzchnia poliuretanowa na kompleksie orlik w Mirostowicach Dolnych. Wykonano również elewację zewnętrzną wraz z wymianą drzwi w szatni sportowej w Złotniku.

Na terenie gminy funkcjonują obecnie 23 siłownie zewnętrzne, 21 placów zabaw, z których 8 zostało wyposażonych w nowe elementy i urządzenia zabawowe (Lubanice, Łaz, Łukawy, Marszów, Mirostowice Górne, Mirostowice Dolne, Stawnik, Miłowice). Większość tych obiektów stanowi kompleksy sportowo-rekreacyjne. Dodatkowo wykonano nowe altany rekreacyjne w m. Złotnik,

Mirostowice Dolne, Mirostowice Górne.

Rok 2020 z powodu stanu epidemiologicznego oraz obostrzeń związanych z Covid-19 był dla sportu oraz turystyki bardzo trudnym okresem. Wiele wydarzeń sportowych nie odbyło się ze względów bezpieczeństwa

Siłownia pod chmurką w Łazie

Siłownia w Łukawach

10.2. KULTURA

Na terenie Gminy Żary działa 14 Kół Gospodyń Wiejskich, 13 Zespołów Śpiewaczych oraz zespół folklorystyczny Górali Czadeckich „Dolina Nowego Sołońca” ze Złotnika.

Dodatkowo licznie działające na terenie Gminy stowarzyszenia realizują szeroki zakres zadań poprzez upowszechnianie, promocję i popularyzację lokalnej twórczości oraz organizowanie wszelkiego rodzaju imprez kulturalnych i sportowych.

Zespół Karolinki z Grabika

Na terenie Gminy Żary funkcjonują 23 świetlice wiejskie. W 2020 roku został oddany do użytku nowo wybudowany oraz w pełni wyposażony obiekt „Centrum Spotkań Mieszkańców” w miejscowości Lubomyśl. Nowoczesny obiekt zlokalizowany w przepięknej scenerii parkowej Lubomyśla, stanowiąc wizytówkę miejscowości jak i gminy Żary.

Świetlice wiejskie pełnią w miejscowościach rolę ośrodka kultury lokalnej, które m.in. integrują mieszkańców poprzez organizację w nich wszelkiego rodzaju uroczystości środowiskowych.

W miejscowości **Olbrachtów** świetlica wiejska zyskała dodatkowe pomieszczenia zaadaptowane po lokalu mieszkalnym na dodatkową salę, pomieszczenia dla działających w miejscowości organizacji oraz potrzeby zaplecza kuchennego i sanitarnego. Budynek w ramach inwestycji został poddany m.in. termomodernizacji oraz zainstalowana została instalacja fotowoltaiczna, które pozwolą na ograniczenie kosztów utrzymania obiektu.

W grudniu 2020 roku Gmina Żary pozyskała nieodpłatnie nieruchomości w **Grabiku** z zasobów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa o wartości 665 729,00 zł. Obiekt wraz z działkami został przekazany z przeznaczeniem na stworzenie miejsca spotkań mieszkańców, krzewienia kultury, rekreacji i sportu.

Ograniczona ilość najmów świetlic w 2020 roku, związana z panującą pandemią, umożliwiła wykonanie w niektórych obiektach prac i instalacji wpływających na poprawę ich funkcjonowania. W świetlicy wiejskiej w miejscowości **Sieniawa Żarska, Olbrachtów** zostały zamontowane urządzenia klimatyzacyjne. Podjęto także działania w celu zabezpieczenia obiektu świetlicy wiejskiej w **Miostowicach Dolnych** przed osiadaniem i pękaniem obiektu poprzez wzmocnienie fundamentów, sklamrowanie ścian oraz zmodernizowanie zadaszona kotłowni świetlicy.

10.3. GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY ŻARY Z/S W BIENIOWIE

Na terenie Gminy Żary funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Bieniowie, która jest Biblioteką Centralną z 10 filiami (w miejscowościach: Drożków, Grabik, Kadłubia, Lubanice, Łaz, Miostowice Dolne, Miostowice Górne, Olbrachtów, Sieniawa Żarska, Złotnik) oraz 2 punktami bibliotecznymi (Lubomyślu, Siodle). Zbiory oferowane użytkownikom to m.in.: książki z różnych

dziedzin, czasopisma bieżące, księgozbiór regionalny, teczki zagadnieniowe. Zbiory biblioteczne wypożyczane są na zewnątrz oraz udostępniane na miejscu w czytelnich. Biblioteka to centrum kulturalne i oświatowe danej miejscowości. Odbývają się tam: liczne konkursy, wystawy, spotkania opłatkowe, spotkania autorskie, różnego rodzaju zebrania oraz inne imprezy.

Rok 2020 dla wielu instytucji kulturalnych, również dla naszych bibliotek okazał się rokiem trudnym i pełnym wyzwań z powodu ogólnoświatowej pandemii. Biblioteki musiały odnaleźć się w nowej rzeczywistości, gdzie kontakt z użytkownikiem, który dotychczas był czymś naturalnym, niewątpliwie został utrudniony.

Zaplanowane imprezy, spotkania z czytelnikami, spotkania autorskie w większości przypadków zostały odwołane. W związku z decyzją Premiera RP, mającą na celu zatrzymanie szerzenia się koronawirusa SARS-COV-2, Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Żary z/s w Bieniowie razem z pozostałymi filiami zostały zamknięte dla czytelników w miesiącach marzec – maj 2020r. Ponadto cały czas na instytucje kultury nałożone były obostrzenia, m.in. kwarantanna oddawanych książek, zamknięta czytelnia dla użytkowników. Większość przedsięwzięć została przełożona na płaszczyznę online, aby móc dalej prężyć działać dla naszych czytelników. Nie ułatwiły sytuacji również problemy personalne, które dotknęły nasze filie. Rotacje pracowników powodowały utrudnienia w prawidłowym działaniu bibliotek.

Ogółem w roku 2020 udało się zorganizować 21 imprez. Były to m.in. spotkania cykliczne: "Z legendą po regionie", szkolenia z języka niemieckiego, szkolenia z obsługi komputerów dla seniorów, dyskusyjne kluby książki, zajęcia podczas ferii i wakacji, kreatywne piątki czyli cykl spotkań dla dzieci. Zorganizowano kilka kameralnych spotkań Narodowe Czytanie, gdzie czytano "Balladynę" Juliusza Słowackiego. Ogółem w tych spotkaniach wzięło udział 6152 osoby.

Biblioteki wzięły udział w ogólnopolskiej akcji "Mała książka – Wielki człowiek". Dzięki tej inicjatywie do bibliotek zapisano 44 nowych, młodych czytelników i rozdano przygotowane dla nich książki. Na najlepszych czytelników czekały również specjalne dyplomy.

Spotkania autorskie:

- udało się zorganizować spotkanie autorskie z panią **Zofią Mąkosą** autorką bestsellerowego cyklu książek "Wendejska Winnica". Tłem jej książek jest historia naszego regionu, a dokładnie historia lubuszan w czasach przed I po II wojnie światowej
- 3 listopada w Mirostowicach Dolnych miało miejsce spotkanie on line ze znaną pisarką książek dla dzieci **Zofią Stanecką**. Spotkanie odbyło się w ramach działalności DKK. Uczestnikami byli uczniowie kl. I i II Szkoły Podstawowej. Pani Zofia jest znakomitą autorką książek dla dzieci.

Znana jest głównie jako autorka książek o przygodach Basi. Historie te przedstawiają różne sytuacje życiowe, w jakich znajdują się bohaterka jej rodzice i przyjaciele.

- podczas wrześniowego wieczoru czytelnicy w GBP w Lubanicach mieli przyjemność spotkania się z autorką arabskich powieści **Tany Valko**. Twórczyni kilkunastu książek z dużym entuzjazmem i humorem przybliżyła obyczaje, mentalność i klimat krajów arabskich. Uczestnicy z trudem rozstawali się z autorką, ale książka z jej autografem zdecydowanie to wynagrodziła.

Dzień Babci i Dziadka.

Podczas największej imprezy organizowanej przez Bibliotekę w Złotniku odbyła się premiera przedstawienia „Królowa Śniegu” w wykonaniu teatru dorosłych „Tak czy Siak” (z udziałem teatru „XDeLo!” oraz formacji „Fit-babeczek”). Dzień Babci i Dziadka jest szczególnym wydarzeniem w życiu kulturalnym Złotnika, ponieważ gromadzi w jednym miejscu kilka pokoleń. Tego dnia aż 125 artystów wystąpiło na scenie, by poprzez występy podziękować babciom i dziadkom za ich miłość i troskę. Sala była zapelniona po brzegi, a przybyli goście z uśmiechem przypatrywali się wszystkim przepięknym występom. Wystąpiły: Dzieci z Zespołu Górali Czadeckich „Dolina Nowego Sołońca” ze Złotnika, Duet „Mały i duży” z Zespołu Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Żarach, Dzieci ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Złotniku, teatr dorosłych „Tak czy Siak” z biblioteki w Złotniku, teatr dziecięcy „XDeLo!” z biblioteki w Złotniku, formacja taneczna „Fit-Babeczki” ze Złotnika, zespół śpiewaczy „Chabry” ze Złotnika, Zespół „Oremus” ze Złotnika, Zespół „Pokolenie” ze Złotnika, Zespół Górali Czadeckich (dorośli) „Dolina Nowego Sołońca” ze Złotnika. Prezenty dla babć i dziadków ufundowało Sołectwo w Złotniku, prezenty dla „Najstarszej Babci”, „Najstarszego Dziadka”, „Najmłodszej Babci”, „Najmłodszego Dziadka” ufundował radny wsi Złotnik, Kazimierz Ostrowski. W imprezie udział wzięło 200 osób.

„Gala Czytelnik Roku 2019”

Odbyła się w Gminnej Bibliotece Publicznej Filia w Lubanicach. Radość podczas Gali ogromna zarówno dla nagradzanych dzieci jak i dla pracowników każdej biblioteki. Nagrodzony czytelnik otrzymał dyplom oraz słodki poczęstunek, który ufundował Wójt Gminy Żary. Galę uświetnił występ grupy teatralnej „Maska” z Krakowa, który przypomniał legendę o „Bazyliisku”, słynnym warszawskim stworze z głową koguta, ogonem węża i oczami żaby. Syn znanego płatnerza Wojtuś nie słuchając przestróg ojca, wybiera się do kamienicy Na Krzywym Kole w poszukiwaniu skarbów i znika bez wieści. Na ratunek bratu wyrusza dzielna Jadwisia. Dzięki pomocy tajemniczego Alchemika poznaje sposób na pokonanie Bazyliiska. Była to pełna humoru opowieść o braterstwie i przyjaźni, przybliżająca dawno już zapomniane zawody, jak: szyccerz, bednarz, płatnerz, kołodziej czy zdun.

Konkurs „Przylapani na czytaniu” (październik/listopad)

W październiku został ogłoszony konkurs „Przylapani na czytaniu”. Konkurs miał na celu zachęcenie mieszkańców Gminy Żary do spędzania czasu z książką oraz kreatywnego podejścia do zagadnień związanych z fotografią. Tematykę zdjęcia stanowiła książka, czytelnik z książką, w dowolnym miejscu. Liczyło się kreatywne podejście do zrobienia fotografii. W dniu 5 listopada 2020 roku w Gminnej Bibliotece w Bieniowie odbyły się obrady jury, podsumowujące konkurs fotograficzny. Jury doceniło zaangażowanie, kreatywność i oddanie idei konkursu w nadesłanych fotografiach. Obradom bacznie przyglądały się „fotograficzne żaby”, które koniec końców trafiły do rąk zwycięzców pierwszych miejsc. Przepiękne książki o fotografii trafiły również do rąk pozostałych laureatów. Dla uczestników poza podium również przygotowano drobne niespodzianki.

Konkurs literacki „Pandemia bez Paniki” (listopad/grudzień)

Celem konkursu było zachęcenie młodzieży i dorosłych do pisania tekstów literackich i prezentowania własnej twórczości literackiej, rozwijanie umiejętności literackich, ze wskazaniem na poprawność stylistyczną i językową utworu, rozwijanie wrażliwości i wyobraźni autorów oraz promowanie talentów i ich twórczości szerszemu kręgowi odbiorców. Teksty miały ukazywać osobiste zmagania z obecną sytuacją.

W kategorii „osoby dorosłe” zostały przyznane ex aequo dwa pierwsze miejsca! Każda z prac mimo, że różniły się od siebie, miała w sobie pierwiastek „tego czegoś”, tej wyjątkowości, której szuka się w literaturze, która skłania do refleksji i zachwyca!

W kategorii „młodzież” wygrała autorka pamiętnika, która w genialny sposób opisała swoje odczucia w trakcie pandemii.

Konkurs facebookowy „Wiedza bez prądu” (grudzień)

Konkurs „Wiedza bez prądu” organizowany jest co roku przez naszą bibliotekę, niestety z uwagi na wiadomą, obecną sytuację zorganizowano go w nieco inny sposób tj. przeniesiono go na platformę facebookową. Codziennie na stronie wydarzenia udostępniane było jedno zdjęcie obiektu, znajdującego się na terenie Gminy Żary. Zadanie było utrudnione z powodu zniekształcenia zdjęcia. Wygrała pierwsza osoba, która w komentarzu napisała, co przedstawia fotografia i gdzie się znajduje.

Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania.

Bibliotekarz we współpracy z przedszkolem w grupie 3-4-5 latków zorganizował zajęcia głośnego czytania dzieciom wierszy Jana Brzechwy oraz bajki „O trzech małych świnkach”, uwielbianej przez dzieci na całym świecie. Jest to angielska baśń, opowiadająca o trzech sympatycznych prosiaczkach i strasznym wilku, pierwszy raz została spisana przez Jacoba i Wilhelma Grimm, czyli niezawodnych braci Grimm. Lektura bajki była punktem wyjścia do porozmawiania z dziećmi na różne tematy związane z pracą i zabawą, pomaganiem innym, rozwiązywaniem problemów itp.

Spotkania w ramach projektu „Rozmowy przy wspólnym stole”

Bibliotekarka przeprowadziła spotkanie pod hasłem „Szanse i zagrożenia w Internecie”. Podczas warsztatów dzieci i młodzież dowiedziały się, że żyjąc w społeczeństwie i na wspólnej planecie, nie mają prawa do robienia wszystkiego, na co przyjdzie im tylko ochota. np. hejtowanie drugiego człowieka w sieci.

W miesiącu styczniu w ramach projektu „Rozmowy przy wspólnym stole” odbyło się spotkanie w Klubie Seniora. Tematem warsztatów była „Tradycja wczoraj a dziś”. Panie podzieliły się swoimi refleksjami, jak wygląda tradycja w ich domu.

W dwóch filiach 2020 roku przeprowadzono skontra. Były to filie w Lubanicach i Miostowicach Dolnych. Wyniki wypadły bardzo dobrze, nie było zastrzeżeń co do przeprowadzonej inwentaryzacji.

Biblioteki w Bieniowie i Złotniku zostały wyremontowane. Pomalowano ściany, wymieniono podłogi na nowe panele, które GBP otrzymała od firmy Swiss Krono. W filii w Kadłubi zainstalowaliśmy nowe ogrzewanie w formie klimatyzacji.

Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Żary z/s w Bieniowie w liczbach. Stan na 31.12.2020r.:

- zbiory GBP to **58575** pozycji.
- przybyło **1709** pozycji z czego **1410** to zakupy na które wydano **26.605** zł.
- liczba użytkowników **2202**.
- wypożyczenia w przeliczeniu na mieszkańca **2,2**.
- liczba pracowników biblioteki **14** osób.
- liczba godzin udziału pracowników w szkoleniach (webinariach) **239**.
- liczba zbiorów bibliotecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców **4839**.
- liczba zakupionych książek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców **116,5**.

10.4. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W rocznym programie współpracy na 2019 rok zostały określone zasady, formy i priorytety współpracy Gminy Żary z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także sposób realizacji i monitorowania programu przez tutejszy samorząd.

W 2020 roku zawarto **35** umów na łączną kwotę **337.182,00 zł** z czego wykonano umowy na kwotę **243.367,17 zł**. Z wyżej wymienionych dotacji skorzystały **23** organizacje. W związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju, wprowadzono wiele obostrzeń, które miały decydujący wpływ na realizację zadań. 18 organizacji zwróciło część dotacji z powodu niemożliwości wykonania zadań zamierzonych w ofertach, a 8 organizacji rozwiązało umowy.

W poszczególnych zakresach w otwartym konkursie ofert przeznaczono następującą ilość środków:

- w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej zawarto 19 umów na łączną kwotę **223.500,00 zł, wydatkowano: 173.120,13 zł;**
- w zakresie turystyki i krajoznawstwa zawarto 3 umowy na łączną kwotę **4.240,00 zł; wydatkowano: 3.620,00 zł;**
- w zakresie wspierania rozwoju kultury i ochrony jej dóbr oraz podtrzymania tradycji narodowej zawarto 8 umów na łączną kwotę **69.342,00zł, wydatkowano: 33.252,20 zł;**
- w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym zawarto 2 umowy na łączną kwotę **3.600,00 zł, wydatkowano: 1.950,00 zł;**
- w zakresie organizacji wypoczynku z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi i z grup ryzyka zawarto 4 umowy na łączną kwotę **36 500,00 zł, wydatkowano: 31.424,84 zł.**

11. ZABYTKI

11.1. ZŁOTNIK

Dwór sołtysi w Złotniku (gm. Żary) jest bardzo mało znanym, ale niezwykle cennym zabytkiem na terenie historycznych Dolnych Łużyc. Wzniesiony w roku 1534 obiekt, za wyjątkiem niewielkich napraw prowadzonych w kolejnych stuleciach, przetrwał do naszych czasów w praktycznie niezmienionym stanie. Szczególnie cennymi elementami decydującymi o jego wartości są oryginalna więźba dachowa i drewniane stropy z XVI w. oraz ceramiczne pokrycie dachu, którego dachówki powstały w okresie od XVI do XIX w. Ostatni remont-przełożenie dachu był przeprowadzony prawdopodobnie w 1722 r. z wykorzystaniem starszych, zachowanych w dobrym stanie dachówek. W kolejnych wiekach na dachu dokonywano jedynie miejscowych uzupełnień i tym samym dwór sołtysi w Złotniku posiada obecnie od strony północnej, prawdopodobnie **najstarsze oryginalne ceramiczne pokrycie dachu in situ w województwie lubuskim.**

Po II wojnie światowej w nieużytkowany i opuszczony kościół uderzył piorun, który spowodował pożar wieży. Od tej chwili kościół zaczął popadać w ruinę, zawaleniu uległo późnogotyckie sklepienie nawy, a później dachy. Wokół kościoła pierwotnie założony został cmentarz otoczony kamiennym murem z budynkiem bramnym, przy którym wzniesiono w roku 1534 budynek o bliżej nieokreślonym przeznaczeniu. Wśród różnych jego funkcji podaje się, że mógł on pełnić rolę spichlerza, dworu sołtysiego, szpitala czy klasztoru. Kościół, mur cmentarny z budynkiem bramnym i przylegająca do nich tajemnicza budowla z XVI w., stanowią rzadki przykład wiejskiej architektury obronnej, która umożliwiała schronienie się miejscowej ludności w wypadku nadciągającego zagrożenia. We wnętrzach kościoła możemy zobaczyć zachowane późnogotyckie drzwi, fragmenty malowideł czy wsporniki sklepienne w kształcie ludzkich twarzy. Wnętrza tajemniczego budynku z 1534 r. posiadają oryginalne drewniane stropy, które spoczywają na ciesielsko opracowanym dębowym słupie. Romantyczne ruiny złotnickiego kościoła przypominają nam architekturę słonecznej Toskanii, która podkreślona jest wiekowymi żywotnikami rosnącymi na otaczającym go cmentarzu. Dzięki wsparciu finansowemu przyznanemu przez Niemiecko-Polską Fundację Ochrony Zabytków Kultury i rząd federalny Niemiec w wysokości 100.000 zł, dotację Lubuskiego Konserwatora Zabytków w wysokości 25.000 zł, oraz dzięki środkom własnym Gminy Żary (właściciela obiektu) i Stowarzyszenia „Region Łużyce” (obecnego użytkownika obiektu) na przełomie 2019/2020 udało się przeprowadzić fachowe prace konserwatorsko-budowlane przy więźbie dachowej, pokryciu dachowym i drewnianym stropie nad parterem.

Szczególnym elementem wyróżniającym tę inwestycję był sposób konserwacji dachu. W przeciwieństwie do wielu innych remontów polegających na wymianie poszycia dachowego na nowe, w Złotniku zdecydowano się na całkowite zachowanie oryginalnej dachówki wraz z minimalną ingerencją w mocno zdeformowaną konstrukcję więźby dachowej. Do uzupełnienia poszycia użyto specjalnie zakupionych w tym celu różnych rodzajów historycznej dachówki karpiówki. Dodatkowo na połaci południowej możemy znaleźć historyczne dachówki ze zniszczonych w ostatnich latach dachów zamku Czocha, baszty bramy lubańskiej we Lwówku Śl. czy kościoła w Niwnicach. Natomiast drewniany strop belkowy na parterze został uzupełniony z wykorzystaniem historycznego materiału. W ten sposób remont dworu sołtysiego w Złotniku można uznać za wzorowy z punktu widzenia maksymalnego zachowania substancji zabytkowej.

W 2020r. wykorzystując rusztowania postawione do prac przy dachu, prowadzone były jeszcze prace przy punktowej naprawie elewacji dworu. Ponadto dzięki przyznanej dotacji z budżetu Gminy Żary i środkom własnym Stowarzyszenia „Region Łużyce”, w następnym roku zostanie zrealizowany kolejny etap prac remontowo-konserwatorskich związanych z zabezpieczeniem i uzupełnieniem stropu belkowego na piętrze dworu.

Późnogotyckie drzwi Kościoła w Złotniku fot. A. Gutka

Konserwacja dachu Złotnik Fot. A. Gutka

Rusztowanie – remont dachu Złotnik Fot. A. Gutka

W 2020 r. Gmina Żary udzieliła dotacji dla Parafii Rzymsko-Katolickiej w Żłotniku na dofinansowanie prac remontowych przy zabytku, tj. przy Kościele parafialnym w Żłotniku, w wysokości ok. 6,5 tys. zł.

2. WŁOSTÓW – PAŁAC

Pałac znajduje się w środkowej części Włostowa, na wschód od drogi prowadzącej z Żar do Zielonej Góry., w północnej części zespołu parkowo-folwarcznego. Po południowej stronie obiektu rozciąga się park krajobrazowy. Natomiast po zachodniej i północnej zabudowania gospodarcze i rozległe podwórze o nieregularnym rzucie. Pałac powstał prawdopodobnie pod koniec XV w. lub na początku XVI w., poddano go gruntownej przebudowie w stylu klasycystycznym w 1803 r. Pierwotny obiekt o charakterze obronnym, otoczony był fosą, wzniesiony z cegły i kamienia, na rzucie zbliżonym do kwadratu, podpiwniczony, o przynajmniej dwóch kondygnacjach naziemnych i dwutraktowym układzie wnętrza. W ramach XIX-wiecznej przebudowy pałacu, zachowano pierwotny plan budynku, znacznie jednak przekształcając jego elewacje oraz wnętrza. Nowy dwór był budowlą piętrową, podpiwniczoną nakrytą wysokim dachem mansardowym z lukarnami, zwieńczonym drewnianą wieżyczką z zegarem. Pod koniec XIX w. do bocznych elewacji korpusu głównego dostawiono parterowe przybudówki, nakryte dachami mansardowymi. Pałac wykorzystywany był od 1945 r. przez

Państwowe Gospodarstwo Rolne Bieniów do końca lat 60-tych XX w. Opuszczony pod koniec lat 60-tych popadł w ruinę, przy czym do lat 90-tych, czyli do czasu komunalizacji stanowił własność Skarbu Państwa. W chwili przejęcia przez Gminę Żary, czyli w 1991 r. stanowił już kompletną ruinę, praktycznie obiekt przedstawiał stan techniczny taki jak obecnie. Pozostałości ścian pałacu są silnie zawilgocone, z licznymi pęknięciami i ubytkami warstwy tynku, ponadto miejscami występują braki w konstrukcji nadproży, ubytki w licu muru i luźne cegły w koronie. Teren pałacu był zagruzowany, porośnięty trawą oraz samosiejkami drzew i krzewów. Gmina Żary w 2019 r. uzyskała dotację celową z Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 10 tys. zł na opracowanie ekspertyz technicznych i konserwatorskich, badań konserwatorskich oraz wykonanie projektu budowlanego. W 2020 r. na podstawie posiadanej dokumentacji uzyskano pozwolenia na budowę od Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Starosty Powiatowego oraz złożono wnioski do Urzędu Marszałkowskiego o dotację celową na pierwszy etap prac wynikający z dokumentacji projektowej. Gmina Żary otrzymała dotację w wys. 41 tys. zł. Całkowity koszt prac został oszacowany na podstawie kosztorysu inwestorskiego na kwotę ok. 167 tys. zł. Pozostałe środki pochodziły z budżetu Gminy Żary, a zadanie było realizowane do końca 2020 r. W marcu 2020 r. został również złożony wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o dotację celową na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w ramach programu „Ochrona Zabytków 2020”. Uzyskanie dotacji pozwoliłoby na rozpoczęcie kolejnego etapu prac przy zabytku we Włostowie. Niestety, Gmina nie uzyskała dofinansowania, ze względu na zbyt małą atrakcyjność zabytku. W 2020 r. w ramach prac nad zabytkiem wykonano m.in. zabezpieczenie ruin pałacu, jego otoczenia i wnętrza, wykarczowano wieloletnie zakrzaczenia, oczyszczono i uprzątnięto teren, usunięto gruz z otoczenia i wnętrza pałacu, zabezpieczono ogrodzenie, zmieniono lokalizację wjazdu na nieruchomość, zerwano nawierzchnię z płyt chodnikowych kamiennych na podsypce piaskowej, przygotowano cegły pełne całe na zaprawie wapiennej z rozbiórki do użytku, udroźniono i zabezpieczono wejścia do piwnic, wykonano plantowanie terenu ze ścięciem wypukłości oraz rozebrano podłogę drewnianą. Ponadto na terenie nieruchomości postawiono tablicę informacyjną dot. „Zabezpieczenie ruin pałacu we Włostowie otoczenia ruin i wnętrza pałacu”. Całość prac przy zabytku została objęta nadzorem konserwatorskim.

Włostów, przed remontem. Fot. Edyta Ciecierska

Włostów, po remoncie Fot. Edyta Ciecierska

3. PARK PETZOLDA

Park we Włostowie o powierzchni 10,5 ha znajduje się w południowej części wsi. Jego granice wyznaczają od północy zabudowania wsi, od wschodu i południa otwarty krajobraz pól, od zachodu droga krajowa nr 27. Wjazd na dawny dziedziniec dworski znajduje się w środkowej części wsi od strony północnej, na wprost wjazdu znajduje się ruina dworu. Tuż przy nim zachował się relikw fontanny. Dalszą część terenu zajmuje park krajobrazowy z bogatym układem wodnym, obejmującym cztery stawy i kanały wodne. W 1864 r. właścicielem majątku była rodzina Tülff, na zlecenie której słynny projektant E. Petzold zaprojektował włostowski park. Kolejnym właścicielem dóbr włostowskich był Georg Lucke, władający nim w latach 1869-1894. Układ parku znany jest z planu projektu E. Petzolda z 1864 r. Obszar parku o nieregularnym kształcie, wydłużonym jest na osi północ-południe. Po stronie północnej znajduje się dwór, dawniej poprzedzony zieleńcem. Przy parkowej elewacji dworu znajdowała się fontanna. Z tego miejsca w głąb parku wyznaczono oś widokową, pozwalającą na daleki wgląd w park. Charakterystycznym elementem parku był bogaty układ wodny, znajdowały się tu aż cztery stawy parkowe. Drogi parkowe poprowadzone były swobodnie i pozwalały spacerować po każdym zakątku parku. Należy zwrócić uwagę, że do pałacu można było dojechać przez podwórze folwarczne, ale także drogą przez park, która prowadziła do niego od strony zachodniej (dzisiaj DK nr 27). Po przeciwnej stronie tej drogi wśród otwartych pól, znajdowała się dworska winnica. Mapa topograficzna z 1939 r., ukazuje park o nieznacznie powiększonym obszarze po stronie zachodniej. Jednak kompozycja parku od czasów działań E. Petzolda nie została zmieniona. W 2011 r., wykonana została szczegółowa inwentaryzacja drzew i krzewów. W drzewostanie parku dominują: lipa drobnolistna, dąb szypułkowy oraz głóg jednoszyjkowy. W tym miejscu warto wspomnieć, że parki E. Petzolda prócz malowniczych kompozycji, wyróżniały się również nietypowym drzewostanem. Do dziś w parku we Włostowie przetrwały m.in.: klon, jawor o trójklapowych liściach, dąb szypułkowy o nietypowo powycinanych liściach, lipa drobnolistna, odmiana brzoźolistna, a także malownicza lipa zrosnięta z dwóch drzew tak, że dziś pół drzewa ma liście gęsto owłosione, a druga część ma liście podobne do winorośli.

Staw w parku , Fot. Archiwum LWKZ

12. OŚWIATA

12.1. OGÓLNA SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W 2020 roku na terenie gminy Żary funkcjonowały Szkoły Podstawowe w Bieniowie, Lubanicach, Mirostowicach Dolnych, Olbrachtowie, Sieniawie Żarskiej i Złotniku oraz Szkoła Podstawowa w Grabiku.

W ramach Zespołu Szkół w Grabiku obok szkoły podstawowej funkcjonuje także gminne przedszkole – 5 grup. Jest to jedyne przedszkole na terenie naszej gminy, w pozostałych miejscowościach przy szkołach funkcjonują inne formy wychowania przedszkolnego. Punkty przedszkolne funkcjonowały przy szkołach podstawowych w Bieniowie (2 grupy), Mirostowicach Dolnych (2 grupy), Lubanicach, Olbrachtowie (3 grupy), Sieniawie Żarskiej i Złotniku. W Olbrachtowie i Sieniawie Żarskiej funkcjonowały w wymiarze 9,5 godz., a w Lubanicach od września 2020 r. także był wydłużony pobyt.

Liczba dzieci w placówkach gminnych, stan na 30.09.2020 r.

	Punkt Przedszkolny	Oddział Przedszkolny	Szkoła Podstawowa	Razem
Bieniów	35 (2 grupy)		113	148
Grabik	114 (5 grup)		147	261
Lubanice	23		75	98
Mirostowice Dolne	24	20	144	188
Olbrachtów	31 (2 grupy)	24	133	188
Sieniawa Żarska	25		61	86
Złotnik	21		120	141
razem	317		793	1 110

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej,

Ilość urodzeń ogółem w latach 2014-2020

Ilość urodzeń ogółem

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
133	98	126	120	114	102	114

Źródło: Rejestr Mieszkańców Gminy Żary, stan na 31.12.2020 r.

Porównanie liczby dzieci w szkołach podstawowych i wychowaniu przedszkolnym na terenie Gminy Żary w roku szkolnym 2018/2019-2020/2021

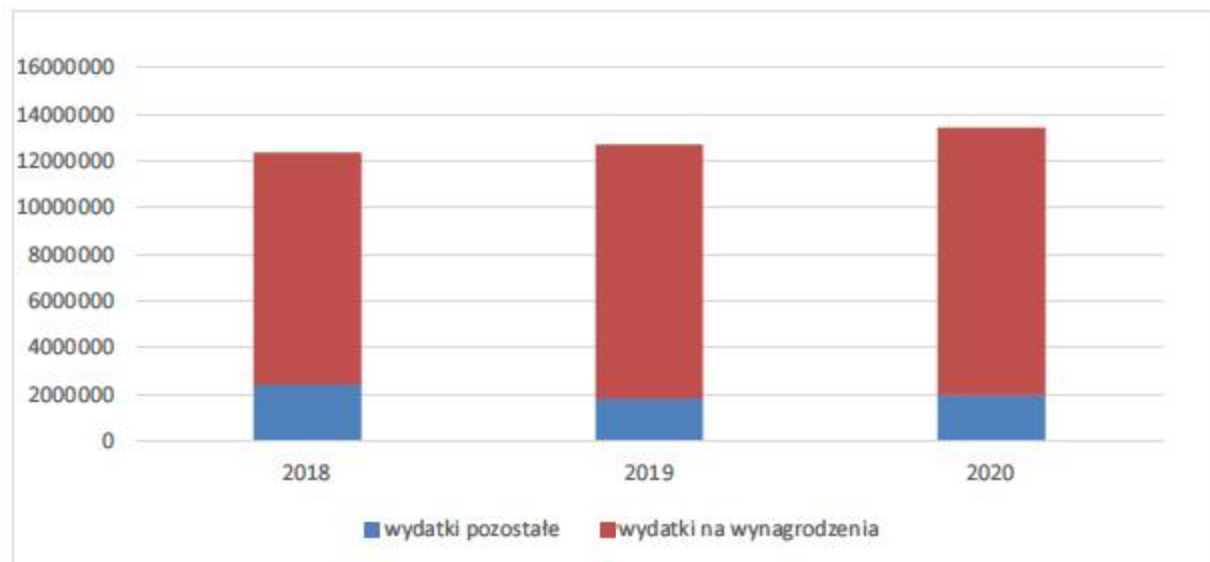
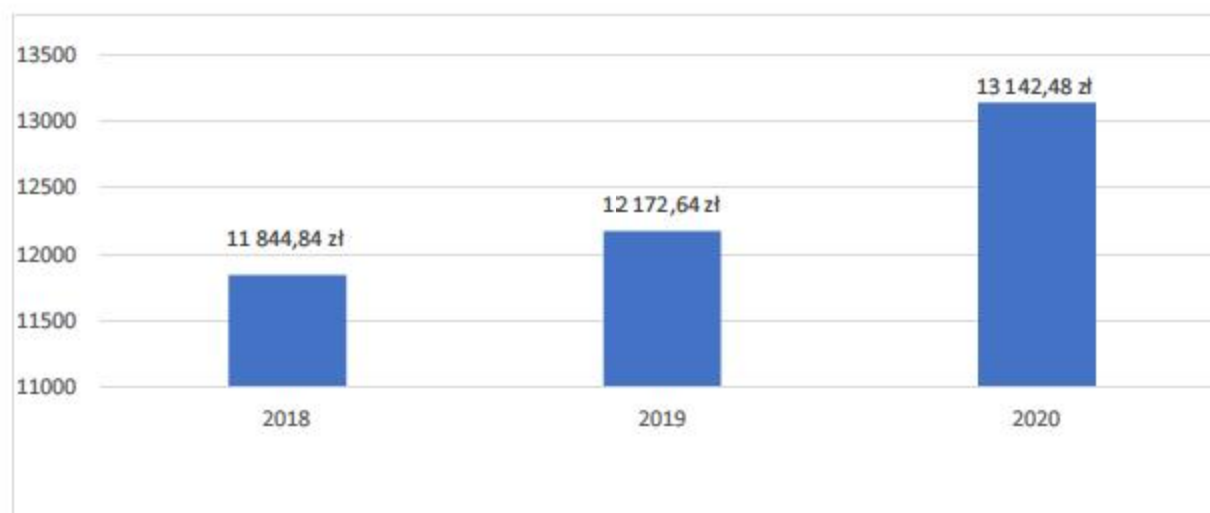
Liczba dzieci szkoły podstawowe				Liczba dzieci wychowanie przedszkolne			
2018/2019	2019/2020	2020/2021	2017-2019	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2017-2019
SP Bieniów							
110	118	113	+3	33	33	35	+2
SP Lubanice							
66	79	75	+2	16	15	23	+7
SP Grabik							
119	134	147	+28	97	116	114	+17
SP Mirostowice Dolne							
160	143	188	-28	49	47	44	-5
SP Olbrachtów							
119	128	188	+69	60	59	55	-5
SP Sieniawa Żarska							
77	66	61	-16	20	25	25	+5
SP Żłotnik							
133	124	120	-13	31	25	21	-10

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej

Stosunkowo dobrą i stabilną sytuację mają szkoły w Grabiku i Olbrachtowie, ilość urodzeń zapewnia nabór do klas na poziomie około 20 osób. Znaczny spadek urodzeń odnotowano w obwodzie Lubanic, Sieniawy Żarskiej oraz Żłotnika. Są to placówki, które borykają się z problemem coraz mniejszych klas.

12.2. WYDATKI NA OŚWIATĘ I UZYSKIWANE DOCHODY**Wydatki szkół gminnych w latach 2018-2020**

Szkoła	2018	2019	2020
SP Bieniów	1 997 458,32	1 902 333,69	1 889 021,27
ZS Grabik	2 504 861,67	2 686 720,11	3 142 980,53
SP Lubanice	1 201 092,62	1 292 255,49	1 422 852,73
SP Mirostowice Dolne	2 215 982,10	2 167 717,38	2 104 578,52
SP Olbrachtów	1 651 812,87	1 745 297,94	2 014 660,09
SP Sieniawa Żarska	1 253 538,05	1 200 343,16	1 289 684,05
SP Złotnik	1 523 559,11	1 710 831,23	1 551 431,95
Razem szkoły	12 348 304,74	12 705 499,00	13 415 209,14
W tym wynagrodzenia	9 899 036,41	10 857 354,59	13 415 209,14
Wydatki CUW i dowozy	1 214 036,18	1 293 033,94	1 172 939,45
Ogółem wydatki na oświatę	13 562 340,92	13 998 532,94	14 588 148,59
Średnia liczba uczniów	1.145	1.150	1110

Wydatki na wynagrodzenia w kosztach szkół ogółem w latach 2018-2020**Wydatki na oświatę w przeliczeniu na 1 ucznia w latach 2018-2020****Inne wydatki ponoszone z zakresu oświaty i opieki przedszkolnej:**

Dowóz uczniów do szkół to koszt 672.529,66 zł, w tym zakup ok. 350 biletów miesięcznie to roczny koszt w wysokości 528.572,99 zł. Dodatkowo ponosimy koszt utrzymania autobusu zakupionego w 2017 roku. W czasie trwania epidemii zmiany w organizacji pracy szkół ogłaszane były na okresy 2 tygodniowe, co nie pozwalało zrezygnować z zakupu biletów na dany miesiąc, ani rozwiązać wcześniej umowy, więc mimo, że uczniowie nie chodzili do szkół, to koszty dowozu były ponoszone. Ogółem dzieci dowożone są na 10 trasach przez Feniks sp. z o.o. (w tym 2 do szkół specjalnych w Żarach) oraz realizowana jest 1 trasa autobusem gminnym. Największą odległość do szkoły pokonują dzieci

z Rusocic, ponieważ do szkoły w Olbrachtowie jadą przez Drozdów, Bogumiłów, Rościce i Miłowice, pokonując blisko 20 km w jedną stronę.

Znacznym wydatkiem dla gminy są koszty pobytu naszych dzieci w innych przedszkolach w roku 2020 zapłaciliśmy innym gminom – 405.093,23 zł, a za żłobki – 58.846,56 zł – tu także mimo zawieszenia w czasie epidemii pracy placówek wychowania przedszkolnego zobligowani byliśmy do przekazywania dotacji do gmin, w których nasi mieszkańcy korzystają z wychowania przedszkolnego.

Wydatki szkół w czasie epidemii:

Ze zwalczaniem skutków epidemii i organizacją zdalnego nauczania związane były dodatkowe zadania. W roku 2020 szkoły poniosły dodatkowe koszty związane ze zwalczaniem COVID-19, łącznie wydatkowano 49.330,20 zł.

Szkoła	Zakup płynów do dezynfekcji, dozowników; maseczek, rękawiczek, termometrów	Ozonatory	Razem:
SP Bieniów	827,61	5.200,00	6.027,61
ZS Grabik	3.756,89	7.050,00	10.806,89
SP Lubanice	2.078,92	2.450,00	4.528,92
SP Mirostowice Dolne	961,46	5.200,00	6.161,46
SP Olbrachtów	1.764,95	4.600,00	6.364,95
SP Sieniawa Żarska	1.726,78	2.450,00	4.176,78
SP Złotnik	1.422,04	4.600,00	6.022,04
CUW	4442,55	799,00	5.241,55
Razem	16.981,20	32.349,00	49.330,20

Tabela - Wydatki szkół gminnych związane z zapobieganiem epidemii

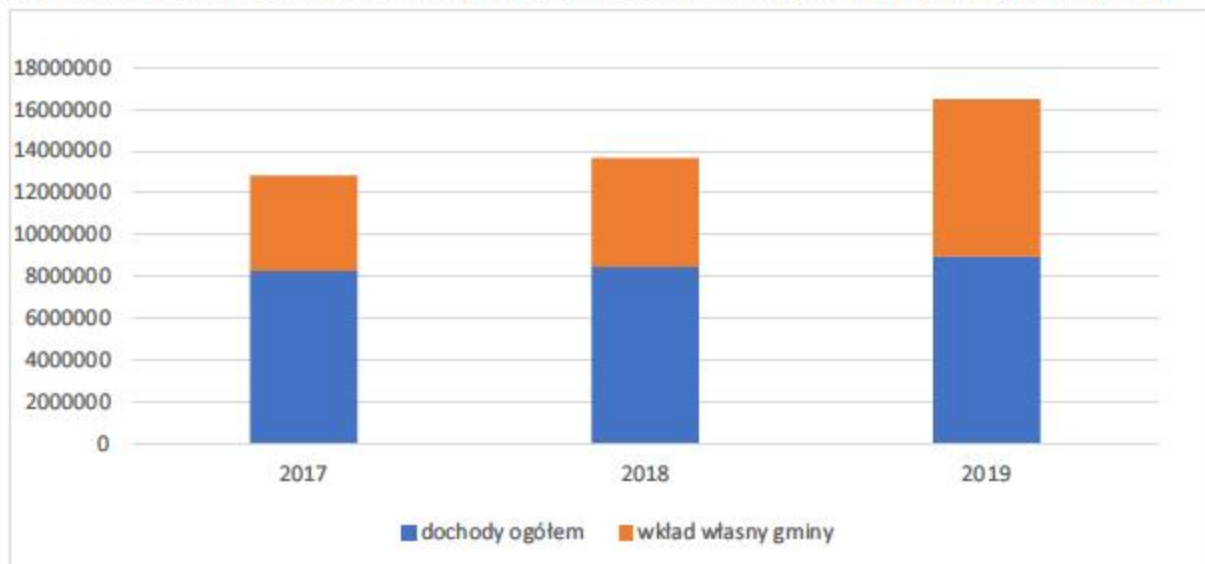
Poza zakupionymi środkami placówki otrzymywały z MEN darmowe płyny do dezynfekcji, maseczki, rękawiczki i termometry bezdotykowe.

Dochody uzyskane z zakresu oświaty i opieki przedszkolnej:

Gmina uzyskuje także dochody, na które w zakresie oświaty składają się subwencja, dotacja przedszkolna, dotacja podręcznikowa, dochody szkół np. za wydłużony pobyt czy dochody za pobyt dzieci z innych gmin w naszych przedszkolach.

Dochody a koszty całkowite, w tym inwestycje:

Ogółem wydatki na oświatę (wraz z inwestycjami) wyniosły 14.588.148,59 zł, a dochody ogółem 9.395.262,51 zł, co oznacza, że bezpośrednio **z własnych środków gmina wydała 5.192.886,08 zł.**

Wykres -udział wkładu własnego gminy w kosztach oświaty ogółem w latach 2017-2019

Dochody w czasie epidemii:

W ramach „Rządowego wsparcia dla nauczycieli 500 zł na naukę zdalną” otrzymano kwotę 51.000 zł stanowiącą zwiększenie subwencji oświatowej. Ze wsparcia skorzystało 93 ze 102 uprawnionych pedagogów na łączną kwotę 45.508,94 zł. Pozostała kwota została przeznaczona na zakup doposażenia pracowni komputerowych w szkołach.

Gmina uzyskała także środki finansowe w ramach 2 grantów: „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła+”, które nie wymagały wkładu własnego. Kwota wsparcia jaką gmina otrzymała w ramach grantu „Zdalna szkoła” została powiązana z liczbą uczniów w gminie i w przypadku naszej gminy ostatecznie uzyskaliśmy dofinansowanie w kwocie 59 920,00zł, za które udało nam się zakupić 36 notebooków. Sprzęt za pośrednictwem szkół został udostępniony dla uczniów i nauczycieli, którzy mieli największe trudności z uczestnictwem w zdalnym nauczaniu ze względu na brak niezbędnego sprzętu. Po zakończeniu zdalnego nauczania zakupiony sprzęt przekazany został do naszych szkół. Natomiast grant „Zdalna szkoła+” to kwota wsparcia jaką otrzymaliśmy na podstawie liczby rodzin wielodzietnych na terenie gminy i w przypadku naszej gminy była to kwota 55 000zł, za które udało nam się zakupić 20 szt. Notebook Dell 15,6" FHD LED Intel i3/8GB/256SSD M.2/DVD-RW/BT/Windows10 wraz z torbami, sprzęt ponownie za pośrednictwem szkół został udostępniony dla uczniów, którzy mieli największe trudności z uczestnictwem w zdalnym nauczaniu ze względu na brak wystarczającej ilości niezbędnego sprzętu. Po zakończeniu zdalnego nauczania zakupiony sprzęt służyć będzie nadal w szkołach.

Zdjęcia sprzętu zakupionego z grantów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła +”

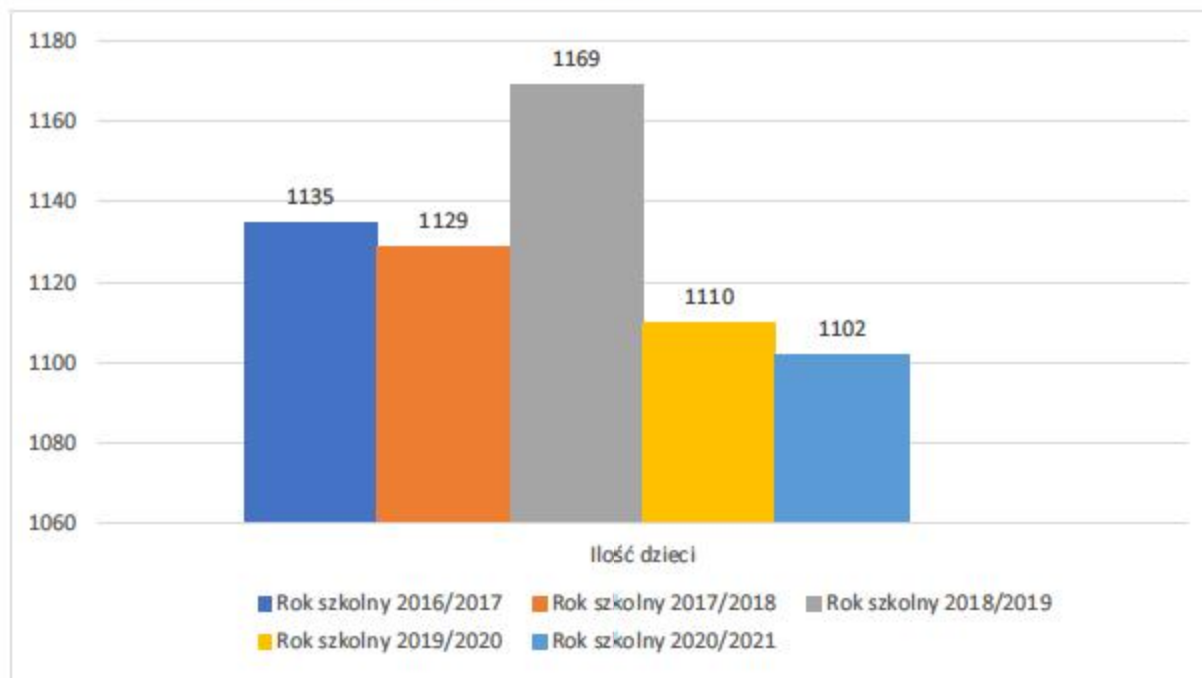
W związku z epidemią dochody w zakresie opłat za wydłużony pobyt w placówkach wychowania przedszkolnego wpłacane przez rodziców musiały zostać zmniejszone o łączną kwotę 79 330,00zł.

Inwestycje: W 2020 roku w szkołach gminnych wykonano kilka remontów, m.in. remont izolacji starej części budynku Szkoły Podstawowej w Lubanicach, naprawa dachu w Szkole Podstawowej w Olbrachtowie, malowanie korytarzy i sufitów w budynku Zespołu Szkół w Grabiku. Na realizację tych zadań przeznaczone zostało: **207.797,60 zł**

itp.).

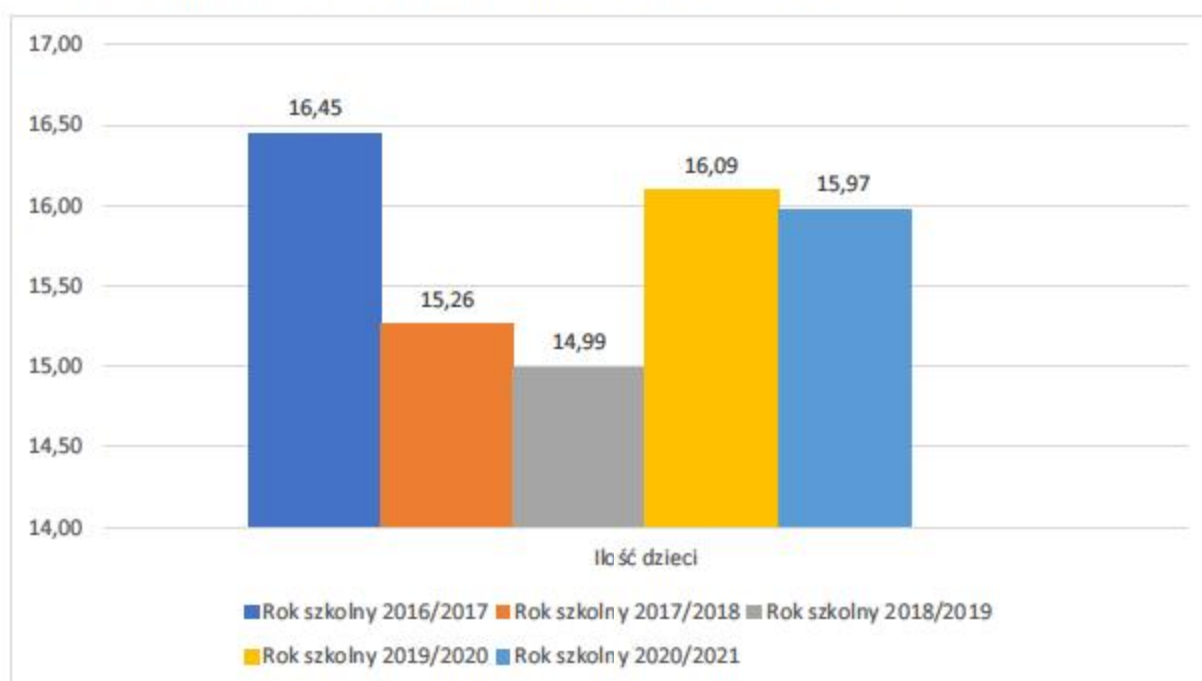
Obecna sytuacja w szkołach

Reforma oświaty wprowadzona od roku szkolnego 2016/2017 spowodowała spore zmiany w strukturze zatrudnienia oraz liczebności uczniów w poszczególnych szkołach. Liczba uczniów utrzymuje się na zbliżonym poziomie (2016/2017- 1129, w roku 2020/2021- 1102). Problemem, jaki wywołała reforma jest także to, że część szkół boryka się z brakiem miejsca (Olbrachtów, Grabik- gabinety małe, a klasy coraz liczniejsze), a część ma niewykorzystane pomieszczenia (Bieniów, Mirostowice Dolne- przestronnych gabinetów sporo, a oddziały coraz mniejsze). Także kolejne wymagania typu gabinet pielęgniarstwa, oddzielne pracownie przedmiotowe, gabinet stomatologiczny, stołówki, kuchnie powodują coraz większe zagrożenia nauki w systemie dwuzmianowym bądź konieczność rozbudowy szkół.

Ilość dzieci w latach szkolnych 2016/2017 – 2020/2021

**Ilość dzieci w szkołach oraz placówkach wychowania przedszkolnego*

Zaobserwować można minimalny, ale ciągły spadek ilości uczniów w roku szkolnym 2020/2021, różnicy nie niweluje już otwieranie kolejnych grup przedszkolnych, ponieważ spada także liczba urodzeń i dzieci do przedszkoli jest coraz mniej – część placówek nie ma pełnych naborów.

Ilość dzieci na 1 oddział w latach szkolnych 2016/2017 – 2020/2021

**Ilość dzieci na oddział łącznie w szkołach oraz placówkach wychowania przedszkolnego*

W latach 2017/2018 oraz 2018/2019 znacznie spadła średnia liczba dzieci na oddział. Spowodowało to konieczność rozszerzenia łączenia zajęć i ograniczenia otwierania małych klas, dużą uwagę zaczęto przywiązywać także do rekrutacji przedszkolnej, ponieważ zauważono, że dzieci chętniej zostają w szkole, przy której chodziły już wcześniej do przedszkola. Od roku szkolnego 2019/2020 znów zaobserwować można spadek ilości uczniów na oddział, spowodowane to może być zmniejszającą się liczbą urodzeń i malejącą ponownie ilością uczniów w klasach I oraz zapisujących dzieci do przedszkoli.

Działalność szkół w czasie epidemii:

Rok 2020 różnił się zasadniczo z powodu trwania epidemii koronawirusa. Od 12 marca na 2 tygodnie działalność szkół i przedszkoli została całkowicie zawieszona, a następnie od 28 marca uczniowie i przedszkolaki przeszli na nauczanie zdalne. Nauczanie takie miało miejsce do 26 czerwca, w zdecydowanej większości nauczyciele prowadzili zajęcia z własnych domów. Nie było zorganizowanej jeszcze struktury takiego nauczania, każda ze szkół w miarę własnych możliwości organizowała sposób kontaktu z uczniami i rodzicami, tworzone były dopiero procedury, rozwiązywano także problemy techniczne – nie wszyscy uczniowie i nauczyciele mieli odpowiedni sprzęt do nauki. Ten problem częściowo rozwiązano przez dofinansowania „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła+” oraz dofinansowanie do zakupu sprzętu przez nauczycieli. Kolejnym problemem, niestety niemożliwym do rozwiązania przez szkołę, był brak dostępu do internetu lub brak dostępu o odpowiednich parametrach umożliwiających udział w zajęciach on-line.

We wrześniu uczniowie wrócili do nauki stacjonarnej. Mieli przerwy pomiędzy lekcjami w różnym czasie, określone miejsca, gdzie mogą przebywać na przerwach, którymi wejściami mogą wchodzić do szkół, mimo to od 26 października dla uczniów klas IV – VIII zostały zorganizowane zajęcia zdalne, a uczniowie klas I-III dołączyli do starszych kolegów od 9 listopada, jedynie przedszkola działały stacjonarnie.

Uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wedle potrzeb mieli organizowane zajęcia w szkołach. Nauczyciele natomiast coraz częściej zaczęli prowadzić zajęcia ze szkół, ponieważ do prowadzenia zajęć potrzebne są pomoce dydaktyczne czy tablice.

Sposób i organizacja nauczania zdalnego w stosunku do jakości i sposobu nauczania z okresu marzec – czerwiec uległa poprawie, ale nadal nie jest to sposób, który mógłby na stałe zastąpić nauczanie stacjonarne. Coraz częściej poruszane były problemy natury emocjonalnej i społecznej związane z wyobcowaniem uczniów i pozbawieniem ich bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami.

Podsumowanie: baza lokalowa i dydaktyczna jest na dość dobrym poziomie, kadra podnosi swoje kwalifikacje, dobierany jest optymalny zestaw zajęć dodatkowych dla uczniów, zapewniona jest opieka z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Głównym problemem z jakim mierzą się szkoły jest

stale malejąca liczba uczniów i spadek średniej liczebności oddziałów, co bezpośrednio przekłada się na wysokie koszty utrzymania szkół.

Epidemia także wpłynęła na zaburzenie bieżącego funkcjonowania placówek

Szczegółowa informacja z zakresu oświaty i wychowania składana jest co roku w terminie do końca października w ramach Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny.

12.3. INWESTYCJE W OŚWIACIE

W 2020 roku w szkołach gminnych wykonano kilka remontów, m.in. remont izolacji starej części budynku Szkoły Podstawowej w Lubanicach, naprawa dachu w Szkole Podstawowej w Olbrachtowie, malowanie korytarzy i sufitów w budynku Zespołu Szkół w Grabiku. Na realizację tych zadań przeznaczone zostało: 207.797,60 zł

12.4. DOPOSAŻENIE BAZY DYDAKTYCZNEJ I ROZWÓJ KOMPETENCJI KADRY:

Szkoły w ramach posiadanych budżetów oraz możliwości finansowych na bieżąco wyposażane były w potrzebne pomoce dydaktyczne, a kadra stale podnosiła swoje kompetencje na licznych kursach, szkoleniach czy studiach podyplomowych, głównie organizowanych w formie on-line ze względu na panującą epidemię.

Do szkół w 2020 roku zakupione zostało m.in.: Bieniów: tablety graficzne, kosiarka spalinowa; Grabik: projektor, radioodtworacze, odkurzacz, pralka, komputery do pracowni; Mirostowice Dolne: laptop, ławki szkolne (109 szt.); Olbrachtów: głośniki i radioodtworacze, projektor multimedialny, monitor multimedialny, zestaw nagłośniający; krzesła do pracowni komputerowej; Sieniawa Żarska: centralka telefoniczna, meble do pokoju nauczycielskiego.

W roku 2020 w ramach 0,4% rezerwy oświatowej udało się pozyskać 36.467,00 zł dla szkoły w Lubanicach na wyposażenie pracowni przyrodniczej z zakresu biologii, chemii, fizyki i geografii- jest to trzecia z czterech szkół, które mogą skorzystać z tego dofinansowania.

12.5. STYPENDIA I NAGRODY FINANSOWE

W 2020 roku uczniowie i absolwenci otrzymywali stypendia za wypracowane sukcesy. W okresie styczeń – czerwiec stypendium otrzymywało 12 uczniów, na kwotę 900,00 zł miesięcznie; w okresie wrzesień - grudzień- 1 uczeń na kwotę 125,00 zł miesięcznie. W październiku wypłacono również jednorazowe stypendium dla mieszkańców Gminy w łącznej kwocie 3.400,00 zł.

Dodatkowo od czerwca 2017 roku na gminnym zakończeniu roku szkolnego uczniowie otrzymują nagrody (karty podarunkowe do sieci Empik) za średnią ocen oraz za sukcesy w różnych konkursach (koszty ujęte w zestawieniu jako pozostałe koszty).

12.6. PROJEKTY UNIJNE

Gminne Przedszkole w Grabiku realizowało do czerwca 2020 roku projekt "Mamo, Tato! Chcę do przedszkola! Rozwój wychowania przedszkolnego w Gminie Żary" w ramach poddziałania 8.1.1. Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej - projekty realizowane poza formułą ZIT. Koszty ogółem 350 191,25 zł, w tym w roku 2020 – 248 026,25zł, dofinansowanie ogółem: 297 662,56 zł, w tym w roku 2020 - 214.884,10 zł, wkład własny ogółem 52 528,69 zł, w tym w roku 2020-33.142,15 zł (wkład własny finansowy i niefinansowy).

12.7. WYNIKI SPRAWDZIANÓW W KLASACH ÓSMYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

W roku szkolnym 2019/2020 odbyły się po raz drugi egzaminy w klasie ósmej szkoły podstawowej. Poniżej przedstawiamy wyniki naszych szkół wraz z porównaniem do wyników powiatu, województwa i kraju:

Szkoła	Język polski		Matematyka		Język angielski		Język niemiecki	
	Średni wynik gminy	Wynik szkoły	Średni wynik gminy	Wynik szkoły	Średni wynik gminy	Wynik szkoły	Średni wynik gminy	Wynik szkoły
Bieniów	56,05	58,17	37,44	36,67	38,02	42,00	43,14	37,00
Grabik		52,14		34,93		39,00		-
Lubanice		64,00		30,50		33,33		-
Miostowice Dolne		59,71		45,86		36,90		43,25
Olbrachtów		50,62		34,15		41,33		44,75
Sieniawa Żarska		58,00		36,71		32,83		67,00
Złotnik		55,05		38,69		37,92		-
Średni wynik powiatu	56,22		43,47		52,94		41,07	
Średni wynik województwa	56,44		41,93		52,56		42,86	
Średni wynik kraju	59		46		54		45	

Najlepsze wyniki egzaminu uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej w Miostowicach Dolnych. Najstąbiej egzaminy wypadły w Szkole Podstawowe w Lubanicach. Dopiero po kilku egzaminach można wyciągać konkretne wnioski, obecnie na wynik przełożenie mógł mieć skład grupy, liczebność klasy, ilość orzeczeń i opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznych. Na pewno dobry wynik nie zwalnia szkoły z dalszych działań w celu utrzymania go, a szkoły ze słabszym wynikiem powinny podjąć działania w celu przeanalizowania przyczyn i wyeliminowania ich na przyszłe lata.

12.8. ZATRUDNIENIE W SZKOŁACH

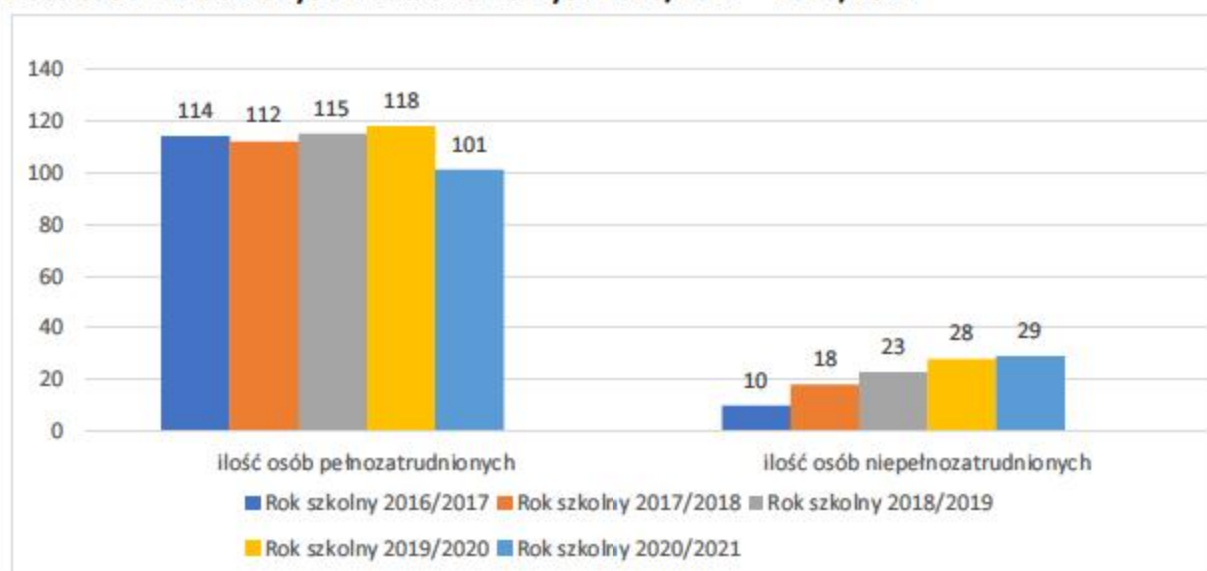
Głównym kosztem są nadal zasadniczo koszty wynagrodzeń nauczycieli, znacznemu wzrostowi ulegają także koszty wynagrodzeń pracowników niepedagogicznych. Struktura zatrudnienia stanowi coraz większy problem, coraz więcej nauczycieli musi doksztalać się i uczyć kilku przedmiotów lub pracować w kilku szkołach- wpływać to może na jakość kształcenia. Średni wiek pracowników dydaktycznych jest coraz wyższy, zatrudniamy mało młodych nauczycieli.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat szkolnych zmieniła się wielkość realizowanych etatów dla poszczególnych nauczycieli, we wcześniejszych latach zdecydowana większość kadry miała godziny ponadwymiarowe i to w większości w maksymalnym wymiarze, natomiast obecnie coraz trudniej zapewnić etat nauczycielowi i nie wszyscy mają możliwość realizowania godzin ponadwymiarowych.

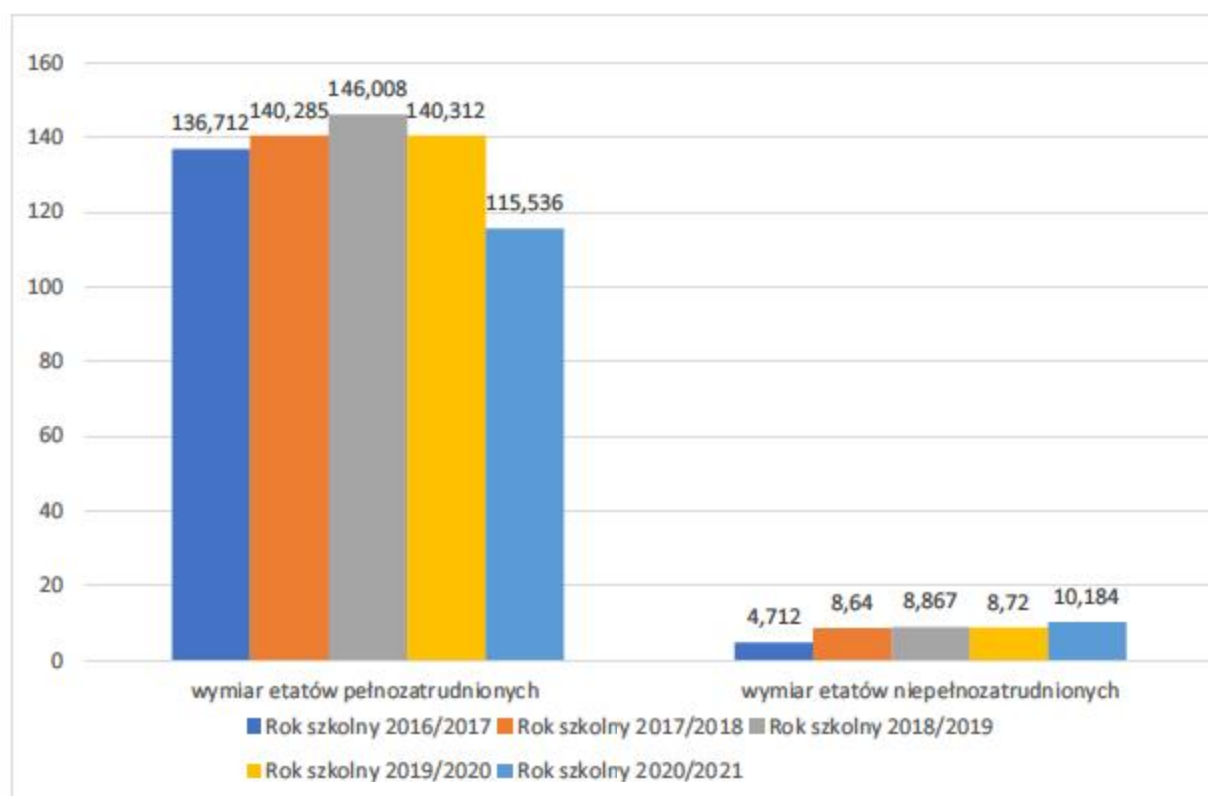
Dodatkowo zawieszenie zajęć w szkołach i placówkach wychowania przedszkolnego w okresie od 12 do 27 marca 2020 r. spowodowało nierealizowanie godzin ponadwymiarowych, a to z kolei zaważyło na niewykonaniu średniego wynagrodzenia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego nauczycieli i konieczność wypłaty tzw. czternastek dla 88 nauczycieli dyplomowanych w łącznej kwocie 22 340,52zł.

W roku szkolnym 2016/2017 w całej gminie było 141,424 etatów, w roku 2018/219 już 154,875, a w roku 2020/2021 125,72 etatów, przy czym spadek nie jest spowodowany redukcją osób zatrudnionych, ale ograniczeniem głównie ilości godzin ponadwymiarowych, mimo utrzymania na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego zajęć dodatkowych (kótek, zajęć dla dzieci z opiniami i orzeczeniami itp.).

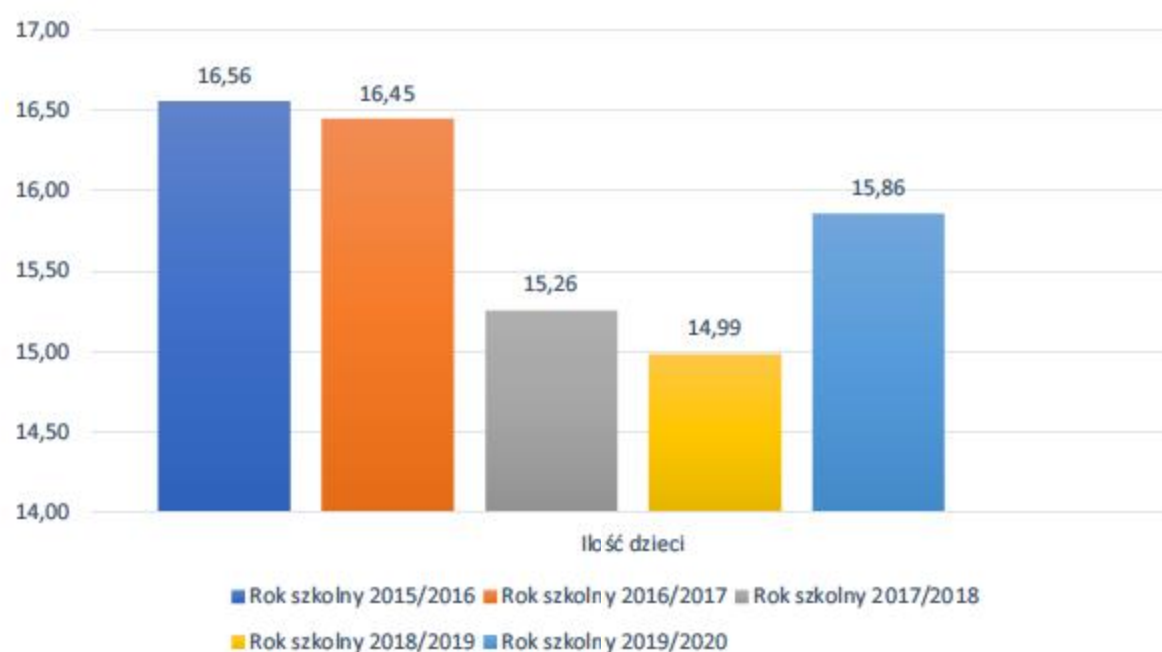
Ilość osób zatrudnionych w latach szkolnych 2016/2017 – 2020/2021

Wymiar etatów osób zatrudnionych w latach szkolnych 2016/2017 – 2020/2021

Ilość dzieci na 1 oddział w latach szkolnych 2015/2016 – 2019/2020

*Ilość dzieci na oddział łącznie w szkołach oraz placówkach wychowania przedszkolnego

W latach 2017/2018 oraz 2018/2019 znacznie spadła średnia liczba dzieci na oddział. Spowodowało to konieczność rozszerzenia, łączenia zajęć i ograniczenia otwierania małych klas, dużą uwagę zaczęto przywiązywać także do rekrutacji przedszkolnej, ponieważ zauważono, że dzieci chętniej zostają w szkole, przy której chodziły już wcześniej do przedszkola.

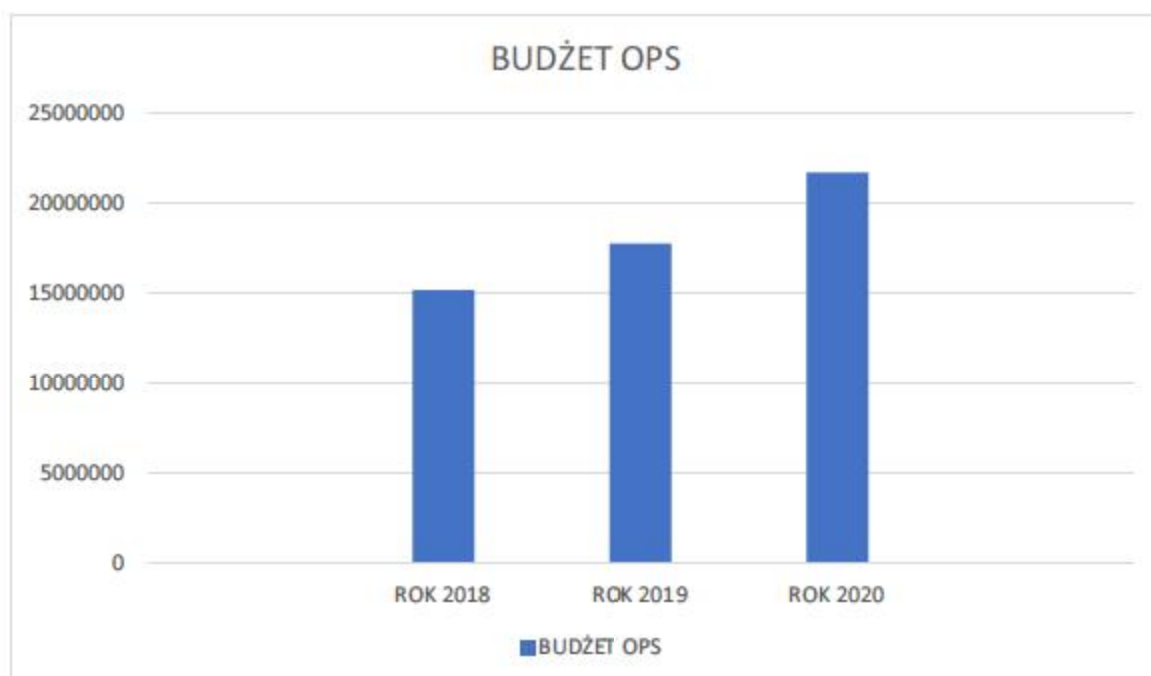
Podsumowując należy uznać, iż baza lokalowa i dydaktyczna szkół jest na dobrym poziomie, kadra podnosi swoje kwalifikacje, optymalny wybór zajęć dodatkowych dla uczniów, zapewniona opieka z zakresu pomocy psychologiczno - pedagogicznej. Jednak głównym problemem z jakim mierzą się szkoły jest stale malejąca liczba uczniów i spadek średniej liczebności oddziału, co bezpośrednio przekłada się na wysokie koszty utrzymania szkół.

Szczegółowa informacja z zakresu oświaty i wychowania składana jest co roku w terminie do końca października w ramach **Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny.**

13. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE ŻARY

13.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WYDATKÓW

Całkowity budżet GOPS Żary w 2020 r. wyniósł 21 687 998,00 zł, na przestrzeni trzech lat obserwujemy stały wzrost budżetu. Wiąże się to głównie ze zwiększonymi wydatkami na świadczenia wychowawcze w związku z rozszerzeniem spektrum osób uprawnionych oraz wzrost wydatków na opłatę pobytu w domach pomocy społecznej i na organizację usług opiekuńczych, co związane jest ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Zwiększone wydatki w ostatnich latach związane są również z realizacją nowych zadań przez Ośrodek.

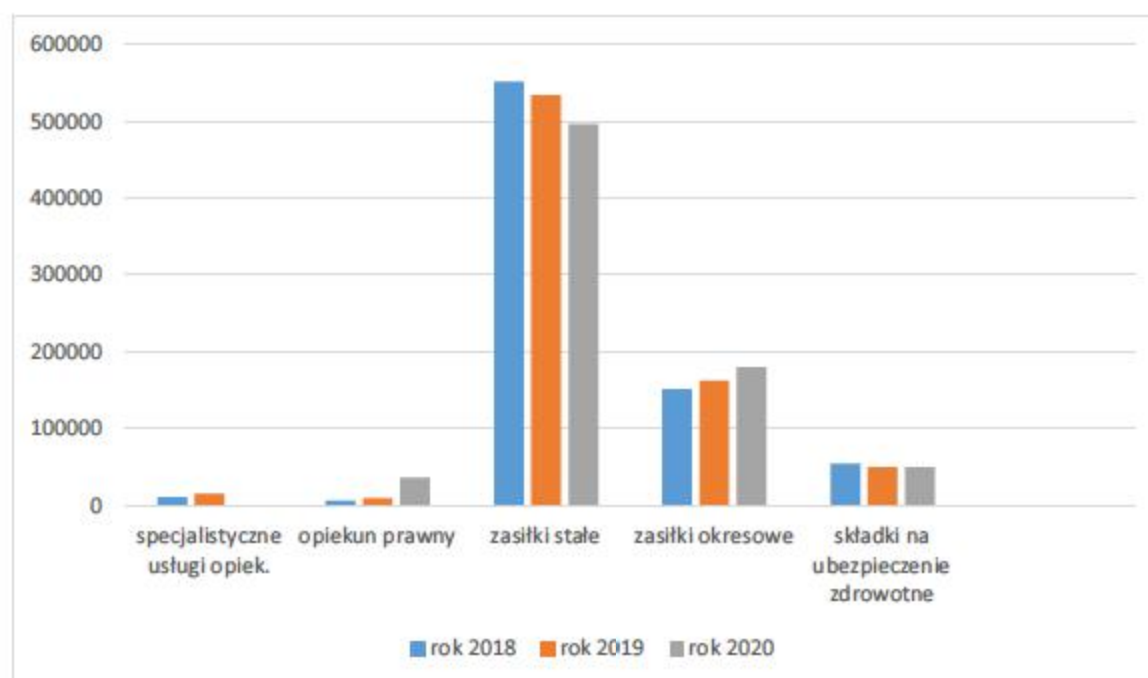

13.2. POMOC SPOŁECZNA

Wydatki na poszczególne formy pomocy w zaokrągleniu do 1 zł oraz liczba osób korzystających.

Zadania GOPS Żary z zakresu pomocy społecznej finansowane z budżetu państwa:

Lp.	Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	11 035	1 552	0
2	Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	5 800	9 126	35 698
3	Zasiłki stałe	551.094	534 086	496 040
4	Zasiłki okresowe	151.309	162 056	179 998
5	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały oraz objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	54.043	49 716	44 720

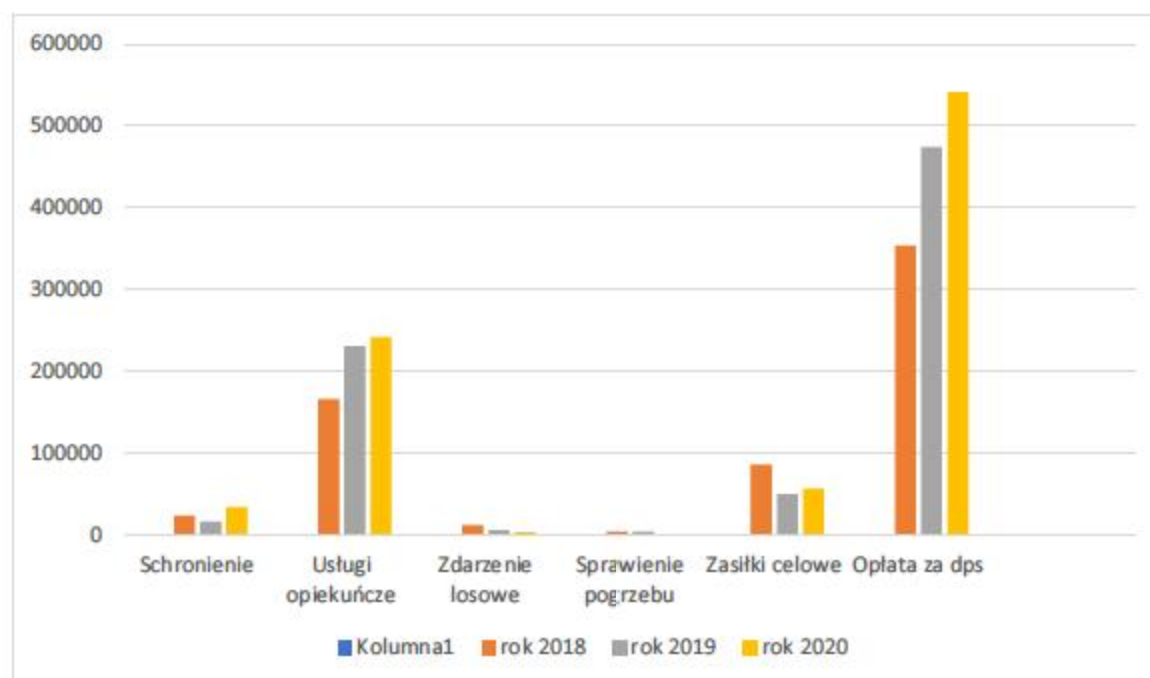
Wydatki GOPS w latach 2018 - 2020

Liczba osób korzystających

Lp.	Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	1	0
2	Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	5	8	12
3	Zasiłki stałe	105	99	83
4	Zasiłki okresowe	99	100	98
5	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały oraz objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	108	101	80

Zadania GOPS Żary z zakresu pomocy społecznej finansowane ze środków własnych Gminy:**Wydatki w zł**

Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Schronienie	22.525	14 975	32 975
Usługi opiekuńcze	165.293	230 380	241 044
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	11.000	5.000	2 800
Sprawienie pogrzebu	3.380	3.320	0
Zasiłki celowe	85.090	48.675	56 034
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	353.466	473.915	541 428

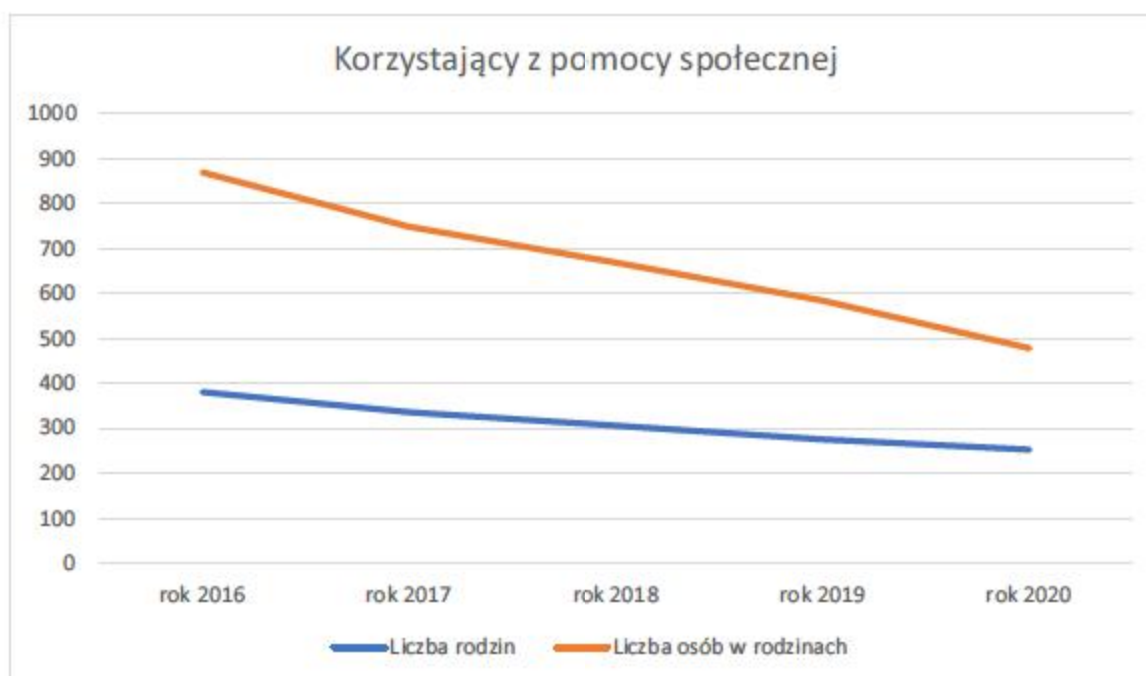
Wydatki w zł

W 2020 r. na pomoc w formie usług opiekuńczych wydatkowano ogólną kwotę 241 044 zł, z czego ze środków własnych Gminy 157 345zł, na pozostałą kwotę 32 596zł pozyskano dotację w ramach rządowego programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – Edycja 2020 ” oraz kwotę 51 103 w ramach rządowego programu Usługi Opiekuńcze 75+.

Wydatki na odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ulegają stałemu wzrostowi, w 2020r. w porównaniu do 2018 wydatki wzrosły o kwotę 187 962 zł. Jest to wynikiem starzenia się społeczeństwa i zwiększonym zapotrzebowaniem na tę formę pomocy. Ponadto corocznie domy pomocy społecznej przeliczają średniomiesięczny koszt utrzymania w DPS, co wiąże się ze zwiększeniem opłaty miesięcznej o kilkaset złotych. Średni koszt odpłatności ponoszony przez Gminę za mieszkańca w DPS wyniósł 3000zł.

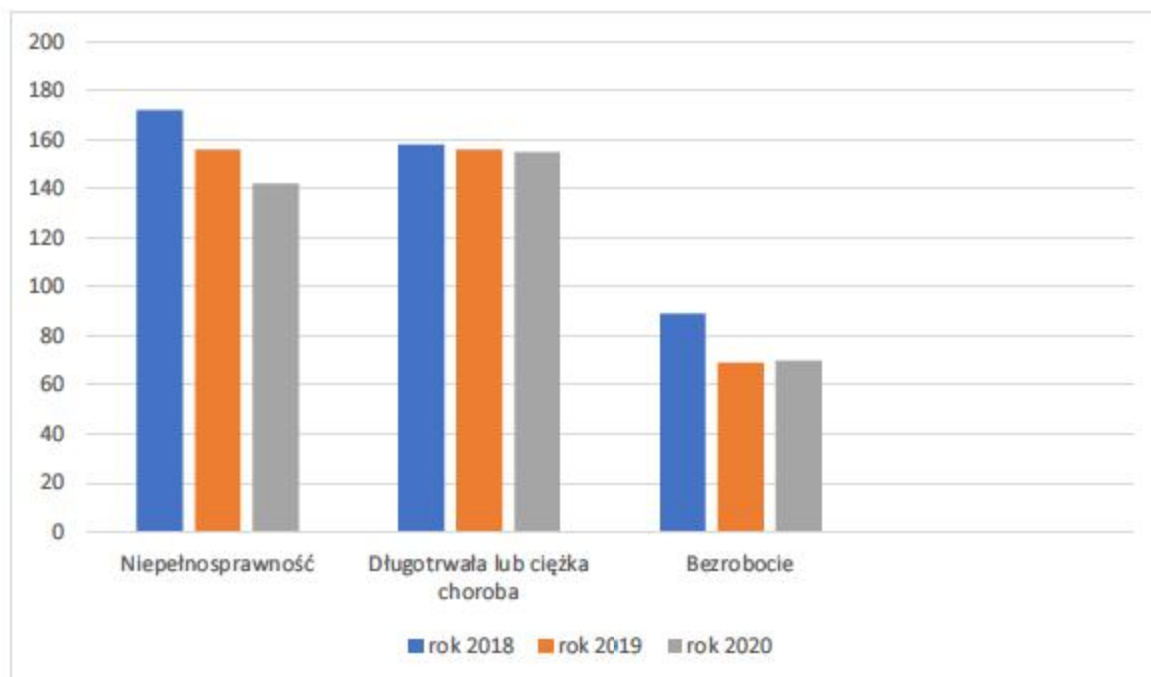
Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

ROK	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2018	306	668
2019	275	584
2020	253	478

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej w Gminie Żary są niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i bezrobocie.

Liczba osób korzystających z powodu niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby i bezrobocia.

Pozostałe powody przyznania pomocy społecznej – liczba rodzin:

Powód trudnej sytuacji	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Ubóstwo	210	177	170
Bezdomność	11	10	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	44	33	27
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodziny niepełne i wielodzietne	61	53	50

Przemoc w rodzinie	2	4	6
Alkoholizm	37	30	33
Narkomania	2	3	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	3	4
Zdarzenie losowe	9	4	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

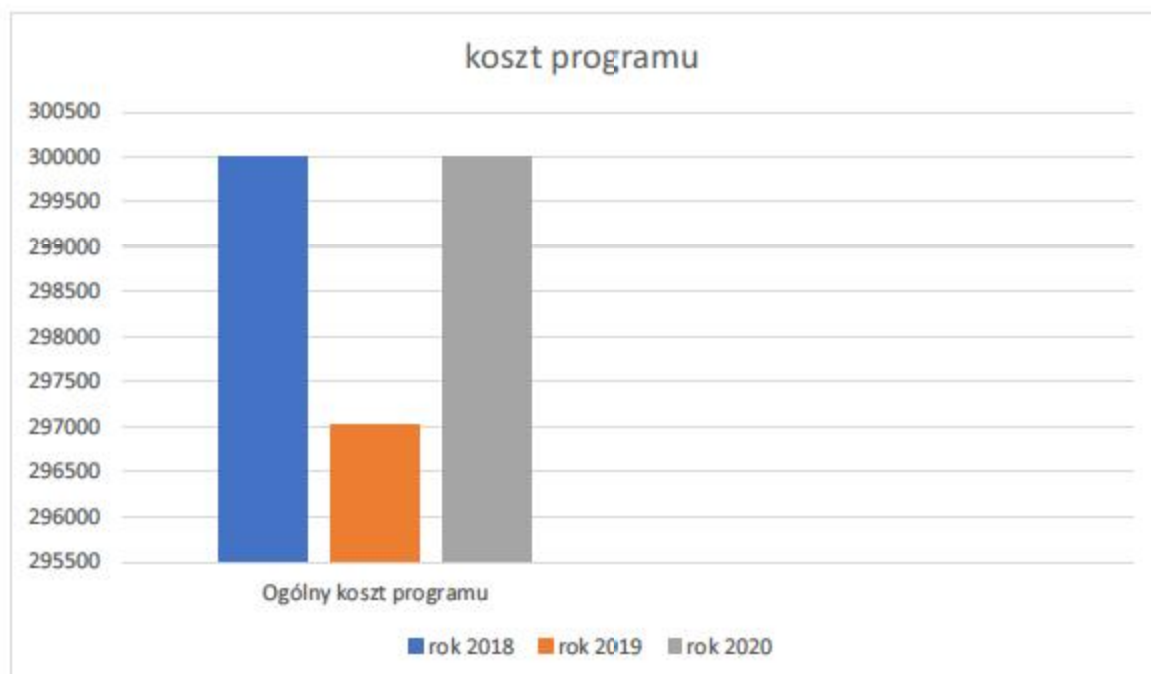
Program „Posiłek w szkole i w domu”

Program skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej. W 2020r. dofinansowanie posiłków z dotacji wyniosło 63% wydatkowanej kwoty.

W 2020 wydatkowano ogólną kwotę 300 000zł, w tym:

- zasiłki na zakup żywności z programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na kwotę 234 789 zł dla 169 rodzin- 366 osób
- posiłki w szkołach dla dzieci i osób dorosłych – przyznana dla 109 osób na kwotę 65 211 zł

Obecnie obserwujemy znaczny spadek osób objętych tą formą pomocy. W roku 2020 w związku z pandemią wirusa Covid-19 i zamknięciem szkół i zmianą formy pomocy z posiłku na zasiłek celowy na zakup żywności zwiększyła się kwota przeznaczona na wypłatę pomocy

13.3. ZADANIA REALIZOWANE Z USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH I FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Ośrodek realizując ustawę o świadczeniach rodzinnych w 2020r. przyznał i wypłacał następujące świadczenia;

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na kwotę 1.140.368 zł dla 850 osób
- zasiłek pielęgnacyjny na kwotę 1.339.958 zł dla 520 osób,
- świadczenie pielęgnacyjne na kwotę 1.307.880 zł dla 60 osób
- specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 130.200 zł dla 18 osób.
- Zasiłek dla opiekuna na kwotę 66.500 zł dla 9 osób,
- świadczenie rodzicielskie na kwotę 222.520 zł dla 19 osób

- świadczenie z funduszu alimentacyjnego na kwotę 213.120 zł dla 20 osób,

Razem na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wydatkowaliśmy 4.420.546 zł

Liczba świadczeń w kolejnych latach

Świadczenie opiekuńcze	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem	6.513	6.494	6.210
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	1.083	1.077	1.122
Zasiłek pielęgnacyjny – osoba niepełnosprawna powyżej 16 rz. o znacznym stopniu niepełnosprawności	3.807	3.823	3.522
Zasiłek pielęgnacyjny osoba, która ukończyła 75 lat	41	27	12
Zasiłek pielęgnacyjny – osoba niepełnosprawna powyżej 16 rz. legitymująca się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności powstałej przed ukończeniem 21 r.ż.	1.582	1.567	1.554
Świadczenie pielęgnacyjne	639	667	716
Specjalny zasiłek opiekuńczy	261	240	210

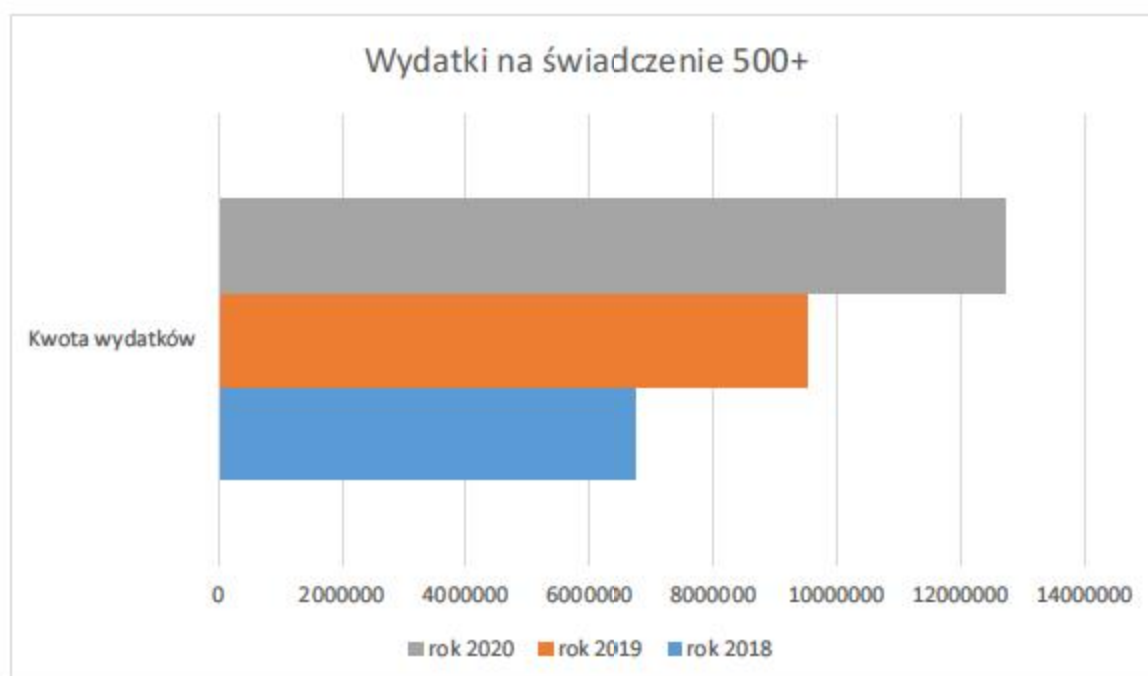
Dodatkowo zostały przyznane i wypłacone świadczenia dla mieszkańców w formie:

- dodatków mieszkaniowych wypłacono kwotę w wys. 15 044zł , dla 7 rodzin
- dodatku energetycznego.–wypłacono kwotę 419 zł dla 3 rodzin.

13.4. ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE 500+

W 2020 realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Liczba dzieci, którym wypłacono świadczenia : 2.205 dzieci w wieku od 0-18 roku życia; liczba rodzin – 751. Kwota wypłaconych świadczeń za 2020 rok : 12 720 147,00 zł.

13.5. JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE „DOBRY START” (300+)

Świadczenie realizowane od 2018 r. W 2020 rok Program „Dobry Start” wnioski złożyło 1082 rodzin na 1581 dzieci, wnioski można było składać przez Internet oraz w formie papierowej.

Kwota wypłaconych świadczeń w 2020 : **474 300,00zł** w poprzednich latach wypłata świadczeń utrzymywała się na tym samym poziomie – w 2019r.- 470.700 zł a w 2018r.- 480.000zł

13.6. KARTA DUŻEJ RODZINY

Ogólnopolski program realizowany jest od 2012 r. W roku 2020 wydano 208 nowych kart dla 94 rodzin. Od roku 2018 karty DR mogą otrzymać rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na 3 dzieci czyli rodzice dzieci dorosłych dlatego liczba tych kart sukcesywnie wzrasta.

Karta Dużej Rodziny uprawnia do zniżek, które oferowane są zarówno przez instytucje państwowe, jak i firmy prywatne na terenie całego kraju. Lista miejsc i wysokość zniżek dostępna jest na stronie: www.rodzina.gov.pl. Miejsca, w których przysługują zniżki oznaczone są specjalnym znakiem "Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny". Aby skorzystać ze zniżki należy w tak oznaczonym punkcie okazać kartę.

13.7. POZOSTAŁE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

- **Zapewnienia rodzinom wsparcia asystenta rodziny oraz koordynowanie opłat za dzieci przebywające w rodzinach zastępczych.**

W 2019 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny. Asystent zatrudniony na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy, na łączną kwotę 35 770 zł. Łącznie przez 2020 rok asystentem rodziny objętych było 19 rodzin o liczbie dzieci 36.

- **Obsługa organizacyjno-techniczna działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Zespół Interdyscyplinarny ze względu na pandemię COVID spotykał się w 2020 roku jeden raz 23.09.2020. jednakże członkowie pozostają w stałej komunikacji telefonicznej lub e-mailowej i na

bieżąco monitorowane są poszczególne problemy zjawiska przemocy jak i również szuka się odpowiednich rozwiązań do danej sytuacji. Natomiast grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2020 roku spotykały się stacjonarnie 7 razy podobnie jak członkowie Zespołu ich członkowie pozostawali w systematycznym kontakcie telefonicznym i e-mailowym podejmując określone działania względem rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy. Podczas spotkań prowadzono procedurę Niebieskich Karty w 18 rodzinach (Karty nowo założone).

- **Prowadzenie Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego przy GOPS w Żarach**

Osoby doznające przemocy w rodzinie, sprawcy przemocy, a także inne osoby wymagające wsparcia specjalistów miały możliwość korzystania z pomocy terapeuty jak i psychologa. Ponadto była prowadzona grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową. Specjaliści w PKI mieli dyżury 2 razy w miesiącu każdy.

- **Obsługa działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Ze środków pochodzących z pozwoleń na sprzedaż alkoholu prowadzone są przede wszystkim działania z zakresu profilaktyki uzależnień w szkołach oraz finansowanie otwartych konkursów ofert z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki uzależnień. W roku 2020 wydatkowaliśmy z tych środków kwotę 98 998,00 zł.

- **Prace społecznie użyteczne w 2020 roku.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nadzoruje realizację Programu prac społeczno - użytecznych na terenie Gminy Żary. Uwzględniając potrzebę aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców powiatu żarskiego - bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Łącznie mogło podjąć pracę w okresie od lutego do listopada 2020 r. – 180 osób. (średniomiesięcznie po 18 osób.) Kwota zabezpieczona przez Gminę to 30 tys. zł.

13.8. PROJEKTY I PROGRAMY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK W 2020 R.

- *Programy współfinansowane ze środków UE*

Projekt finansowany ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój pod nazwą „**Wdrożenie usprawnień organizacyjnych w GOPS w Żarach**”. Projekt był finansowany ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu Państwa w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt miał na celu wprowadzenie usprawnień organizacyjnych w Ośrodku, tzn.: oddzielenie pracy socjalnej od świadczeń finansowych realizowanych w Ośrodku. Projekt był realizowany w tej formie do 30 czerwca 2020. Po zakończeniu projektu praca w Ośrodku realizowana jest tak jak zakładał projekt.

Na realizację tego projektu w 2020 roku otrzymaliśmy dotację wys. 211 262,36 zł. Koszt całego projektu – 417.675zł

Projekt „Od Zależności do samodzielności”

Projekt „Od Zależności do samodzielności” był w 80% finansowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, wkład własny Gminy wynosił -20%. Koszt całego projektu to 37 500,-zł. Realizacja tego projektu trwała od lipca do grudnia 2020r. Odbiorcami projektu było 20 osób z zaburzeniami psychicznymi, które ze względu na swoje schorzenia znalazły się w trudnej sytuacji życiowej

Programy profilaktyki ochrony zdrowia

Kontynuacja „**Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Żary na lata 2018 - 2020**”. W 2020 roku kończyliśmy realizację programu z zakresu ochrony zdrowia „**Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w gminie Żary na lata 2018-2020**”. Celem głównym programu było zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy poprzez wdrożenie profilaktyki polegającej na przeprowadzeniu edukacji zdrowotnej oraz szczepieniach ochronnych przeciwko wirusowi HPV w określonej populacji mieszkańców Gminy Żary. Działania edukacyjne były realizowane na terenie szkół a także z przychodni zdrowia ,która realizowała szczepienia HPV.

W ramach akcji szczepień ambulatoryjnych planowaliśmy corocznie objąć programem około 60 mieszkank gminy w wieku 13 lat razem przez 3 lata (2018-2020) 186 nastolatek. Z akcji szczepień skorzystało 115 dziewcząt (roczniki 2005, 2006,2007) zamieszkałych na terenie Gminy Żary

Realizacja „**Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w gminie Żary na lata 2018-2020**” została przedstawiona w poniższej tabeli.

Rok realizacji programu	Planowana liczba szczepień wg programu	Rzeczywista liczba szczepień	Koszt szczepień
2018	60	34	13 322 zł
2019	60	35	17 598 zł
2020	64	36	20 202 zł
Razem	186	115	51 122 zł

Pozostałe programy i inwestycje

„Gminna Karta Seniora” jako element polityki społecznej realizowanej przez Gminę Żary jest nowym programem i obejmuje system zniżek, ulg oferowanych przez partnerów programu (podmioty gospodarcze), preferencji i uprawnień skierowanych do seniorów. Adresatami programu są seniorzy, za których uznaje się osoby zameldowane w Gminie Żary w wieku co najmniej 65 lat. W 2020r.

wydaliśmy 78 nowych kart.

W ramach programu seniorzy mają uprawnienia do:

- bezpłatnego korzystania z pływalni „Wodnik” w Żarach przez pierwszą godzinę pobytu na basenie 4 razy w miesiącu;
- bezpłatnego wejścia do Muzeum Pogranicza Śląsko- Łużyckiego w Żarach;
- darmowej rehabilitacji leczniczej raz w roku na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza w ramach NFZ.

W 2020 roku z bezpłatnej rehabilitacji skorzystało 24 osób, na kwotę 10 160 zł natomiast z darmowego wejścia na pływalnię 113 osoby na kwotę 2 316. Łączny koszt programu w 2020 r. wyniósł 12 476zł.

Klub Senior+ w Mirostowicach Górnych w ramach PROGRAMU WIELOLETNIEGO „SENIOR+” NA LATA 2015 - 2020 , gdzie osoby nieaktywne zawodowo w wieku 60+ mają możliwość nawiązania kontaktów towarzyskich, spotkania się z liderami społecznymi, specjalistami z różnych dziedzin, uczestniczenia w różnego rodzaju zajęciach. W 2019 Ośrodek prowadził remont pomieszczeń w budynku po byłej szkole w Mirostowicach Górnych, a od 2020 r. Klub Senior+ rozpoczął działalność. Koszty remontu i wyposażenia placówki – kwota 119.891,51 zł z dotacji Ministerstwa oraz 32.020,93 zł środki własne Gminy. W 2020 roku czynny był 3 dni w tygodniu po 3 godziny. Otrzymaliśmy dotację na prowadzenie Klubu Seniora w ramach Ministerialnego Programu Wieloletniego na lata 2015-2020 -Moduł II w wys.7950 zł, z zadań własnych wykorzystaliśmy kwotę – 11 900 zł. Środki te zostały wykorzystane na bieżące wydatki związane z działalnością Klubu w 2020r,opłaty oraz wynagrodzenie opiekuna Klubu. W 2020 roku do Klubu uczęszczało 20 osób.

Prowadzenie przez Ośrodek Placówki wsparcia dziennego w Bieniowie

Ośrodek prowadzi również Placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i podwórkowej w Bieniowie” Świetlica Środowiskowa”. Placówka działała w terminie od I-III 2020. Na działalność tej placówki w 2020 wykorzystaliśmy kwotę 1800 zł (zatrudnienie na umowę zlecenie 3 opiekunek , zakup żywności i doposażenie placówki. Do placówki uczęszczało w 2020 15 dzieci. Od m-ca kwietnia 2020 ze względu na stan epidemii była nieczynna.

Działania Ośrodka w czasie pandemii

W marcu 2020 roku całe społeczeństwo, a także Ośrodki Pomocy Społecznej stanęły naprzeciw nowemu wyzwaniu zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2.

Pracownicy w Ośrodku nadal pracowali wykonując swoje zadania bez przeprowadzenia wywiadów w terenie ale dodatkowo zajmowali się sytuacjami kryzysowymi np:

- rozpoznawanie potrzeb wśród osób objętych kwarantanną i koordynowanie udzielonej pomocy
- informowanie osób i rodzin objętych kwarantanną o możliwości skorzystania z pomocy społecznej;
- udzielanie poradnictwa telefonicznego na temat możliwości skorzystania z innych form pomocy dostępnych poza systemem pomocy społecznej.
- zakup żywności na potrzeby osób znajdujących się na kwarantannie- na zakup paczek dla osób będących na kwarantannie wydatkowaliśmy kwotę 2.049 zł
- współpraca z OSP w dostarczaniu tej żywności do osób na kwarantannie.

- rozpoznawanie potrzeb u osób starszych i niepełnosprawnych i koordynowanie oraz/lub udzielanie pomocy zgodnie z potrzebami.
- prowadzenie interwencyjnej pracy socjalnej (np. w ramach procedury NK)
- rozeznawanie sytuacji, monitoring, wsparcie rodzin wieloproblemowych, w których występują nasilone trudności opiekuńczo –wychowawcze, nie objętych wsparciem Asystenta Rodziny;

Od m-ca października 2020 został wprowadzony program wspierający ochronę zdrowia i życia osób powyżej 70 roku życia pn” Wspieraj Seniora”. Program miał na celu dofinansowanie gmin w zakresie realizacji usługi wsparcia na rzecz Seniorów, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu.

Usługa wsparcia miała polegać w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez Seniora zakresem, obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środków higieny osobistej.

Powyższe zadanie realizowane było przez Naszą Gminę samodzielnie tj. przez pracowników ośrodka pomocy społecznej.

Na realizację tego programu otrzymaliśmy dotację w wys. 21.900zł

Dodatkowo Ośrodek na zakup środków ochrony (maseczki , rękawice, środki do dezynfekcji, pleksa wydatkował kwotę – 2.313 zł

13.9. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOPS

Na podstawie danych za rok 2020, w porównaniu ich z latami poprzednimi z analizy wynika, że:

1) zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w 2018 było 299 rodzin korzystających z pomocy a w 2019 z pomocy skorzystało 275 rodzin natomiast w 2020 – 253 rodzin.

Przyczyny:

- świadczenia 500+
- wzrost najniższego wynagrodzenia
- wzrost świadczeń emerytalnych .

2) wzrasta zapotrzebowanie na usługi opiekuńczych (w 2018- 35osób w 2019- 39 osób w 2020 roku- 37osób)

3) zwiększa się ilość osób kierowanych do DPS (osób w 2018 -15 osób w 2019- 16, 2020 -17 osób) .

4) zmieniają się przyczyny korzystania z pomocy społecznej, obecnie niepełnosprawność i długotrwała choroba klientów pomocy społecznej jest najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń , przez wiele lat bezrobocie było najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy.

5) liczba osób bezrobotnych w 2020 uległa zwiększeniu w PUP Żary na dzień 30.12.2020 było zarejestrowanych 187 osób ,w 2019 w tym samym czasie 120 osób. Nadal wśród bezrobotnych liczba osób długotrwale bezrobotnych stanowi duży procent i są to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, które nie są zainteresowane podjęciem pracy a otrzymywaniem świadczeń z pomocy społecznej.

6) wśród osób korzystających z pomocy zauważamy wzrost liczby korzystających z pomocy gdzie przyczyną ubiegania się o pomoc jest niepełnosprawność i długotrwała choroba nie rzadko jest to choroba psychiczna. Trend wzrostowy spowodowany starzeniem się i pogarszaniem się stanu zdrowia społeczeństwa, oraz niskimi świadczeniami z ZUS i KRUS skutkuje to koniecznością zmiany trendów pomocy społecznej. Osoby te najczęściej objęte są pomocą w formie zasiłków stałych, usług opiekuńczych, zasiłków na zakup leków zakup opału oraz w formie pobytu w domu pomocy społecznej.

Obserwujemy też zapotrzebowanie ze strony osób starszych na placówki dziennego pobytu takie jak domy dziennego pobytu czy kluby seniora które oferują usługi:

- zajęcia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, towarzyskim
- możliwość korzystania z warsztatów kulinarnych, zajęć sportowych, edukacyjnych, zajęć rękodzieła i wielu innych zajęć
- możliwość wzięcia udziału w rozwijaniu swoich pasji i umiejętności, a także w rozwoju ruchu samopomocy na rzecz osób potrzebujących w tym seniorów.

W związku z tym realizujemy coraz więcej programów dla osób starszych a także osób niepełnosprawnych.

7) Zwiększyła się liczba osób korzystających z świadczeń wychowawczych.

Przyczyny większej ilości wypłacanych świadczeń wychowawczych :

- Zmiana kryteriów przyznawania , świadczenie dla wszystkich dzieci bez względu na dochód.

9) zwiększyła się liczba rodzin niewydołnych wychowawczo, a co za tym idzie coraz więcej dzieci trafia do pieczy zastępczej spokrewnionej i nie spokrewnionej (wcześniej średnio rocznie z Naszej Gminy trafiały 3-4 osoby do pieczy zastępczej w roku 2020 było zabranych 8 dzieci)

14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OBRONA CYWILNA

14.1. OCHRONA PRZECIWOŻAROWA

W zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie Gminy wszelkie działania koordynowane są przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, której działania wspiera 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu naszej Gminy tj. OSP Bieniów, OSP Lubanice, OSP Marszów, OSP Mirostowice Dolne, OSP Sieniawa Żarska i OSP Złotnik.

Spośród wszystkich jednostek gminnych 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (Bieniów, Lubanice, Sieniawa Żarska, Złotnik) są zintegrowane z Krajowym Systemem Ratowniczo-Gaśniczym. Wszystkie gminne jednostki OSP w miejscowościach stacjonowania, posiadają remizy strażackie, wyposażone w profesjonalne środki łączności, tj. syreny elektryczne z możliwością zdalnego uruchamiania, z selektywnym wywoływaniem oraz radiostacje nasobne i samochodowe.

Liczba członków zwyczajnych gminnych jednostek OSP aktualnie wynosi 233, w tym 189 mężczyzn i 44 kobiety, członków honorowych 7 i 41 członków wspierających. Bezpośrednio w akcjach ratowniczo-gaśniczych może uczestniczyć łącznie 119 ochotników OSP z terenu Gminy Żary.

Pasja działalności społecznej w zakresie ochrony przeciwpożarowej przekazywana jest młodszemu pokoleniom. W 2020 r. na terenie Gminy działało 5 Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, liczących 90 członków.

Do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych w swojej dyspozycji mają:

OSP Bieniów – średni pojazd gaśniczy INVECO (2019 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1999 r.), 19 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, jednostka włączona do KSRG (Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego);

OSP Lubanice – średni pojazd gaśniczy IVECO (2016 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1999 r.), 28 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo -gaśniczych, jednostka włączona do KSRG;

OSP Marszów – średni pojazd gaśniczy RENAULT (2020 r.), 15 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych

OSP Mirostowice Dolne – średni pojazd gaśniczy IVECO (2016 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1992 r.), 14 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych;

OSP Sieniawa Żarska – średni pojazd gaśniczy RENAULT (2018 r.) MERCEDES (1982 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1997 r.) LUBLIN (1997 r.), 23 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, jednostka włączona do KSRG;

OSP Złotnik – średni pojazd gaśniczy MAN TGM 18320 (2020 r.) zakupiony w miejsce pojazdu , który uległ spaleniowi podczas akcji ratowniczo-gaśniczej w lipcu 2019 r., lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1998). Ponadto OSP posiada 19 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, jednostka włączona do KSRG;

Ponadto 5 jednostek OSP wyposażonych jest w specjalistyczny sprzęt hydrauliczny do usuwania kataklizmów budowlanych i wypadków drogowych, natomiast wszystkie jednostki OSP posiadają na swoim wyposażeniu aparaty powietrzne do ochrony dróg oddechowych, torby medyczne R1-PSP, agregaty prądotwórcze, maszty oświetleniowe, pompy szlamowe, pólśzlamowe pływające, pilarki do drewna, betonu i stali.

Członkowie Ochotniczych Straży Pożarnych wciąż podnoszą swoje kwalifikacje i umiejętności przydatne do działań ratowniczo-gaśniczych. Posiadają kursy kwalifikacyjne w kategoriach pożarniczych tj. Dowódcy OSP, Naczelnicy OSP, Strażacy ratownicy OSP, kursy przedmedyczne, kierowcy i konserwatora sprzętu ratowniczego, także kursy z zakresu ratownictwa technicznego.

W 2020 roku jednostki OSP Marszów oraz OSP Złotnik zostały doposażone w średnie samochody ratowniczo-gaśnicze.

Koszt zakupu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP Złotnik wyniósł 833.940,00 zł. Powyższa kwota została sfinansowana ze zwrotu środków z tytułu odszkodowania od ubezpieczyciela za spalone auto podczas akcji ratowniczo-gaśniczej w kwocie 624.407,40 zł, dotacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w kwocie 175.592,60 zł oraz dotacji z Urzędu Gminy Żary w kwocie 33.940,00 zł.

Koszt zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP Marszów wyniósł 809.340,00 zł . Na powyższą kwotę składa się dotacja otrzymana z Urzędu Gminy Żary w wysokości

349.340,00 zł, środki otrzymane z WFOŚiGW w kwocie 263.000,00 zł oraz dotacja z MSWiA w kwocie 197.000,00 zł.

Dla zapewnienia gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej i przeprowadzenia sprawnej akcji ratowniczo-gaśniczej, jednostka OSP Złotnik została wyposażona w zestaw sprzętu ratownictwa technicznego (Holmatro). Koszt całkowity zakupu wyniósł 45.000,00 zł na co składało się, dofinansowanie ze środków Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w kwocie 20.000,00 zł, dofinansowanie ze środków Komendanta Głównego PSP wyniosło 13.875,00 zł oraz dofinansowanie z środków Gminy Żary w kwocie 11.125,00 zł.

Ponadto w 2020 roku zostało zakupionych 12 kompletów ubrań specjalnych ochrony osobistej dla członków OSP z terenu Gminy Żary za kwotę 72.000,00 zł., z czego WFOŚ i GW w Zielonej Górze dofinansował zakup w kwocie 36.000,00 zł.

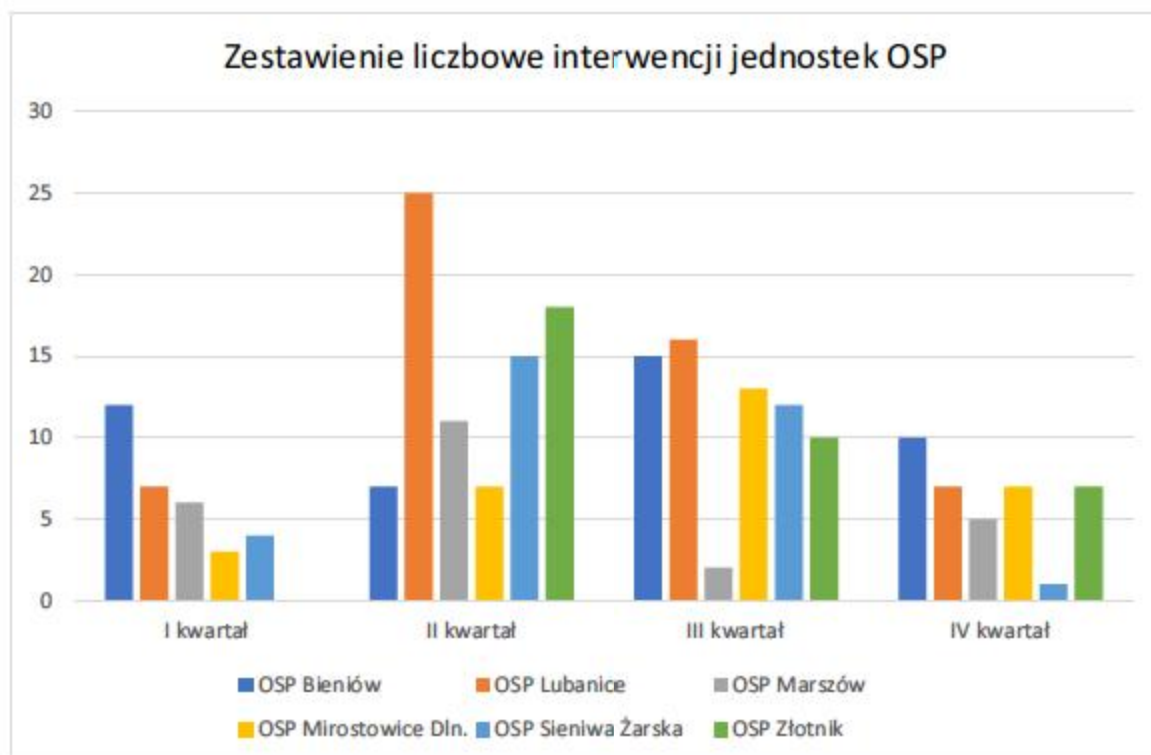

Dodatkowo wszystkie jednostki OSP Gminy Żary w 2020 roku wniosły do WFOŚiGW o dofinansowanie na zakup brakującego sprzętu i otrzymały dotację w wysokości po 20 000,00 zł każda.

Ochrona przeciwpożarowa cieszy się zainteresowaniem również wśród najmłodszych. W lutym br. w świetlicy wiejskiej w Sieniawie Żarskiej odbyły się eliminacje gminne Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”. W turnieju wzięło łącznie udział 35 uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zwycięzcy otrzymali nagrody rzeczowe, ze względu na rozwój pandemii nie odbyły się późniejsze etapy turnieju.

Rozwój wirusa SARS-CoV-2 odbił się także na fizyczno-sprawnościowych formach rywalizacji. W roku 2020 jednostki OSP Gminy Żary nie miały możliwości rywalizacji w gminnych zawodach sportowo-pożarniczych, które do tej pory odbywały się rokrocznie i cieszyły dużą popularnością.

W 2020 roku gminne jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych brały udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych dot. miejscowych zagrożeń i pożarów, łącznie jednostki OSP gminy Żary interweniowały 202 razy.

W miesiącu kwietniu i maju 2020 roku jednostka OSP Lubanice brała udział w akcji **pt. „Zostań w domu”**, finansowaną przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze. Samorząd Województwa przekazał na realizację zadania dotację w wysokości 10 000zł. Zgodnie z umową 7.500,00 zł zostało wykorzystane na zakup podstawowych artykułów spożywczych i środków higieny osobistej, a pozostała kwota tj. 2.500,00zł na pokrycie kosztów związanych z realizacją w/w zadania oraz zakup środków czystości i materiałów ochronnych tj. maseczki, rękawice, kombinezony, śr. dezynfekujące. W ramach zadania przygotowano 75 paczek/pakietów i dostarczono je w trzech transzach dla 25 seniorów z terenu Gminy Żary. Lista osób do których trafiła w/w pomoc, została wytypowana i wskazana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach.

Gmina Żary podejmuje szereg działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy. I tak w 2020 rok udzielono dotacji dla:

- **Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej** z przeznaczeniem na funkcjonowanie i utrzymanie Placówki Straży Granicznej w Tuplicach w wysokości **5.000 zł**,
- **Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp.** z przeznaczeniem na bieżące funkcjonowanie i utrzymanie KPP w Żarach, nagrody dla policjantów oraz rekompensatę za dodatkowe służby patrolowe w ramach działań prewencyjnych w wysokości **8.000 zł**,

- **Komendy Wojewódzkiej/ Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej** z przeznaczeniem na wydatki inwestycyjne związane z realizacją zadania pn. **„Budowa strażnicy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą w Żarach” w wysokości 150.000 zł.**

14.2. ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

Bezpieczeństwo to jedna z podstawowych potrzeb człowieka. Odznacza się brakiem ryzyka utraty rzeczy dla człowieka najcenniejszych: życia, zdrowia, pracy, szacunku, uczuć dóbr materialnych i dóbr niematerialnych. Człowiek, grupa społeczna, państwo, organizacje międzynarodowe starają się oddziaływać na swoje otoczenie zewnętrzne i sferę wewnętrzną, by usuwać a przynajmniej oddalać zagrożenia. Zarządzanie kryzysowe w obliczu zagrożenia COVID-19 oznaczało konieczność zaangażowania szeregu niezależnych umiejętności z różnych obszarów, w celu ułatwienia podjęcia odpowiednich decyzji. Wójt Gminy Żary na mocy ustawy o samorządzie terytorialnym odpowiada za bezpieczeństwo, porządek oraz koordynację działań służb w sytuacjach zagrożeń na danym terenie administracyjnym. W myśl zasady jednoosobowego kierowania w sytuacjach kryzysowych Wójt jest Przewodniczącym Gminnego Zespołu Reagowania Kryzysowego, w skład, którego wchodzi Sekretarz Gminy, Kierownicy Referatów, Kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, Komendant Gminny OSP oraz przedstawiciel KP PSP w Żarach. Z uwagi na ograniczenia związane z pandemią w 2020 roku nie odbyło się posiedzenie wyjazdowe na teren jednej z pobliskich spółek jak również zaplanowana próba ewakuacji uczniów i personelu wybranej gminnej szkoły podstawowej.

Zapoczątkowane w 2019 r. przeszukiwania związane z wykryciem przypadku wystąpienia Afrykańskiego Pomoru Świń na terenie Gminy Żary były kontynuowane w miesiącach styczniu, lutym, sierpniu, wrześniu i październiku 2020 roku. Gmina jako współorganizator brała w nich czynny udział poprzez koordynację działań logistycznych związanych z ich organizacją. Przeszukiwania miały miejsce na obszarach miejscowości Bieniów, Olbrachtów, Lubanice, Złotnik, Sieniawa Żarska i były prowadzone przy współpracy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii.

W związku z ogłoszeniem na terenie RP stanu pandemii w 2020 roku została uruchomiona rezerwa zarządzania kryzysowego z przeznaczeniem na zakup środków ochrony osobistej tj. maseczek, rękawiczek, chusteczek jednorazowych oraz testów dla mieszkańców gminy w wysokości 15.000,00zł. Dodatkowo placówki oświatowe otrzymały z Urzędu Wojewódzkiego płyny dezynfekcyjne w celu utrzymywania obiektów w wymaganym reżimie sanitarnym.

W trosce o bezpieczeństwo mieszkańców utworzono biuro podawcze oraz punkt kasowy na parterze Urzędu Gminy.

Przed wejściem zostały wystawione środki dezynfekcyjne, maseczki, które również znajdują się na każdym piętrze urzędu.

Wszystkie działania zostały przeprowadzone w celu poprawy bezpieczeństwa dla osób z zewnątrz jak również dla pracowników urzędu.

W ramach działań monitorowania rozpowszechniania się wirusa Gmina Żary została zobligowana do przekazywania do Starosty Powiatu Żarskiego codziennych raportów dotyczących funkcjonowania pracy urzędu, jednostek oświaty i informacji o odwołanych imprezach kulturalno-sportowych na terenie Gminy Żary.

Powszechny Spis Rolny PSR 2020

Statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego. Wypełnienie tego zobowiązania gwarantuje m.in. realizacja spisów rolnych.

Wyniki spisu rolnego są jedynym źródłem, które pozwala dokładnie scharakteryzować polskie rolnictwo. Służą władzom lokalnym i centralnym do podejmowania trafnych decyzji strategicznych, opartych na analizie danych.

Obowiązek realizacji spisów nakłada na państwa członkowskie Unii Europejskiej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady, jak również wynika on z rekomendacji FAO, zawartych w dokumencie pn. „Światowy program spisów rolnych rundy 2020 r.” W państwach członkowskich ONZ pełne badanie realizowane jest raz na 10 lat i obejmuje wszystkie gospodarstwa rolne. Poprzedni Powszechny Spis Rolny odbył się w Polsce w 2010 r.

Powszechny Spis Rolny był prowadzony w całej Polsce od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

Ustawa o spisie rolnym uregulowała zakres, formę i tryb przeprowadzenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego powszechnego spisu rolnego w 2020 r., oraz zakres, formę i tryb prac związanych z przygotowaniem i opracowaniem wyników spisu.

Realizacją spisu rolnego kierowali:

- Generalny Komisarz Spisowy – Prezes GUS, dr Dominik Rozkrut;
- Zastępca Generalnego Komisarza Spisowego – dyrektor Centralnego Biura Spisowego (CBS) – dr Janusz Dygaszewicz;
- Wojewódzki komisarz spisowy – wojewoda w wojewódzkim biurze spisowym, którego zastępuje dyrektor właściwego urzędu statycznego;
- Gminny komisarz spisowy – Wójt Gminy Żary Leszek Mrożek

Spis rolny został przeprowadzony w gospodarstwach rolnych osób fizycznych (gospodarstwach indywidualnych), osób prawnych; jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej.

Rolnicy udzielali informacji o gospodarstwach rolnych poprzez:

- samospis internetowy przeprowadzony za pośrednictwem interaktywnej aplikacji, która była dostępna na
- na stronie internetowej;
- odpowiedzi w wywiadzie telefonicznym przeprowadzanym przez rachmistrza telefonicznego,
- odpowiedzi w wywiadzie bezpośrednim przeprowadzanym przez rachmistrza terenowego, który odwiedził gospodarstwo rolne.

Na terenie Gminy Żary gospodarstwa rolne odwiedzało dwóch rachmistrzów spisowych wyłonionych w ramach ogłoszonego naboru. Po przejściu szkoleń prowadzonych przez Wojewódzkie Biuro Spisowe przeszli egzamin z wiedzy o rolnictwie, co umożliwiło wykonywanie prac spisowych na terenie naszej gminy.

Gminny Komisarz spisowy przy udziale gminnego biura spisowego przeprowadził prace organizacyjne i przygotowawcze do spisu rolnego. PSR był promowany na poziomie i lokalnym poprzez gminną stronę internetową oraz media społecznościowe, gazetę gminną. W ramach prac informacyjnych korzystano z ogólnopolskiej kampanii informacyjnej „Spiszmy się, jak na rolników przystało”, która informowała rolników o obowiązku spisowym, możliwych metodach spisu i bezpieczeństwie danych.

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., liczba gospodarstw rolnych ogółem wyniosła ok. 1,3 mln i zmniejszyła się o blisko 13% w porównaniu z danymi uzyskanymi w Powszechnym Spisie Rolnym w 2010 r. (PSR 2010).

15. INWESTYCJE

15.1. REALIZACJA INWESTYCJI NA TERENIE GMINY

Od 2015 roku Gmina Żary sukcesywnie zwiększa pulę środków na inwestycje gminne. Rozpoczynając w 2015 roku kwotą 2.927.145 zł zabezpieczoną w uchwale budżetowej, a kończąc w 2020 roku kwotą **10.132.281,43 zł**. Co istotne, wszystkie inwestycje są realizowane bez zadłużania Gminy, ze środków własnych oraz pozyskanego dofinansowania zewnętrznego, bądź to ze środków krajowych bądź środków UE.

Inwestycjami w 2020 roku objęte zostały wszystkie sektory działalności gminy wpływające na poprawę i standard życia na wioskach i obejmowały one min. Obiekty komunalne (boiska, place zabaw, siłownie), świetlice, szkoły, drogi, oświetlenie drogowe, wodociągi

15.2. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ WODOCIĄGOWĄ

łącznie na infrastrukturę wodociągową w 2020 roku przeznaczono **666.508 zł**, z czego najważniejszą inwestycją było wykonanie izolacji termicznej i modernizacja rurociągów z wymianą węzła rurociągów na zbiornikach wody pitnej przy suw Olbrachtów, wykonanie studni podnoszącej ciśnienie wody w sieci wodociągowej dla wsi Drozdów, renowacja ujęcia wody we wsi Łaz oraz renowacja ujęcia wody pitnej w Mirostowicach Dolnych, których koszt zamknął się kwotą 349tys.zł.

Każdego roku podejmowanych jest szereg przedsięwzięć komunalnych w infrastrukturze wodociągowej, tak by w perspektywie najbliższych lat przyczynić się do zapewnienia ciągłych dostaw wody o wymaganej jakości. Ponadto w 2020 roku zostało wykonane:

- wymiana wodomierzy umożliwiających zdalny odczyt w m. Drożków, Łukawy, Lubanice, Surowa na kwotę 116.697,39 zł
- opracowanie dokumentacji wykonania sieci zasilającej zbiornik wody dla Grabika z SUW Drożków

Program „GMINA ŻARY ŁAPIE DESZCZ”

W lipcu 2020 r. został uruchomiony Program „Gmina Żary łapie Deszcz”. Celem programu jest propagowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców gminy Żary: przeciwdziałanie skutkom suszy, promowanie mikroretencji w celu ochrony zasobów wodnych poprzez montaż na nieruchomościach mieszkańców gminy Żary naziemnych zbiorników na wodę opadową, ogrodów deszczowych w pojemniku bądź w gruncie. Dzięki tym działaniom nastąpi zatrzymanie i wykorzystanie wody opadowej w miejscu jej powstania, a następnie jej gospodarcze wykorzystanie. Mieszkańcy gminy będą mogli

wykorzystywać wodę opadową na swojej posesji do podlewania ogrodu, trawnika, tym samym oszczędzać naturalne zasoby wód poprzez ograniczanie wykorzystywania w tym celu wody z gminnego wodociągu co jest tym bardziej cenne w sytuacji zagrożenia suszą.

15.3. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ DROGOWĄ

W ramach modernizacji gminnej infrastruktury drogowej na terenie gminy na odcinkach dróg wewnętrznych w miejscowościach: Lubomyśl, Olbrachtów, Sieniawa Żarska, Kadłubia, Łaz, Stawnik, Złotnik, Olszyniec, Mirostowice Górne, Lubanice, Grabik, Drożków, Biedrzychowice Dolne i Siodło ułożono nowe dywaniki asfaltowe. Łącznie zmodernizowano 9,16 km dróg. Ponadto utwardzono trzy nowe odcinki dróg w m. Siodło, Olbrachtów i Grabik o łącznej długości 762,65 mb. Tak duży zakres realizacji możliwy był do wykonania w związku z większą dostępnością wykonawców oraz spadku cen realizacji zadań na skutek pandemii wirusa Covid. Gmina Żary udzieliła dotacji dla Powiatu Żarskiego w kwocie 490.415 zł na przebudowę drogi powiatowej nr 1076F.

Droga w Lubomyślu

Droga w Kadłubii

Droga w Łazie

Droga w Siadle

2Droga w Sieniawie Żarskiej

Droga w Olbrachtowie

Droga w Olszyńcu

Droga w Stawniku

Pozostałe inwestycje z zakresu dróg to. m.in.:

- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 602/ w m. Lubanice nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 198/2, 201/1 w m. Lubomyśl– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 121, 132 w m. Olbrachtów – nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 232 w m. Siodło– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 142 w m. Kadłubia – nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 192,193/5 w m. Olbrachtów– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 132/9 i 32/12 w m. Olbrachtów– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 455/2 w m. Grabik– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 12 i 27 w m. Łaz – nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 26 w m. Stawnik – nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 570/1 w m. Sieniawa Żarska – nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 2/7 i 169 w m. Grabik – nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 226/1 i 354 w m. Drożków– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 280 i 156/2 w m. Mirostowice Górne– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 282 i 296 w m. Łaz– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 336/2 w m. Biedzychowice Dolne– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 59 w m. Biedzychowice Dolne– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 80 w m. Biedzychowice Dolne– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 603 w m. Lubanice nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 643 w m. Złotnik– nowy dywanik asfaltowy;

- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 79 w m. Olszyniec– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 242 i 242/2 w m. Łaz– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 570/2 w m. Sieniawa Żarska– nowy dywanik asfaltowy;
- Budowę drogi wewnętrznej oz. nr działki 11 i 82 w m. Siodło– nowy dywanik asfaltowy;

Dodatkowo opracowane zostały dokumentacje projektowe na budowę dróg w Grabiku, w Mirostowicach Dolnych, Sieniawie Żarskiej, Lubomyślu, Olbrachtowie i Drozdowie.

łącznie na infrastrukturę drogową wydatkowano 3 440.555,60 zł

W roku 2020 na inwestycje wpływające na poprawę funkcjonowania infrastruktury wodociągowej wydatkowano 614.410 zł. w tym zakup i montaż wodomierzy zdalnego odczytu dla odbiorców wody w m. Drożków, Lubanice, Łukawy i Surowa w kwocie 116 697,39 zł. Główne inwestycje to: wykonanie izolacji termicznej i modernizacja rurociągów z wymianą węzła rurociągów na zbiornikach wody pitnej przy suw Olbrachtów, wykonanie studni podnoszącej ciśnienie wody w sieci wodociągowej dla wsi Drozdów, renowacja ujęcia wody we wsi Łaz, renowacja ujęcia wody pitnej w Mirostowicach Dolnych.

15.4. INWESTYCJE W ZAKRESIE GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI

Przebudowa i modernizacja budynku przylegającego do budynku istniejącej świetlicy m. Olbrachtów, przeznaczonego do spotkań mieszkańców w mniejszym gronie oraz do spotkań lokalnych kół o różnych zainteresowaniach, pomieszczenie sołtysa oraz zespół pomieszczeń magazynowych i socjalno-bytowych o powierzchni użytkowej 583,56 m². Na 1 kondygnacji znajduje się sala o powierzchni 64,5 m² oraz całego zaplecza sanitarno-higieniczne oraz magazynowe stanowiące uzupełnienie dotychczasowego zaplecza kuchennego i magazynowego. Na 2 kondygnacji znajdują się 3 pomieszczenia wraz z zapleczem socjalnym i gospodarczym. Budynek jest wyposażony w klimatyzację oraz instalację fotowoltaiczną pozwalającą produkować energię elektryczną dla potrzeb budynku. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1.223.973,16 zł. Zadanie zrealizowano ze środków własnych Gminy.

INWESTYCJE W BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONĘ PRZECIWPÓŻAROWĄ

łącznie na inwestycje w zakresie bezpieczeństwa Gmina wydatkowała w 2020 roku 544.405,00 zł. Największa kwota została przeznaczona jako dofinansowanie do zakupu średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Złotnik . Wartość auta sięgnęła kwoty 833.340,00 zł, Powyższa kwota została sfinansowana ze zwrotu środków z tytułu odszkodowania od ubezpieczyciela za spalone auto

podczas akcji ratowniczo-gaśniczej, w kwocie 624.407,40 zł, dotacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w kwocie 175.592,60 zł oraz dotacji z Urzędu Gminy Żary w kwocie 33.940,00 zł.

Koszt zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki OSP Marszów wyniósł 809.340,00 zł. Na powyższą kwotę złożyła się dotacja otrzymana z Urzędu Gminy Żary w wysokości 349.340,00 zł, środki otrzymane z WFOŚiGW w kwocie 263.000,00 zł oraz dotacja z MSWiA w kwocie 197.000,00 zł.

15.5. INWESTYCJE W OŚWIATĘ

W 2020 roku w szkołach gminnych wykonano kilka remontów, m.in. remont izolacji starej części budynku Szkoły Podstawowej w Lubanicach, naprawa dachu w Szkole Podstawowej w Olbrachtowie, malowanie korytarzy i sufitów w budynku Zespołu Szkół w Grabiku. Na realizację tych zadań przeznaczone zostało: 207.797,60 zł

Wykonano analizę techniczną pod kątem możliwości rozbudowy budynku szkoły w Olbrachtowie, rozbudowano plac zabaw przy przedszkolu w m. Grabik za kwotę 122.889,30 zł. Łącznie na inwestycje z zakresu oświaty i wychowania wydatkowano kwotę 408.668,97Zł.

15.6. INWESTYCJE W ZAKRESIE GOSPODARKI KOMUNALNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

Główną pozycją kosztową w tym zakresie jest budowa oświetlenia drogowego w formie kablowej lub jako lampy solarne. Na ten cel Gmina przeznaczyła kwotę 915.396,64 zł. Najważniejszymi pozycjami są:

- Budowa oświetlenia drogowego w m. Grabik;
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Sieniawa Żarska
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Złotnik
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Olszyniec
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Marszów
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Olbrachtów przy drodze powiatowej
- Montaż 27 lamp hybrydowych solarnych na terenie Gminy Żary;
- Montaż dodatkowych punktów świetlnych na terenie Gminy 18 szt.;

Natomiast w zakresie ochrony środowiska Gmina ze swojego budżetu w ramach dotacji dla mieszkańców przeznaczyła kwotę 416.391 zł jako dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła (piece) oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

15.7. INWESTYCJE W ŚWIETLICE I OBIEKTY KULTURALNE

Na budowę i modernizację świetlicy oraz terenów przyległych w 2020 roku Gmina wydatkowała 2.039.782 zł. Z tego najważniejszym przedsięwzięciem było ukończenie budowy świetlicy w miejscowości Lubomyśl. Oba przedsięwzięcia są wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej i były realizowane odpowiednio:

- Świetlica w Lubomyślu w latach 2019 – 2020. łączny koszt budowy opiewał na kwotę 2.978.364 zł. w tym w 2020r. 1 709.800,19 zł.

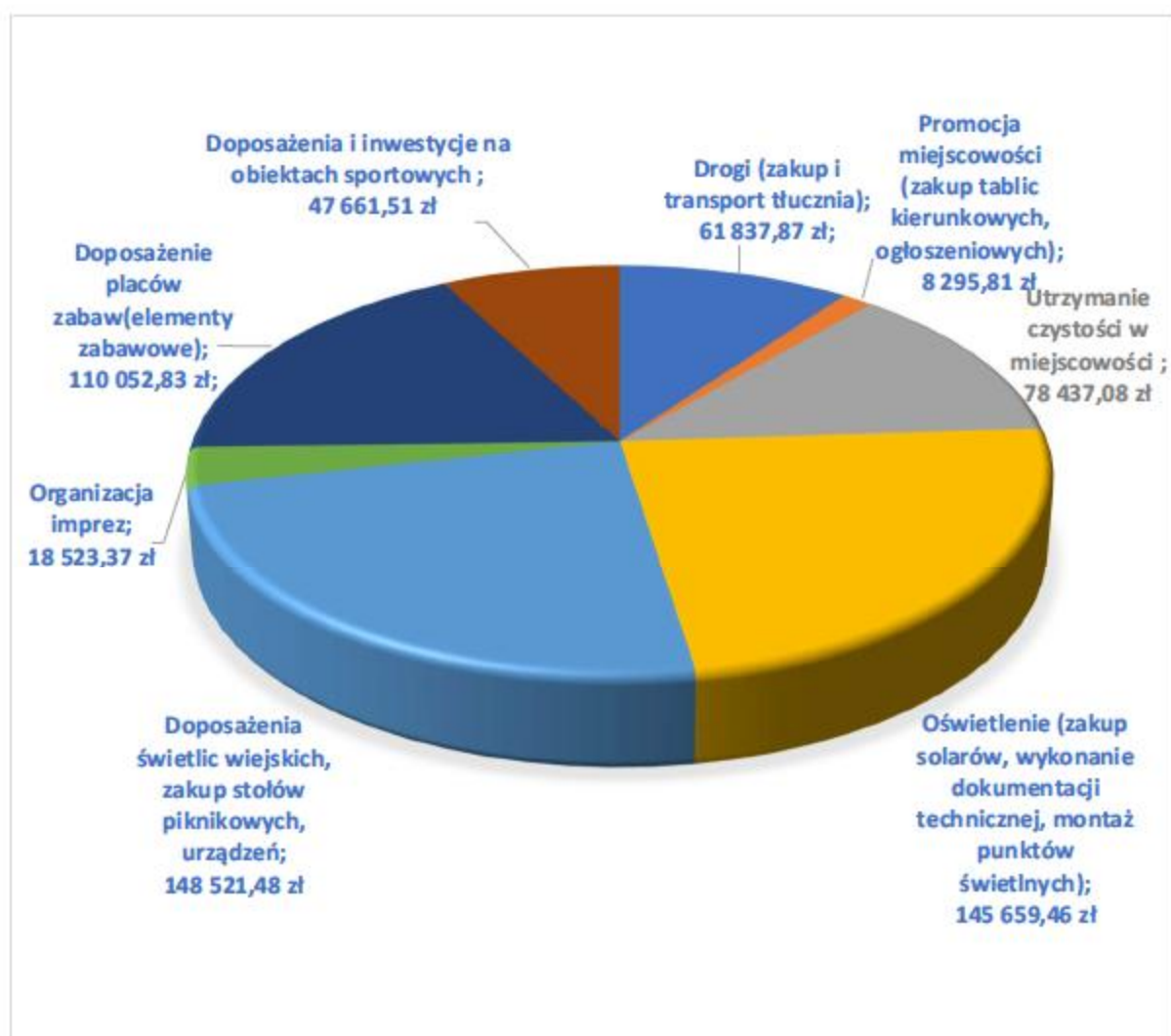
15.8. INWESTYCJE W OBIEKTY SPORTOWE

Inwestycje w obiekty sportowe to przede wszystkim wykonanie elewacji zewnętrznej oraz wymiana drzwi szatni sportowej, modernizacja nawierzchni poliuretanowej na kompleksie sportowym orlik w Mirostowicach Dolnych i szereg innych. Łącznie na ten cel Gmina przeznaczyła 105.043,31 zł.

15.9. INWESTYCJE FINANSOWANE Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO

W 2020 roku Fundusz sołecki opiewał na łączną kwotę 650.100,10 zł, z czego wydatkowano 618.989,41 zł. Sołectwa dużą część przypadających im środków przeznaczyły na realizację inwestycji na swoim terenie. Strukturę wydatków realizowanych w ramach Funduszu sołeckiego przedstawia poniższy wykres:

Najważniejszymi inwestycjami finansowanymi lub współfinansowanymi z udziałem środków Funduszu sołeckiego w 2020 r. były:

- **Zakup i montaż lamp solarnych w łącznej kwocie 145.659,46 zł** w miejscowościach: Bieniów, Bogumiłów, Drożków, Grabik, Lubanice, Miłowice, Mirostowice Górne, Rościce, Sieniawa Żarska;
- **Wykonanie altany oraz monitoringu na placu przy świetlicy w m. Mirostowice Dolne, Pl. Kościelny w kwocie 21.000 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 7.900 zł)

- **Rozbudowa placu zabaw w m. Bogumiłów** (dokończenie ogrodzenia panelowego) za kwotę 2.500 zł;
- **Doposażenie placu zabaw w figury zwierząt(krowa, koń, struś) w sołectwie Łaz** za kwotę 6 708,89 zł ;
- **Wyposażenie placu zabaw w m. Łukawy** za kwotę 9.475 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 4.225 zł);
- **Wyposażenie placu zabaw w m. Lubanice** za kwotę 14.268 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 3.406,55 zł);
- **Wyposażenie placu zabaw w m. Marszów** za kwotę 21.771 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 7.873 zł);
- **Wyposażenie placu zabaw w m. Mirostowice Dolne przy ul. Kolejowej (elementy placu zabaw) oraz ogrodzenie placu zabaw** za kwotę 14.587,00 zł (zadania dofinansowane z budżetu gminy 4.037 zł);
- **Doposażenie placu zabaw w m. Stawnik (karuzela tarczowa)** za kwotę 3 567,00 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 1.597 zł);
- **Doposażenie placu zabaw w m. Mirostowice Górne** za kwotę 13.530,00 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 3.530,00 zł);
- **Wykonanie altanki na placu zabaw przy boisku sportowym w m. Złotnik** za kwotę 11 599,99 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 1.599,99 zł);
- **Wyposażenie Centrum Spotkań Mieszkańców w miejscowości Lubomyśl** za kwotę 24 691,48 zł;
- **Wyposażenie budynku użyteczności publicznej w m. Olbrachtów** 23 135,45 zł;
- **Modernizacja terenu przy świetlicy wiejskiej w Sieniawie Żarskiej z przeznaczeniem na parking** na kwotę 20.000 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 10.000 zł).

Lampy solarne w Łukawach

Lampy solarne w Łazie

Plac zabaw w Łazie

Plac zabaw w Łukawach

Plac zabaw w Lubanicach

Altana w Mirostowicach Dolnych

Plac zabaw w Mirostowicach Górnych

16. PODSUMOWANIE

Serdecznie dziękuję za zapoznanie się z Raportem o stanie Gminy Żary za 2020 rok. Mam nadzieję, że opracowany dokument w przyjazny sposób przekazał najważniejsze informacje związane z funkcjonowaniem Naszej Małej Ojczyzny. Treści zamieszczone w tym dokumencie obrazują również to, jak dużą dynamiką cechuje się dziś życie samorządowe i jak wiele zróżnicowanych czynników je kształtuje.

Rok 2020 był rokiem, który wyrzucił rzeczywistość, również tę samorządową, do góry nogami. Musieliśmy zmierzyć się z pandemią oraz panującym strachem przed koronawirusem. Wielu z nas musiało zmienić lub odłożyć swoje plany, nauczyliśmy się żyć z zakazami, zaleceniami i obostrzeniami, a to wszystko dla naszego dobra i dla zdrowia naszych bliskich.

Rok 2020 był rokiem trudnym dla samorządu gminnego, dla oświaty, dla przedsiębiorców, którzy często zmuszeni byli do ograniczenia, niekiedy nawet likwidacji swojej działalności, dla gospodarki kraju, ale również dla gospodarki lokalnej. Nauczyliśmy się funkcjonować w pewnej nieprzewidywalności, zmuszeni byliśmy często do spontanicznego reagowania i dostosowywania się do wprowadzanych zmian. Od marca 2020 z niewielkimi przerwami nie funkcjonowała w sposób stacjonarny szkoła, przedszkole i żłobek, zamknięty był gminny ośrodek kultury, biblioteki, świetlice wiejskie czy obiekty sportowe. Normalnie wydarzenia kulturalne i sportowe, gromadzące zawsze największą liczbę osób, stanowiłyby znaczną część podsumowania roku. Informacje, zapowiedzi, relacje zaraz po i w trakcie wydarzeń przyciągały zainteresowanych. W 2020 roku praktycznie wszystkie imprezy gminne zostały odwołane, a harmonogram mocno przeorganizowany. Jako samorząd odnotowaliśmy straty, do budżetu gminy Żary z pośredniego lub bezpośredniego oddziaływania pandemii wpłynęło ok. 2 mln złotych mniej.

Mimo licznych obostrzeń spowodowanych pandemią i rygorem zachowania bezpieczeństwa był to jednak rok pracowity. Zrealizowanych zostało wiele inwestycji, bezpośrednio przekładających się na życie mieszkańców. Rok 2020 był inny niż wszystkie poprzednie, był trudny. Nie należy jednak zapominać o pozytywach tego roku i o tym, co mimo trudności udało się zrealizować. Postarajmy się spojrzeć na miniony rok, pozytywnie, wyciągając z doświadczeń naukę.

Zmieniamy na lepsze życie naszej lokalnej społeczności, przy udziale środków własnych i współudziale funduszy zewnętrznych. Chociaż działamy lokalnie, myśleć musimy globalnie, nie pozostając obojętnym na wszelkie procesy społeczno-gospodarcze zachodzące w kraju. Jak widać rok 2020 był kolejnym, który przyniósł zmiany w każdej miejscowości. Te działania nie byłyby możliwe, gdyby nie zaangażowanie i wiedza Radnych, Sołtysów, Rad Sołeckich, urzędników, organizacji pozarządowych,

a przede wszystkim mieszkańców, którzy najlepiej wiedzą, co należy poprawić w ich otoczeniu. Raport o stanie gminy ma za zadanie poszerzyć Państwa wiedzę na temat działań prowadzonych przez samorząd w 2020 roku, a także zachęcić do dyskusji, do zgłaszania propozycji i pomysłów mających na celu dalszy rozwój Gminy Żary. Mając na względzie stały rozwój oraz dalsze podnoszenie standardu życia mieszkańców, zapraszam do debaty oraz wspólnych rozmów. Zachęcam także do aktywnego uczestnictwa w życiu sołectw, jak również do udziału w spotkaniach wiejskich, wydarzeniach społecznych, kulturalnych i sportowych organizowanych przez Urząd, sołectwa, jednostki organizacyjne, fundacje i stowarzyszenia.